

ผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กมลลักษณ์ สิทธิสวัสดิวุฒิ

คุษฎิณิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นสาระสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ปรัชญาคุษฎิบัณฑิต (จิตวิทยาให้คำปรึกษา)
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

THE EFFECTS OF A TRAINING PROGRAM ON DEVELOPMENT
AND ATTITUDES TOWARDS COUNSELING FOR PRATHOM
SUEKSA SIX TEACHERS IN SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICES IN THE LOWER
NORTHEASTERN REGION

KAMONLUK SITTHISAWATDIWUT

A DISSERTATION PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(COUNSELING PSYCHOLOGY)

2018

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องคุณิพนธ์ ผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ชื่อผู้เขียน นางกมลลักษณ์ สิทธิสวัสดิ์

สาขาวิชา จิตวิทยาให้คำปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์

..........ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศสิน)

..........กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร นัตร์สุกุล)

..........กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรณย์ วงษ์อ่อน้อย)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้คุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นสาระสมบูรณ์ของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาให้คำปรึกษา

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ปราปใหญ่)

..........รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโครงการ

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรโชค วีระสย) ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

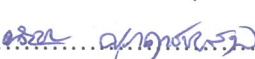
คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..........ประธานกรรมการ

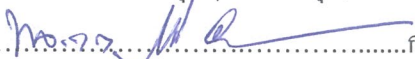
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรโชค วีระสย)

..........กรรมการ

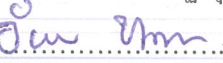
(รองศาสตราจารย์มุกดา ศรียงค์)

..........กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นัชชัย สุกฤกษ์ชัยสกุล)

..........กรรมการ

(พลตำรวจตรี ดร. กิจพิณฐ์ อุสาโ)

..........กรรมการ ผู้แทนจากคณะกรรมการบริหาร

(รองศาสตราจารย์อานวย ทองโปร่ง) โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ ผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ชื่อผู้เขียน นางกมลลักษณ์ สิทธิสวัสดิวุฒิ

ชื่อปริญญา จิตวิทยาให้คำปรึกษา

ปีการศึกษา 2561

คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณูปนิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศสิน ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร นัตถสุกกุล
3. รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ (2) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่ทำคะแนนแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาและแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาได้ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 30 จำนวน 18 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 9 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) แบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา และ (3) แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา ทดสอบ

สมมติฐานใช้สถิติ Non-Parametric ได้แก่ Wilcoxon Signed-Rank Test สำหรับ
เปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาก่อนและหลัง
การทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ใช้วิธีการทดสอบ
แบบ Mann-Whitney U Test

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม
การฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีคะแนนทักษะและเจตคติต่อ
การให้คำปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมและไม่ได้
เข้าร่วมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีคะแนนทักษะและ
เจตคติต่อการให้คำปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรม
พัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา และระยะติดตามผลมีทักษะและเจตคติต่อ
การให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน
4. การสังเกตทักษะให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเข้า
ร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา พบว่า ผู้เข้าร่วม
โปรแกรมการฝึกอบรม 8 ใน 9 คน มีความสามารถด้านทักษะการใส่ใจ ระดับดี สำหรับ
ความสามารถด้าน ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อน
ความรู้สึก ทักษะการตีความ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะ
การสรุปประเด็น ทั้ง 9 คน อยู่ในระดับดีมาก

ABSTRACT

Dissertation Title	The Effects of a Training Program on Development and Attitudes Towards Counseling for Prathom Sueksa Six Teachers in Schools Under the Jurisdiction of the Primary Educational Service Area Offices in the Lower Northeastern Region
Student's Name	Mrs. Kamonluk Sitthisawatdiwut
Degree Sought	Doctor of Philosophy
Field of Study	Counseling Psychology
Academic Year	2018

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Dr. Srismorn Suriyasasin	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Komphet Chatsuppakul	
3. Assoc. Prof. Dr. Somson Wongyounoi	

In this quasi-experimental research investigation, the researcher constructs (1) a training program for skills development and attitudes towards counseling for Prathom Sueksa Six teachers in schools under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Offices in the Lower Northeastern Region. The researcher also examines (2) the effects of this program.

The sample population consisted of 18 Prathom Sueksa Six teachers in schools under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational

Service Area Office. They were selected because of the scores they had earned falling below percentile rank 30 on a counseling skills test and a test for measuring attitudes towards counseling.

Using the simple random sampling method, the researcher divided the members of the sample population into two groups, *viz.*, an experimental group and a control group of eight teachers each.

The research instruments consisted of (1) a training program for the development of skills and attitudes towards counseling for Prathom Sueksa Six teachers; (2) a test for measuring the development of skills and attitudes towards counseling; and (3) an evaluation form for counseling skills.

Hypothesis testing was conducted using the non-parametric statistical Wilcoxon signed-rank test for comparing counseling skills and attitudes towards counseling prior to the commencement and after the completion of the experiment, while the Mann-Whitney U test was used during the experiment and for the follow-up period.

Findings are as follows:

(1) The teachers in the experimental group prior to the commencement of the training program and after participating in the training program for the development of skills and attitudes towards counseling exhibited differences in test scores on skills and attitudes towards counseling at the statistically significant level of .01.

(2) The teachers who participated in the training program and those who did not evinced differences in scores on skills and attitudes toward counseling at the statistically significant level of .01.

(3) After participating in the training program and in the follow-up period, participant teachers did not display differences in skills and attitudes towards counseling.

(4) The results of the observation of the skills of the teachers after participating in the training program are as follows:

Eight of the nine participants in the training program exhibited ability in the aspect of attention skills at a good level. For all nine participants, ability in the aspects of listening skills, questioning skills, repeating skills, reflecting skills, interpreting skills, clarifying skills, informing skills, and summarizing skills was expressed at a very good level.

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมร สุริยาศสิน ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร นัตรสกุล รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย กรรมการ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และเอาใจใส่เป็นอย่างดี เพื่อให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 1-2 ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. วรณฉัตร แกมเกตุ และอาจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ประกอบด้วย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรโชค วีระสย รองศาสตราจารย์มุกดา ศรีรงค์ อาจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล พลตำรวจตรี ดร. กิจพิณัฐ อุตสาโท และรองศาสตราจารย์อานวย ทองโปรง ที่ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จตุพร ลีมนันจริง ประธานที่ปรึกษาคนที่ 1 ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในครั้งนี ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ ทองไทย กรรมการที่ปรึกษา ที่ล่วงลับไปแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการทำคุษฎีนิพนธ์สำเร็จล่วง ดังความประสงค์ของอาจารย์

สุดท้ายนี้ ความสำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดา ที่เป็นแรงบันดาลใจและสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา อีกทั้งบุตรและครอบครัว ที่ให้ความร่วมมือและให้กำลังใจในการวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จล่วงด้วยดี หากคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้จะพียงมีคุณประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติประการใดแล้ว ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่บิดา มารดา ครูอาจารย์ผู้มีพระคุณและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านตามที่กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนาม และขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

กมลลักษณ์ สิทธิสวัสดิวุฒิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพประกอบ.....	(14)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ทักษะให้คำปรึกษา และเจตคติ ต่อการให้คำปรึกษา.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
แบบแผนการวิจัย.....	70
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การจัดทำข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	112
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
เปรียบเทียบผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติ ต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	114
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	121
สรุปผลการวิจัย.....	121
การอภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	125
ภาคผนวก.....	
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	126
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
บรรณานุกรม.....	139
ประวัติผู้เขียน.....	147

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเปรียบเทียบทฤษฎีการให้คำปรึกษา.....	42
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	67
3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดอุบลราชธานี.....	68
4 แบบแผนการวิจัย.....	70
5 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่การสร้าง โปรแกรมการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา.....	75
6 ผลการตรวจความเหมาะสมของเวลาในการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม พัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา.....	81
7 การทดลองของกลุ่มทดลองระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2559.....	82
8 โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.....	83
9 ตัวอย่างแบบวัดพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา.....	104
10 ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา.....	108
11 ตัวอย่างแบบประเมินทักษะให้คำปรึกษา.....	110
12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านการพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	114
13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านเจตคติต่อการให้- คำปรึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	115
14 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตาม.....	115
15 เปรียบเทียบเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองหลังการทดลอง และระยะติดตาม.....	116

ตาราง	หน้า
16 เปรียบเทียบคะแนนแบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาโดยรวม	
แต่ละด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	118
17 เปรียบเทียบคะแนนแบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาโดยรวม	
แต่ละด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	119
18 เปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการให้คำปรึกษาโดยรวมแต่ละด้าน	
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	119

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 การเกิดเจตคติ.....	51
2 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	65
3 ขั้นตอนการทดลองการวิจัย.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา วัชร ทรัพย์มี (2551, หน้า 445-446) ศึกษาพบว่า นักเรียนไม่สนใจเรียน เรียนไม่เก่ง กังวลใจมากเวลาสอบ ครูสอนยากเกินไป ไม่รู้วิธีเรียนที่ดี หนีเรียน และอ่านหนังสือจับใจความไม่ได้ ไม่มีสมาธิในการเรียนและการอ่าน นอกจากนั้นยังมีปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน รู้สึกว่าเพื่อนไม่ชอบ เพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม เพื่อนไม่จริงจัง และถูกเพื่อนรังแก มีปัญหาความผิดปกติทางเพศ ต้องการความรักความเข้าใจจากคนในครอบครัว ต้องการมีอิสระ รู้สึกว่าถูกพ่อแม่บังคับและไม่ให้แสดงความคิดเห็น ไม่มีค่าเล่าเรียน มีปัญหาด้านสุขภาพ ผิวพรรณไม่ดี รูปร่างหน้าตาไม่เป็นที่พึงพอใจ ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว ขาดความรับผิดชอบ ไม่รู้จักตนเอง ตลอดจนมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เช่น สภาพบ้านไม่ถูกสุขลักษณะ ทำผิดกฎหมาย เช่น ลักขโมย เล่นการพนัน ดื่มสิ่งเสพติด ถูกล่อลวงและถูกละเมิดทางเพศ ยกพวกตีกัน มีปัญหาด้านส่วนตัวและสังคม เช่น เกรียด นอนไม่หลับ สอดรับกับผลการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 24) ที่พบว่า เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความพยายามฆ่าตัวตาย ร้อยละ 20.44 ต่อประชากร 100,000 คน ในสถานศึกษานักเรียนร้อยละ 13 ดื่มยาเสพติด ส่งผลให้มีปัญหาการศึกษาและอาชีพ และมีปัญหาออกกลางคัน ร้อยละ 1.5 เป็นต้น ประกอบกับผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. 2558 เป็นนักเรียน จำนวน 500 คน พบว่า มีลักษณะปัญหาไม่แตกต่างกัน เช่น

ความเครียดเรื่องการเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 70 ปัญหา ด้านพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 58 ไม่กล้าแสดงออก ร้อยละ 48 ปัญหา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน เช่น ทะเลาะกับเพื่อน ร้อยละ 49 ถูกเพื่อนรังแก ร้อยละ 30 เพื่อนไม่ยินยอมให้เข้ากลุ่ม ร้อยละ 20 ปัญหาด้านสุขภาพ เช่น มีโรคประจำตัว ร้อยละ 9 และปัญหาครอบครัวร้อยละ 10 เป็นต้น จากข้อมูลเหล่านี้เป็นการยืนยันว่าปัญหา พฤติกรรมของนักเรียน เป็นเรื่องควรได้รับการจัดการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 24) ตระหนักถึงปัญหาพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชน จึงกำหนดนโยบายและมาตรการให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมุ่งให้นักเรียน ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงด้วย การใช้กระบวนการแนะแนวเป็นแกนกลางในการส่งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกันและ แก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กิจกรรมแนะแนว จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้กำหนดให้ครูประจำชั้นเป็น ผู้ดูแลรับผิดชอบโดยตรงต่อนักเรียน บทบาทที่สำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองนักเรียนเพื่อรับการช่วยเหลือ เมื่อพบนักเรียนมีปัญหา โดยประสานงานงานกับ ครูแนะแนว

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทาน ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์วิชาการศึกษา พิษณุโลก วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 (54 พระบรมราโชวาทด้านการศึกษาจากในหลวงรัชกาลที่ 9, 2560)

“...หน้าที่ผู้เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ที่จะต้องช่วยเหลือด้วย หลักวิชาและความสามารถ ทุกคนได้เรียนวิชาแนะแนวมาแล้ว ควรจะได้นำ หลักการมาปฏิบัติ เพื่อให้เยาวชนได้รับประโยชน์อันแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแนะแนวทางความประพฤติและจิตใจซึ่งสำคัญมาก ขอให้เพียรพยายาม ปลุกฝังความรู้ความคิด ปราศจากโทษให้แก่เขาโดยเสมอหน้า แนะนำอบรม ด้วยเหตุผลและด้วยความจริงใจ ประกอบด้วยความเมตตาปราณี สงเคราะห์ อนุเคราะห์ และนำพาไปสู่ทางที่ถูกทางที่เจริญ เยาวชนก็จะเกิดความมั่นใจ และ มีกำลังใจที่จะทำความดี เพื่อจะได้มีอนาคตมั่นคงและแจ่มใสในวันข้างหน้า ...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระองค์ท่านทรงเห็นความสำคัญของการเป็นครูที่มีความรู้ด้านการแนะแนว ซึ่งความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปช่วยเหลือแนะแนวทางแก่เด็กและเยาวชนให้มีความคิดมีความประพฤติที่ดีมีสุขภาพจิตที่ดี นำไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ คมเพชร นัตรศุกกุล (2529, หน้า 12) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการสำคัญมาก เนื่องจากหัวใจของการแนะแนว คือ การให้คำปรึกษา ซึ่งผู้ที่จะให้คำปรึกษาต้องผ่านการฝึกฝนอบรมมาโดยตรง สอดคล้องกับ เพชรสุดา เพชรใส (2547, หน้า 37) และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2551, หน้า 234) ที่กล่าวว่าการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงความคิดและทัศนคติรู้จักคิดพิจารณาตนเอง พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและทักษะในการตัดสินใจการแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีความสามารถในการพึ่งตนเอง ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่เรียนรู้และฝึกฝนโดยตรงเท่านั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 8-13) ได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวและสรุปผลว่าจุดอ่อนของสถานศึกษา คือ การขาดแคลนบุคลากรทางการแนะแนวที่มีความรู้ ความสามารถโดยตรงบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเป็นเบื้องต้นแก่นักเรียน จากรายงานสรุปผล และรูปแบบการสร้าง ความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาภูมิภาค พบว่า มีความพยายามนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และขยายผลไปสู่การแก้ไขปัญหาในชุมชน ยังอยู่ในขั้นความพยายามที่จะต้องพัฒนาต่อไปอีกมากและที่สำคัญ คือ สถานศึกษาขาดแคลนครูแนะแนวที่เป็นบุคคลสำคัญของระบบนี้ ทั้งนี้ต้องนำการแนะแนวเข้าไปเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการแนะแนวมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในระบบการศึกษาของสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการจัดบริการแนะแนวโดยตรง หรือการสร้างระบบอื่นขึ้นมารองรับ ยังต้องอาศัยการแนะแนวเป็นฐานที่สำคัญ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ เพชรสุดา เพชรใส (2547) และสติม คำมา (2553) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญ ของการให้คำปรึกษาที่พบในโรงเรียน คือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการดำเนินงานอย่างแท้จริง และครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการให้คำปรึกษา และต้องการให้มีการอบรมเพื่อให้สามารถให้คำปรึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุบล ภัคค์สุนทร

(2553) ที่พบว่า ครู ร้อยละ 82.30 ไม่เคยเข้ารับการอบรมการแนะแนวและให้คำปรึกษา แสดงว่าโรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

ครูนอกจากทำหน้าที่สอนแล้วยังต้องทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทดแทนครูแนะแนวด้วยประกอบกับครูทุกคนต้องประสานงานร่วมกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน การมีความรู้และมีทักษะเพิ่มขึ้นด้านการให้คำปรึกษา จะช่วยให้การช่วยเหลือพูดคุยกับผู้ปกครองและนักเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529, หน้า 124) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Holcomb-McCoy (2000) ที่พบว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ มีข้อมูลที่เป็นจำเป็นในการช่วยเหลือ สามารถประสานองค์ความรู้และบุคลิกภาพของตน ตลอดทั้งทักษะในการปรึกษาเข้าด้วยกัน มีความตระหนักรู้และรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ ในการช่วยเหลือผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ตลอดทั้งมีความเข้าใจวัฒนธรรมสังคม รู้ข้อเด่นและข้อจำกัดของบุคลิกภาพ และทักษะในการแก้ไขปัญหาของตนและมี สุขภาพจิตดี มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีทักษะการให้คำปรึกษาสามารถตัดสินใจโดยใช้ ประสิทธิภาพจากการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ Falls (1999) ได้ศึกษา พบว่า ครูจะรับรู้ว่ ตนมีบทบาทรับผิดชอบในการสอนและให้คำปรึกษา โดยครูจะให้คำปรึกษาได้ ต้อง เข้าใจพื้นฐานการให้คำปรึกษา ถ้าหากสามารถปรับวิธีการให้คำปรึกษาให้เหมาะสมกับ นักเรียน และครูมีความเข้าใจพื้นฐานในการให้คำปรึกษาจะทำให้ครูมีความสามารถ ในการเป็นครู “ได้ดีที่สุด” ดังนั้น ความเข้าใจในทฤษฎี และมีทักษะการให้คำปรึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาครูให้มีความสามารถเพิ่มขึ้นโดยการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของ สุชาดา นิภานันท์ (2548, หน้า 110) ได้เสนอว่าการให้คำปรึกษา เป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เปิดโอกาส ให้ครูได้เตรียมตัวเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ อาภา จันทรสกุล และวรพิมพ์ ธิระวัฒน์ (2544) ศึกษาพบว่า ทักษะการให้คำปรึกษาที่สำคัญสำหรับครู ได้แก่ ทักษะ การใส่ใจ ทักษะการฟัง ทักษะ การถาม ทักษะการสังเกต ทักษะการสนับสนุน ทักษะ การทวนซ้ำ ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการสะท้อนและทักษะ การให้ข้อมูลย้อนกลับ Cates, Schaeffle, Smaby, Maddux, and Le Beauf (2007) ได้ศึกษา พบว่า การฝึกอบรมผู้ให้คำปรึกษาโดยใช้โปรแกรมให้ความรู้ การสร้างสัมพันธภาพ ให้

ความคิดเชิงบวก เป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลให้ผู้รับการอบรมมีความสามารถให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การสำรวจสภาพปัญหาและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ขาดความรู้และขาดทักษะการให้คำปรึกษา ทำให้การให้คำปรึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของผู้วิจัยโดยการสอบถาม พบว่า อุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสำหรับนักเรียน เช่น การเรียน ความเครียด ความวิตกกังวล ความสัมพันธ์ในชั้นเรียน การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และปัญหาครอบครัว ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูประจำชั้นขาดความรู้และทักษะในการช่วยเหลือ ดังนั้น การช่วยเหลือให้ครูประจำชั้นมีความสามารถในการแนะแนวและให้คำปรึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันมีหลายช่องทางในการพัฒนาครู เช่น การศึกษาต่อในสาขาจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา การอบรมให้ความรู้แก่ครูแนะแนวเพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่ครูประจำชั้น หรือการอบรมและให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นโดยตรง เป็นต้น แม้ว่าในปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ของกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญ กำหนดเป็นนโยบายและมาตรการให้สถานศึกษาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยการใช้กระบวนการแนะแนวเป็นแกนกลางให้ความช่วยเหลือนักเรียน ถึงกระนั้นก็ยังไม่เพียงพอและทันต่อเหตุการณ์ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า เพื่อแก้ไขการขาดแคลนครูที่มีความรู้ทางด้านการแนะแนวและการให้คำปรึกษา การจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ให้มีความสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ถูกต้องตามหลักวิชาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา น่าจะมีประโยชน์สำหรับครู ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในการแนะแนว จึงได้พัฒนาการวิจัยขึ้นและคาดหมายว่าครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมครั้งนี้ จะเป็นกำลังสำคัญเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ในระดับหนึ่งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
 - 2.1 เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเข้ารับการอบรมและหลังการเข้ารับการอบรม
 - 2.2 เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการอบรม
 - 2.3 เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างหลังการเข้ารับการอบรมและระยะสิ้นสุดการติดตามผล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสูงขึ้น
2. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรม มีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาที่แตกต่างกัน
3. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเข้ารับการฝึกอบรม และเมื่อสิ้นสุดระยะติดตามผล มีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 6,215 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการให้คำปรึกษาและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาครูสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ชุดฝึกอบรมที่ได้รับการออกแบบโดยผู้วิจัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาแก่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยบูรณาการกับทฤษฎีการให้คำปรึกษา หลักการให้คำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษา และเจตคติต่อการให้คำปรึกษาด้วยการเสริมสร้างเจตคติที่ถูกต้องต่อการให้คำปรึกษา แก่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำการอบรมทั้งหมด 4 ครั้งในเวลา 4 วัน วัน ๆ ละ 6 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง ดังนี้

1.1 ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ ใช้กิจกรรมสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างผู้วิจัย และผู้รับการอบรมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ารับการอบรม

1.1.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการให้คำปรึกษาและทฤษฎีการให้คำปรึกษา คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา จรรยาบรรณวิชาชีพผู้ให้คำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษา (ใช้เอกสารประกอบการบรรยาย)

1.1.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา จรรยาบรรณวิชาชีพและลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา (ใช้เอกสารประกอบการบรรยาย)

1.2 ครั้งที่ 2 ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะการใส่ใจ ทักษะการถาม ทักษะการฟัง ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการทำให้กระจำ ทักษะการตีความ ทักษะการให้ข้อมูล ทักษะการสรุปประเด็น (โดยใช้เอกสารประกอบการบรรยาย) ฝึกทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะ

1.3 ครั้งที่ 3 ให้ความรู้แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง แนวคิดทฤษฎีแบบการให้คำปรึกษาพฤติกรรมนิยม แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (ฝึกปฏิบัติ) ให้ความรู้เกี่ยวกับเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สรุปกิจกรรมทั้ง 3 วัน ทำแบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาหลังการอบรม

1.4 ครั้งที่ 4 นำผลที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในสภาพการณ์จริง ทำแบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาในระยะติดตามผล

2. การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา หมายถึงการสร้างเสริมความเชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือ ด้วยการพูดคุยโดยอาศัยความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่

2.1 ทักษะการใส่ใจ (attention skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน การสบตาหรือการประสานสายตา สีสหน้าแววตาที่อบอุ่น การใช้ น้ำเสียงที่นุ่มนวล อ่อนโยน การแสดงออกด้วยน้ำเสียง เช่น อ่อนโยน แจ่มใส กระตือรือร้น ปลอดภัยสื่อออกไปให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่กำลังพูด

2.2 ทักษะการถาม (questioning skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน เมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือต้องการคำตอบหรือกระตุ้นให้มีการโต้ตอบซึ่งกันและกัน

2.3 ทักษะการฟัง (listening skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน เพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง การนำสิ่งที่ได้ฟังมาคิด เพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เจตคติและค่านิยม ของผู้รับคำปรึกษา ด้วยการพยักหน้าและการยิ้มรับ

2.4 ทักษะการทวนซ้ำ (paraphrasing skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน เพื่อตอกย้ำความเข้าใจของผู้รับคำปรึกษา

2.5 ทักษะการสะท้อนความรู้สึกรู้สึก (reflecting skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน ให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจความรู้สึกของตัวเอง จะใช้เมื่อผู้รับคำปรึกษาสับสนในความรู้สึกของตนเองด้วยการสะท้อนเนื้อหา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักในเรื่องราวของตน

2.6 ทักษะการทำให้กระจ่าง (clarifying skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน การพูดให้ผู้รับคำปรึกษากระจ่างแจ้งในเรื่องราว สภาพการณ์ และความรู้สึกของตนอีกทั้งมีการเพิ่มเติมขยายความเมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดด้วยถ้อยคำสับสน สลับซับซ้อน

2.7 ทักษะการตีความ (interpreting skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน เพื่อรับรู้และเข้าใจ ความหมายของคำพูด ภาษาท่าทางของผู้รับคำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักในตนเองและเข้าใจภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองเข้าใจแง่มุมและสาเหตุพฤติกรรมของตน

2.8 ทักษะการให้ข้อมูล (informing skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝนในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ความคิดเห็น

2.9 ทักษะการสรุปประเด็น (summarizing skill) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝน การรวบรวมคำพูดและความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาเมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดซับซ้อนสับสน การสรุปประเด็นเป็นการประเมินสิ่งที่พูดไป เมื่อใกล้ยุติให้คำปรึกษา

3. เจตคติต่อการให้คำปรึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและการกระทำต่อการให้คำปรึกษา มีความรู้ในหลักการและทฤษฎีให้คำปรึกษา มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและมีความรักความเข้าใจต่องานให้คำปรึกษา ที่สังเกตได้จาก คำพูด สีนัยท่าทาง และ ความพึงพอใจ

4. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และเป็นผู้ปกครองดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษานักเรียนด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม และด้านปัญหาส่วนตัว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. สามารถนำโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาที่มีสภาวะขาดแคลนครูที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาให้คำปรึกษ
3. เป็นแนวทางในการทำวิจัยเชิงลึก เพื่อหาคุณภาพของโปรแกรมการฝึกอบรมกับกลุ่มอื่น ๆ เช่น ครูระดับมัธยมศึกษา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ทักษะให้คำปรึกษา และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ทักษะให้คำปรึกษา และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ความหมายของการให้คำปรึกษา

Wrenn (1951) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาอย่างมีเป้าหมาย เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง แล้วเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอีกทั้งสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเองอย่างน่าพอใจ Burks and Steffire (1979, p. 14) เห็นว่าผู้ที่ให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องได้รับการศึกษาทางด้านการให้คำปรึกษาโดยตรง ทั้งทางด้านสุขภาพจิต ด้านสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษา ด้านทักษะการให้คำปรึกษา ด้านทฤษฎีการให้คำปรึกษา และจรรยาบรรณ

วิชาชีพการให้คำปรึกษา George and Cristiani (1995) เห็นว่า ควรให้คำปรึกษาอย่างมีจริยธรรม และผู้ให้คำปรึกษาต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากนี้ Krumboltz (1965) ได้กล่าวว่าการให้คำปรึกษาจะประยุกต์มาจากทฤษฎีทางจิตวิทยาและความสามารถด้านการติดต่อสื่อสารจากประสบการณ์การหยั่งรู้ และ Dryden and Feltham (1994, p. 9) เห็นว่าการให้คำปรึกษาจะแตกต่างจากการให้คำแนะนำหรือการกำหนดให้ปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาโดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้เอาชนะปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิตเข้าใจมุมมองของชีวิตตนเอง อีกทั้งยังเรียนรู้การวางโครงการในปัจจุบันและอนาคต เกี่ยวกับการศึกษา ด้านอาชีพด้านส่วนตัว สังคม เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น สามารถเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาคด้วยตนเองได้อย่างมีจริยธรรม

หลักการจุดมุ่งหมายและ กระบวนการให้คำปรึกษา

หลักการให้คำปรึกษา คมเพชร จัตรศุกกุล (2529, หน้า 97-99) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการให้คำปรึกษาไว้ว่า การสร้างและการรักษาไว้ซึ่งสายสัมพันธ์ (established and maintain rapport) จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาไว้วางใจ เปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษา พูดตั้งแต่ปัญหาเบื้องต้นจนไปถึงปัญหาที่ลึกซึ้ง ตั้งใจฟังและแสดงความสนใจและความเข้าใจ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ (do not criticize) ควรสนับสนุนให้เขาแสดงความรู้สึกและอธิบายความรู้สึกที่ดีได้ ไม่ได้แย้งกับผู้ที่มีปัญหา (do not argue with client) ต้องสามารถควบคุมตนเองได้ต้องเข้าใจหลักของความต้องการของมนุษย์ ว่ามีความต้องการที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ฟังสังเกตสิ่งที่ซ่อนเร้นและความจริง มุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาอธิบายถึงสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่ความหมายที่แท้จริงและประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่นำค่านิยมของตนไปเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา ฟังสังเกตผู้มีปัญหาไม่สามารถจะพูดได้ (beware of what the clients omits or tries to say but cannot) เมื่อข้อมูลไม่เพียงพอ อาจเกิดความคลาดเคลื่อนในการตัดสินใจพูดหรือถามในเวลาที่เหมาะสม (talk and ask questions only at appropriate times)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, หน้า 125) กล่าวถึงหลักการให้คำปรึกษาเบื้องต้นว่า ผู้รับคำปรึกษาต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน และผู้ให้คำปรึกษาต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อความชำนาญงานก่อนจึงจะให้คำปรึกษาได้ดี จนช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจได้ดีที่สุด การให้คำปรึกษาต้องยึดหลักการความแตกต่างระหว่างบุคคล และร่วมมือกันกับผู้รับคำปรึกษา ยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพและต้องมีสัมพันธภาพในระดับสูงจนเป็นที่ไว้วางใจของผู้รับคำปรึกษา

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการให้คำปรึกษา ได้แก่ (1) การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา (2) การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง (3) การเป็นผู้ฟังอย่างเข้าใจ (4) ต้องไม่โต้แย้งกับผู้รับคำปรึกษาเพราะจะทำให้ลายสายสัมพันธอันดี (5) คำนึงถึงความแตกต่างและค่านิยมที่แตกต่างของบุคคล (6) ต้องสังเกตสิ่งที่คุณรับคำปรึกษาไม่ได้พูดออกมาและสามารถหาช่องทางให้เขาพูดถึงสิ่งที่ซ่อนเร้นไว้อย่างมีอิสระและอภิปรายถึงปัญหาทางอารมณ์ที่ลึกซึ้งของตนได้ (7) ต้องเคารพสิทธิผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเน้นถึงจรรยาบรรณและบรรยากาศที่เป็นส่วนตัว รักษาผลประโยชน์ของผู้รับคำปรึกษาเป็นสำคัญ และ (8) ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อความชำนาญมาก่อนจึงจะสามารถให้คำปรึกษาได้

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษาที่ดีจะต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จที่ดี ซึ่ง George and Cristiani (1995, p. 6) กล่าวว่า การให้คำปรึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสัมพันธภาพ (relationship) ต่อผู้รับคำปรึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาให้มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและการตัดสินใจ ส่งเสริมศักยภาพและการพัฒนาผู้รับคำปรึกษาและยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักรู้ในส่วนตัวและส่วนบกพร่อง ค่านิยมและความรู้สึกรู้สึกของตน มีพฤติกรรมที่คงทน มีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งใดก็ตั้งใจทำงานสำเร็จ อีกทั้ง คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2529, หน้า 8-9) ได้กล่าวว่าบุคคลที่ขอรับคำปรึกษา ผลที่ได้จากการเข้ารับคำปรึกษาล้วนเป็นผลบวก ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนประเมินคุณค่าและเอกลักษณ์ของตนเองและความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีชีวิตที่เจริญงอกงามขึ้นจากการได้รับคำปรึกษา วชิร ทรัพย์มี (2556, หน้า 8) กล่าวว่า การให้คำปรึกษายังมุ่งทำให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงเจตคติมากกว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะการเปลี่ยน

พฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงตามเจตคติการให้คำปรึกษายังมุ่งช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2551, หน้า 234) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาว่า เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ ศิริบุรณ สายโกสม (2553, หน้า 12-14) กล่าวว่า การให้คำปรึกษามี จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพและมีชีวิตที่เจริญงอกงาม

สรุป การให้คำปรึกษามีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างสัมพันธภาพ (relationship) ของ ผู้รับคำปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษา และเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งให้สามารถในการเผชิญปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ให้ตระหนักรู้ในส่วนดีและส่วนบกพร่อง ค่านิยมและความรู้สึกของตนช่วยให้ผู้รับ คำปรึกษามีชีวิตที่เจริญงอกงามสูงสุดช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนประเมินคุณค่าและ เอกลักษณะของตนเอง การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น สามารถ เผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการให้คำปรึกษา Geldard (1998, p. 99) แบ่งกระบวนการให้คำปรึกษา เป็น 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขั้นเตรียมการ (2) ขั้นสร้างความสัมพันธ์ (3) ขั้นเริ่มต้น (4) ขั้นการฟังอย่างตั้งใจ (5) ขั้นทำความเข้าใจและกำหนดปัญหา (6) ขั้นเอื้ออำนาจ ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ (7) ขั้นสำรวจทางเลือกและเอื้ออำนาจในการตัดสินใจแก้ไข ปัญหา และ (8) ขั้นยุติการให้คำปรึกษา และ Nelson-Jones (2012) ได้แบ่งกระบวนการ ให้คำปรึกษาเป็น 3 ขั้น คือ (1) ขั้นสร้างความสัมพันธ์ (2) ขั้นทำความเข้าใจ และ (3) ขั้น การเปลี่ยนแปลง

Ivey, D'Andrea, and Ivey (2011) กำหนดกระบวนการให้คำปรึกษามี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นเริ่มให้คำปรึกษา โดยการสร้างความสัมพันธ์ ผู้ให้คำปรึกษาสร้างบรรยากาศ ที่อบอุ่น ด้วยกิริยาท่าทางสบาย ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความไว้วางใจที่จะเล่าปัญหา (2) ขั้นรวบรวมข้อมูลและกำหนดปัญหาโดยการตั้งคำถาม และการรับฟังเพื่อให้ผู้รับ คำปรึกษาอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อความเข้าใจสาเหตุของปัญหา (3) ขั้นตั้งเป้าหมาย ร่วมกับผู้รับคำปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป (4) ขั้นการวางแผน แก้ไขปัญหาให้ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเป็นขั้นตอน แล้วนำไปปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา

(5) ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาลูกค้ารับคำปรึกษานำแนวทางแก้ไขปัญหามาปฏิบัติ แล้วมารายงานให้ทราบ และผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจและสนับสนุน และ (6) ขั้นตอนการให้คำปรึกษา เมื่อผู้รับคำปรึกษาคำเนินการแก้ไขปัญหานั้นประสบความสำเร็จแล้ว สามารถดำเนินชีวิตต่อไปเป็นปกติได้จึงยุติการให้คำปรึกษา

วัชร ทรัพย์มี (2550, หน้า 3) กล่าวถึงขั้นตอนของการให้คำปรึกษาไว้ ดังนี้
(1) ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา (2) ขั้นทำความเข้าใจ (3) ขั้นกำหนดโครงสร้าง (4) ขั้นสร้างความสัมพันธ์ (5) ขั้นสำรวจปัญหา (6) ขั้นรวบรวมพลัง (7) ขั้นวางแผน และ (8) ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2529, หน้า 99) กล่าวว่ากระบวนการให้คำปรึกษา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพและการกำหนดรู้ปัญหา โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ทักษะคำถามปลายเปิด ปลายปิด รวมทั้งนำทักษะจุดภาคต่าง ๆ มาใช้ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 2 การหาสาเหตุแห่งปัญหา สืบสาววิเคราะห์ตรวจค้นสาเหตุของปัญหา ตามหลักจิตวิทยา คือ (1) การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้รับคำปรึกษา (2) การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้สามารถเลือกแนวทางแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง (3) การมีทัศนคติที่ดีเป็นผู้ฟังอย่างเข้าใจ (4) ต้องไม่โต้แย้งกับผู้รับคำปรึกษาเพราะจะทำให้สายสัมพันธ์อันดี (5) คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลและค่านิยมที่แตกต่าง (6) สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพูดถึงสิ่งที่ซ่อนเร้นไว้อย่างมีอิสระ (7) ต้องเคารพสิทธิผู้รับคำปรึกษา ซึ่งหมายถึง จรรยาบรรณ และ (8) ผู้รับคำปรึกษา ต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อความชำนาญมาก่อนจึงจะสามารถให้คำปรึกษาได้

ขั้นที่ 3 ระบุเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อรู้ให้ชัดเจนว่าผู้รับคำปรึกษาต้องการอะไรจากการมาขอคำปรึกษา อะไรควรเป็นจุดหมายแห่งชีวิตของเขา

ขั้นที่ 4 วิธีการแก้ไขปัญห โดยกำหนดวิธีการและรายการที่จะต้องทำ ขั้นตอนนี้เป็นการนำไปปฏิบัติ ได้ผลอย่างไรให้นำกลับมาปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาต้องใช้เทคนิคการปรึกษา ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษาเลือกใช้

สรุป กระบวนการให้คำปรึกษา หมายถึง ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ขั้นที่หนึ่งสร้างสัมพันธภาพ ขั้นที่สองรวบรวมข้อมูลและกำหนดปัญหา ขั้นที่สาม ตั้งเป้าหมายของการให้คำปรึกษา ขั้นที่สี่วางแผนแก้ไขปัญหา ขั้นที่ห้าดำเนินการแก้ไข ปัญหา และขั้นที่หกยุติการให้คำปรึกษา

คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา

คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษามีความสำคัญต่อการให้คำปรึกษา เนื่องจากว่าจะส่งผลต่อความเชื่อถือ ไว้วางใจและความศรัทธาต่อผู้รับคำปรึกษา

Brammer and MacDonald (1999) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรสามารถรับรู้ความรู้สึก (helper empathy) ของผู้รับคำปรึกษาอย่างไม่สูญเสียการมองที่เป็นจริง ให้ความดูแลใส่ใจ (helper warmth and caring) ให้รู้สึกอบอุ่นใจ ไว้วางใจและเป็นกัลยาณมิตรเปิดเผย (helper openness) ให้ความจริงใจและเปิดเผยทัศนคติของตนต่อผู้รับคำปรึกษาอย่างเหมาะสมโดยตระหนักไว้ในตนเองในสิทธิของผู้อื่น (helper regard and respect) และความแตกต่างของบุคคล มีความมั่นใจในตนเองสื่อสารกับผู้รับคำปรึกษาอย่างชัดเจนมีความสามารถ (competence) มีความรู้ มีข้อมูลและมีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถประสานองค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะในการให้คำปรึกษาเข้าด้วยกัน

George and Cristiani (1995, p. 14) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะที่ดีจะต้องมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถสื่อสารอย่างถูกต้อง ยินดีที่ได้ช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาและเป็นผู้ฟังที่ดีเข้าใจการดำเนินชีวิตและความต้องการของผู้รับคำปรึกษา มีทักษะในการสื่อสารมีความคิดอย่างมีเหตุผล มีระบบ เข้าใจสังคม วัฒนธรรม และการเมือง มีวิสัยทัศน์ทันต่อเหตุการณ์ในสังคม

Patterson and Welfel (1999) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่ดีต้องตระหนักในค่านิยมของตนเองและเข้าใจในค่านิยม ประสบการณ์และโลกส่วนตัวของคนอื่น มีความรู้ มีข้อมูลในการช่วยเหลือและมีทักษะในการให้คำปรึกษาสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้

เพชรสุดา เพชรใส (2547, หน้า 50) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self-awareness) ตระหนักถึงเกี่ยวกับสภาวะอารมณ์ของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ และให้คำปรึกษาอย่างมีสติ ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง (self-esteem) ทำพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ให้เกียรติผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างอบอุ่นและลึกซึ้ง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนยอมรับประสบการณ์ของตนเองทั้งในแง่ลบและแง่บวก ตระหนักถึงทักษะและความสามารถของตน อีกทั้งประเมินเป้าหมายที่เป็นจริงได้

ศิริบุรณ์ สายโกสุม (2553) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรตระหนักถึงตนเองและค่านิยมที่ตนเองยึดถือ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับผู้รับคำปรึกษา มีวิธีช่วยให้ตนเองมีชีวิตชีวาตระหนักถึงความแตกต่างของผู้รับคำปรึกษา จัดปัญหาของตนเองให้ดี จึงจะสามารถให้คำปรึกษาผู้อื่นได้ และเป็นตัวแบบแก่ผู้รับคำปรึกษาได้เป็นอย่างดี มีความเมตตาและคำนึงถึงผู้อื่น มีความรักในเพื่อนมนุษย์และมีความเอื้ออาทรเป็นผู้ที่ตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีงามมีความรักและศรัทธาในความเป็นมนุษย์ และรักษาความลับของผู้รับคำปรึกษา มีจรรยาบรรณวิชาชีพ

สรุป คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา คือ เป็นผู้มีความรู้ มีข้อมูลและมีทักษะในการให้คำปรึกษาต้องตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ตัดสินใจเลือกแนวทางที่สอดคล้องกับค่านิยมของตน ต้องทำพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ให้เกียรติและเคารพในสิทธิของผู้อื่น เคารพในความแตกต่างและคุณค่าของบุคคล มีการสื่อสารได้อย่างชัดเจน มีความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับความล้มเหลวและความอ่อนแอของตนเอง มีความคิดอย่างมีเหตุผล มีระบบ มีวิสัยทัศน์ทันต่อเหตุการณ์ในสังคม มีความรักและศรัทธาในความเป็นมนุษย์ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพผู้ให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษามีความเชื่อมโยงกับข้อมูลส่วนตัวและสิทธิส่วนบุคคลของผู้ขอรับคำปรึกษา แนวทางสำหรับปฏิบัติงานเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา ดังนี้ (สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2552, หน้า 15)

1. ให้บริการด้วยความเต็มใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ยอมรับและศรัทธาในวิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนวและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ
3. เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาด้วยความบริสุทธิ์ใจเท่าเทียมกันทุกคน
4. มีวิสัยทัศน์ และพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก
5. ปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพจิตวิทยาและการแนะแนว
6. รักษามาตรฐานและรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนว
7. ยุติการให้คำปรึกษาที่นอกเหนือตามความสามารถของตน และส่งต่อไปยังบุคคลที่เหมาะสม
8. รักษาความลับของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง เว้นแต่ได้รับการยินยอมจากผู้รับบริการ
9. เคารพสิทธิ และจะไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้รับบริการ

สรุป จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นบรรทัดฐาน และแนวทางปฏิบัติที่ผู้ให้คำปรึกษาควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเชื่อถือ ไว้วางใจ เคารพ และศรัทธา เชื่อมั่นต่อการขอรับคำปรึกษา ตลอดจนทำให้กระบวนการให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ

ทักษะให้คำปรึกษา

ทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษา มีความสำคัญต่อการให้คำปรึกษาทุกรูปแบบ นอกจากผู้ให้คำปรึกษาจะเรียนรู้สาระด้านการให้คำปรึกษาแล้ว จะต้องฝึกทักษะแต่ละทักษะเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจและรู้จักลักษณะและความหมายของทักษะการให้คำปรึกษาที่ใช่ว่าจากกับพฤติกรรม และสื่อความหมายได้ชัดเจน การมีทักษะพื้นฐานของการให้คำปรึกษาจะต้องรู้จักจังหวะ เวลา สถานการณ์ของการให้คำปรึกษา การรู้และเข้าใจทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษาเป็นการเสริมสร้างการให้คำปรึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้คำปรึกษา ซึ่งมีทักษะ ดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี, 2550, หน้า 56)

1. ทักษะการใส่ใจ เป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้ตลอดการให้คำปรึกษา การฝึกหัดให้คำปรึกษาใหม่ ๆ ควรฝึกใน 5 องค์ประกอบ คือ (1) การสบตา

หรือการประสานสายตา แต่ไม่ควรทอดสายตาไปไกลเป็นเวลานานขณะที่ผู้รับคำปรึกษา กำลังพูด (2) การแสดงภาษากายให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่าใส่ใจ เช่นการ โน้มตัวไป ข้างหน้าเล็กน้อย ไม่นั่งไขว่ห้าง นิ้วเท้าไม่ชี้ไปทางผู้รับคำปรึกษา นั่งในท่าที่ผ่อนคลาย สีหน้าแววตาที่อบอุ่น (3) การแสดงออกด้วยน้ำเสียง เช่น น้ำเสียงอ่อนโยน นุ่มนวล กระตือรือร้น แจ่มใส ปลอดภัย สื่อออกไปให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่กำลังพูด (4) ตาม ประเด็นเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดไม่เปลี่ยนไปเรื่องอื่น ๆ แสดงถึงความใส่ใจฟัง และ (5) การเงียบ เป็นการเงียบเฝ้าสังเกตเพื่อรอเวลาให้ผู้รับคำปรึกษามีเวลาคิดหรือเพื่อรับรู้ ความคิด พฤติกรรมใส่ใจนอกจากจะเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ยังลดเวลาการพูด สำหรับผู้ให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรตระหนักว่า ส่วนใหญ่ควรให้ผู้รับคำปรึกษา เป็นผู้พูด

2. ทักษะการฟัง (listening skill) ความหมายของการฟัง คือ การนำสิ่งที่ได้ยินมา ในการให้คำปรึกษานั้นจะใช้ทักษะการฟังมาก เพื่อจะได้เข้าใจเนื้อเรื่อง ความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม ของผู้ขอรับบริการให้คำปรึกษา ลักษณะของการฟังที่ดี เพื่อให้การให้ คำปรึกษา ฟังเพื่อให้เข้าใจปัญหา เพื่อแสดงความสนใจ เห็นความสำคัญและให้เกียรติ ผู้ขอรับคำปรึกษา การฟังโดยการแสดงออกด้วยการใช้สายตาแสดงความใส่ใจ ทำนั้ง และการ โน้มตัว การพยักหน้าว่ากำลังฟัง การประสานสายตาโดยไม่จ้องหน้านานเกินไป การพยักหน้า การยิ้มรับเป็นต้น ทักษะในการให้คำปรึกษาที่สำคัญคือ ทักษะการฟัง (listening skill) ผู้ให้คำปรึกษาที่มีทักษะการฟัง พร้อมทั้งจะฟังรับรู้เรื่องราวของผู้รับ คำปรึกษาและสามารถตอบสนองต่อเรื่องนั้นได้ด้วย โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องฟังและจับ ใจความประเด็นสำคัญที่ผู้รับคำปรึกษาพูด หรือแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ออกมาให้เห็น เพื่อช่วยให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ อันจะได้นำมาวางแผนทางพิจารณาช่วยเหลือต่อไป

การเป็นผู้ฟังที่ดี เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูด ต้องแสดงความสนใจอย่างจริงจังโดย ขจัดความคิดและปัญหาทั้งหมดของตนให้พ้นออกไปชั่วระยะที่ทำงานอยู่ ฟังหลีกเลี่ยง การโต้แย้ง ขัดจังหวะไม่เห็นด้วย หรือปล่อยให้จิตใจหมกมุ่นกับเรื่องราวของตนเอง การฟังมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจเนื้อหาและความรู้สึกของตน การฟังยังเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้เข้าใจบุคลิกลักษณะ ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ ของผู้รับคำปรึกษา และยังช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจความเป็นจริงของตนเอง

การฟังยังมีหลักการ คือ (1) ผู้ให้คำปรึกษาต้องฟังความสนใจในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาพูด และฟังความสนใจที่ผู้รับคำปรึกษาเท่านั้น และ (2) การกระทำของผู้ให้คำปรึกษาเป็นความหมายบอกว่าผู้ให้คำปรึกษาสนใจฟังผู้รับคำปรึกษา และการมาพบผู้รับคำปรึกษาตรงเวลานัดหมาย

การรับฟังและการทำความเข้าใจกับภาษากาย ภาษากายเป็นบทบาทสำคัญในการสื่อสาร ภาษากายเป็นการสื่อสารทั้งหมดระหว่างมนุษย์ นอกเหนือจากการพูดและการเขียน และข้อมูลจำนวนมากมาจากการแสดงออกทางภาษากาย ซึ่งล้วนบอกถึงความรู้สึก เช่น เหงื่อตก เหยียดมุมปาก ยักคิ้ว ยักไหล่ หน้าซีด ปากสั่น การที่ผู้ให้คำปรึกษาสามารถรู้และเข้าใจความหมายภาษากายเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องเรียนรู้ ภาษากายเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เป็นธรรมชาติจึงให้ข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริงมากกว่าการพูด เราสามารถสรรหาคำพูดไพเราะงดงามมาปิดความรู้สึกที่แท้จริงได้ แต่ภาษากายเป็นความจริงที่ยากจะซ่อนเร้น

3. ทักษะการตั้งคำถาม (questioning skill) คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามต่อผู้รับคำปรึกษาระหว่างการให้คำปรึกษาลักษณะของการตั้งคำถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อได้รับข้อมูลเชิงลึก ให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจปัญหาของตนเองและให้รายละเอียดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและเพื่อแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาสนใจผู้รับคำปรึกษาอีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาจดจ่อกับประเด็นนั้นต่อไปการตั้งคำถามมี 2 ลักษณะ คือ (1) คำถามปลายปิดจะทำให้ได้คำตอบสั้น ๆ หรือคำตอบรับปฏิเสธ และ (2) การใช้คำถามปลายเปิด (open question) กรณีเมื่อต้องการให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจปัญหาและคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาย่างกว้างขวางหลังการถามผู้ให้คำปรึกษาต้องตั้งใจฟังและสังเกตปฏิกิริยาของผู้รับคำปรึกษาทุกครั้ง คำถามปลายเปิดมักจะเป็นประโยคคำถามที่เริ่มต้นด้วยคำว่า “อะไร” “อย่างไร” “ใคร” “ที่ไหน” “เมื่อไหร่” วิธีปฏิบัติ การใช้คำถามปิดควรใช้ตามความจำเป็นเมื่อต้องการทราบคำตอบเฉพาะ เพราะคำถามแบบปิดไม่ค่อยเอื้อให้เกิดการเปิดเผยตนเอง ได้ข้อมูลน้อย และมักจะได้คำตอบเพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

4. ทักษะการทวนซ้ำ (paraphrases skill) การทวนซ้ำ คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาทวนซ้ำคำพูดของผู้รับคำปรึกษา อาจจะทวนซ้ำทั้งประโยคหรือบางส่วน โดยทำให้ข้อความกะทัดรัด แต่ยังคงความหมายไว้ดังเดิม ลักษณะของการทวนซ้ำ เป็นการแสดง

ว่าผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจเรื่องที่ได้รับคำปรึกษาพูด หรือเป็นการสรุปประเด็นและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจประเด็นนั้น การทวนซ้ำอาจทวนซ้ำทั้งประโยคหรือเฉพาะส่วน โดยไม่ต้องเติมความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้ให้คำปรึกษา หลังการทวนซ้ำแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาควรตรวจสอบว่า พูดถูกต้องหรือไม่โดยการสังเกตคำพูดของผู้รับคำปรึกษา หลักปฏิบัติ คือ ทวนซ้ำหรือให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะสาระสำคัญที่ผู้ขอคำปรึกษาสื่อออกมาเท่านั้น แทรกคำพูดที่เป็นการทวนความเฉพาะส่วนสำคัญนั้น อาจจะรวมเอาความรู้สึกเข้าไปด้วยถ้าความรู้สึกนั้นเป็นสาระสำคัญของผู้รับคำปรึกษา ทวนซ้ำแบบต่าง ๆ สลับกันไปในการสนทนา ในกรณีที่ผู้รับคำปรึกษาไม่มีปฏิกิริยาตอบสนอง ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะถามด้วยคำถามเปิดและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจประเด็นนั้นต่อไป

5. ทักษะการสะท้อนความรู้สึก (reflecting skill) การสะท้อนความรู้สึก ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักในเรื่องราวและความรู้สึกของตน ผู้ให้คำปรึกษารับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ที่ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงออกมา ไม่ว่าด้วยวาจา หรือกิริยาท่าทาง และเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างชัดเจนด้วยภาษาพูดให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับฟัง เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจในสิ่งที่ปัญหาที่แท้จริง เนื่องจากว่าปัญหาของผู้รับคำปรึกษานั้นมักเกิดจากความรู้สึกที่มีต่อประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่การสะท้อนความรู้สึกจะช่วยขยายขอบเขตในการมองตนเองได้ชัดเจนและเป็นจริงมากขึ้น

วิธีปฏิบัติ โดยสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกมา ลักษณะคำพูด น้ำเสียง และหาจังหวะที่จะสะท้อนความรู้สึก หากคำศัพท์เกี่ยวกับความรู้สึกที่ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด เพื่อสามารถสื่อความรู้สึกได้อย่างชัดเจน โดยการใช้ภาษาง่าย ๆ ไม่ควรใช้คำว่า “รู้สึก” บ่อยครั้งต้องทำทันทีที่ผู้รับคำปรึกษาแสดงความรู้สึกออกมา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจชัดเจน ตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง

ประโยชน์ที่ได้รับ คือ ช่วยลดความรู้สึกต่อปัญหา ทำให้ผู้รับคำปรึกษามองสภาพการณ์ต่าง ๆ เป็นจริงมากขึ้น และเกิดความไว้วางใจกล้าเปิดเผยตนเองและระบายความรู้สึกที่ฝังใจกับปัญหาออกมา การใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึกมี หลักปฏิบัติ คือ ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้การสะท้อนความรู้สึก เมื่อผู้รับคำปรึกษามีความสับสนในความรู้สึก จะต้องตั้งใจฟังและสังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้รับคำปรึกษาว่าเกิดความรู้สึกอย่างไร จึงต้อง

พยายามเข้าใจโลกและเรื่องราวกับความรู้สึกของเขา และสามารถสื่อความเข้าใจนี้
กลับไปการสะท้อนควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ภายใต้บรรยากาศของความอบอุ่น
เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความจริง ได้ทบทวนเรื่องราวและความรู้สึกของตน

6. ทักษะการทำให้กระจ่าง (clarifying skill) คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับ
คำปรึกษากระจ่างแจ้งในเรื่องราว สภาพการณ์ และความรู้สึกของตนอีกทั้งช่วยให้
เพิ่มเติมขยายความยิ่งขึ้น การทำให้กระจ่างจะใช้เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดด้วยถ้อยคำสับสน
สลับซับซ้อน หลังการใช้ทักษะการทำให้กระจ่าง ให้สังเกตปฏิกิริยาของผู้รับคำปรึกษา
เช่น พยักหน้า สายหน้า ขมวดคิ้ว หรือพูดว่าใช่ ไม่ใช่ เพื่อแสดงว่าผู้รับคำปรึกษากระจ่าง
ในเรื่องราวของตนแล้ว

7. ทักษะการตีความ (interpreting skill) คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาตีความหมายของ
คำพูดและภาษาท่าทางของผู้รับคำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักในตนเองและ
เข้าใจภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองเข้าใจแง่มุมและสาเหตุของพฤติกรรมโดยผู้ให้คำปรึกษา
อธิบายพฤติกรรม ความรู้สึกและสภาพอารมณ์ของผู้รับคำปรึกษาพร้อมทั้งแสดงให้เห็น
ถึงสาเหตุของปัญหาเพื่อขยายความเข้าใจและปัญหาในแง่ใหม่ ทำให้มองโลกกว้างขึ้น
เข้าใจตนเองและเปิดเผยมากขึ้น มีวิธีปฏิบัติ โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้ความชำนาญ
ในการมองพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน จึงสามารถตีความควรตีความเมื่อผู้รับคำปรึกษา
ได้เล่าถึงปัญหาสักระยะหนึ่งแล้ว หลังจากตีความควรจะให้โอกาสผู้รับคำปรึกษาเล่าถึง
ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการตีความนั้น ๆ ไม่ตีความจากความคิดและค่านิยมของผู้ให้
คำปรึกษา

8. ทักษะการให้ข้อมูล (informing skill) ความหมายของการให้ข้อมูล คือ การที่
ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลแก่ผู้รับคำปรึกษา เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เช่น บอก
เรื่องกระบวนการให้คำปรึกษา การกรอกใบสมัครงาน บทบาททของผู้รับคำปรึกษา
ลักษณะของทักษะการให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
ช่วยให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม และช่วยให้เปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม การใช้
ทักษะการให้ข้อมูล กระทำเมื่อผู้รับคำปรึกษาถามหาข้อมูลของตน หรือเห็นว่าผู้รับ
คำปรึกษาขาดข้อมูล หรือช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นคว้าหาข้อมูลของตน ผู้ให้คำปรึกษา
ต้องรู้ถึงแหล่งข้อมูลต้องเข้าใจผู้รับคำปรึกษา ไวต่อความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา

ก่อนให้ข้อมูลควรไตร่ตรองให้รอบคอบ ไม่ให้ข้อมูลคราวละมาก ๆ และควรให้เวลาผู้รับคำปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละอย่างโดยละเอียด

9. ทักษะการสรุปประเด็น (summarizing skill) ความหมายของการสรุปประเด็น คือ การรวบรวมคำพูดและความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจเรื่องราวและความรู้สึกของตนเองได้กว้างขวางขึ้น ลักษณะของทักษะการสรุปประเด็น การสรุปประเด็นเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจเรื่องราวและความรู้สึกของตน ได้ตระหนักถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการวางโครงสร้างที่ได้พูดไปแล้ว ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจเรื่องราวและความรู้สึกของตนเองให้กว้างขึ้นช่วยยุติการให้คำปรึกษาอย่างเป็นธรรมชาติ การสรุปประเด็นนั้นควรใช้ในการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป เพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่พูดครั้งก่อน หรือผู้รับคำปรึกษาพูดซ้ำซ้อนสับสน เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดถึงประเด็นที่สำคัญ การสรุปประเด็นจะไม่นำความคิดของผู้ให้คำปรึกษาเพิ่มเติมเข้าไปด้วยการปฏิบัติในกรณีที่ผู้ขอรับคำปรึกษาพูดยาว ควรสรุปเนื้อหาและความรู้สึกสำคัญที่ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงออกมา ก่อนจบการให้คำปรึกษาทุกครั้ง ควรมีการสรุปก่อนเริ่มการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครั้งก่อน ประโยชน์ที่ได้รับทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าการให้คำปรึกษานี้ได้ผลเนื่องจากการสรุปช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความมั่นใจว่าผู้ให้คำปรึกษาสามารถเข้าใจเรื่องราวที่เล่ามาทั้งหมด

สรุปได้ว่า ทักษะการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องฝึกฝนจนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง ที่ใช้มากที่สุดตามลำดับ คือ การสะท้อนความรู้สึก การทวนซ้ำ การสรุปความ การฟัง การถาม และการตีความ ซึ่งมีความสำคัญต่อการให้คำปรึกษา การฝึกทักษะการให้คำปรึกษา เป็นการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการให้คำปรึกษาที่ดี ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องตัดสินใจโดยใช้ทักษะที่แตกต่างกันไป ตามแต่ลักษณะของปัญหาของผู้รับคำปรึกษาทักษะการให้คำปรึกษายังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับคำปรึกษา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาแก่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ทฤษฎีและแนวคิดในการให้คำปรึกษา ทักษะการให้

คำปรึกษา และเสริมสร้างเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เพื่อให้ครูสามารถช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาอย่างถูกต้องวิธี และทำให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิคการให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษาจะมีเทคนิคที่ช่วยให้บรรลุถึงเป้าหมาย โดยช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้ขอรับคำปรึกษา ซึ่งมีผลสะท้อนให้กระบวนการให้คำปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การทำความเข้าใจ และฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ให้คำปรึกษา ในขณะที่การให้คำปรึกษากำลังดำเนินอยู่ ผู้ให้คำปรึกษาไม่ว่าจะยึดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแนวใดก็ตาม จำเป็นต้องตระหนักถึงลักษณะร่วมต่าง ๆ ของเทคนิคที่จะนำมาใช้ระหว่างการให้คำปรึกษา

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2551, หน้า 258-260) กล่าวว่า สัมพันธภาพ (relationship) จะช่วยให้การให้คำปรึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องรักษาสายสัมพันธ์ให้คงอยู่ตลอดไป อีกทั้งต้องสังเกต (observation) อากัปกริยาท่าทาง สีหน้า ตลอดจนคำพูดและน้ำเสียงของผู้รับคำปรึกษาไปพร้อมกับการให้คำปรึกษาด้วยการพูด (verbal) ควรพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในขณะที่พูดควรใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม ภาษาที่ใช้ควรให้เหมาะสมกับช่วงวัยและระดับความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาและต้องพยายามรับรู้ถึงภาษาที่ไม่ใช่คำพูด (non-verbal) เช่น สีหน้า แววตา อากัปกริยา ท่าทาง น้ำเสียง เป็นต้น และผู้ให้คำปรึกษาเองก็สามารถที่จะใช้ภาษาท่าทางเป็นการสื่อความหมายได้ด้วย เช่น การนั่งโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อยการประสานสายตา (eye-contact) หรือการผงกศีรษะ เป็นต้น

สรุป แนวทางการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีนั้น นอกจากจะมีความรู้แล้วจะต้องมีทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษามีมนุษยสัมพันธ์ สามารถสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งรับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่นได้อย่างรวดเร็ว มีความรู้และข้อมูลด้านสังคม เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนโครงสร้างของครอบครัว ความรู้ทางด้านจิตวิทยา จิตวิทยาให้คำปรึกษา มีทักษะการให้คำปรึกษา ทฤษฎีการให้คำปรึกษา เทคนิคการให้คำปรึกษา

และจรรยาบรรณวิชาชีพการให้คำปรึกษา ได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างถูกต้อง เพื่อให้การให้คำปรึกษาเกิดประสิทธิภาพ

ความสำคัญของทักษะการให้คำปรึกษา มีดังนี้

1. การฝึกทักษะเป็นวิธีที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงแทนที่จะเรียนแต่ทฤษฎีเท่านั้นอีกทั้งยังเป็นระบบที่ให้โอกาสจริงสำหรับผู้ที่มีอาชีพให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่จะเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพเป็นส่วนตัว (Ivey et al., 2011)
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้เฉพาะด้านที่มีการพัฒนาที่หลากหลายรูปแบบเป็นแขนงวิชาที่มีประโยชน์มากแขนงหนึ่งทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติและประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง คือ จะสอนให้เข้าใจและพัฒนาตัวบุคคลอีกทั้งรักษาสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคลรวมทั้งการพัฒนาทักษะการสื่อสารอีกด้วย (George & Cristiani, 1981)
3. การให้คำปรึกษานั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่างเช่นการฝึกฝนอย่างมืออาชีพ สัมพันธภาพเพื่อการบำบัดทักษะการให้คำปรึกษาซึ่งประกอบด้วยลักษณะนิสัยที่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้และการส่งเสริมประสบการณ์ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีศักยภาพที่สูงพอตามมาตรฐานของหน่วยงานกลางรับรอง (Neukrug, 1999)
4. ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับสุขภาพจิตและปัญหาของผู้รับคำปรึกษา การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบำบัด ต้องมีสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษาโดยตรง (Peterson & Nisenholz, 1998)
5. ผู้ให้คำปรึกษาจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ขณะที่มองเห็นความเปลี่ยนแปลงในตนเองในทางที่ดีขึ้น การฝึกอบรมเพื่อเตรียมบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา และเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล มีประโยชน์มาก อีกทั้งทักษะการให้คำปรึกษาที่เน้นกระบวนการฟัง การพูด และมนุษยสัมพันธ์ในเชิงให้ความช่วยเหลือ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการตีความหมาย ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการถาม เป็นต้น ทักษะเหล่านี้มีลักษณะที่จะช่วยในด้านการสื่อสารสัมพันธ์ ดังนั้น ผู้เรียนรู้ทักษะการให้คำปรึกษา นอกจากจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นในอาชีพและบทบาทของผู้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว ยังจะสามารถดำเนินชีวิตส่วนตัวที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัชรธรรม, 2526)

6. การฝึกทักษะการให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้สูงสุดตามศักยภาพ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนมาก่อนจึงจะสามารถให้คำปรึกษาได้ และเมื่อผู้รับคำปรึกษาได้รับการให้คำปรึกษาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพัฒนาชีวิตตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น อีกทั้งการให้คำปรึกษาจะต้องเป็นหน้าที่ของผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ และมีทักษะเพราะการให้คำปรึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง ต้องใช้ทั้งความรู้และทักษะที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี และถ้าผู้ให้คำปรึกษาที่ไม่เคยเรียนรู้และฝึกฝนมาก่อนจะไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ (คมเพชร ฉัตรสุกกุล, 2529, หน้า 8)

7. ผู้ให้คำปรึกษาที่ได้รับการอบรมจนเกิดความชำนาญในการให้คำปรึกษาจะสร้างสัมพันธภาพในการให้ความช่วยเหลือที่ความอบอุ่นและมีความเข้าใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาโดยใช้วิธีการและเทคนิคการให้คำปรึกษาและปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการรักษาข้อมูลของผู้รับคำปรึกษาเป็นความลับ (นฤมล สุนทสวัสดิ์, 2550, หน้า 37; วัชร ทรัพย์มี, 2554)

8. ผู้มีความรู้ด้านการให้คำปรึกษาและทักษะการให้คำปรึกษาจะสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาวางโครงการในปัจจุบันและอนาคต เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ด้านส่วนตัว สังคม การให้คำปรึกษาจึงเป็นหัวใจของการแนะแนว เนื่องจากการช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม (จตุรพร ลิ้มมันจริง, 2556, หน้า 26)

9. การฝึกทักษะการให้คำปรึกษาเป็นประโยชน์ต่อผู้รับคำปรึกษา คือ ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจได้โดยง่ายจากตัวอย่างในวิดิทัศน์ หรืออาจารย์ผู้สาธิตให้ดู การใช้ทักษะต่าง ๆ ทั้งทักษะที่ใช้วาจาและทักษะการใช้ภาษาท่าทางและผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจความรู้สึกนึกคิด จิตใจของผู้รับคำปรึกษา การฝึกทักษะการให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเกิดความมั่นใจในตนเอง ไม่กังวลว่าจะต้องใช้ทักษะต่าง ๆ เป็นการฝึกอย่างค่อยเป็นค่อยไป ผู้ฝึกจะได้รับผลป้อนกลับทันทีหลังการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา โดยสามารถประเมินตนเองจากแบบประเมินหรืออาจารย์ผู้สอนและเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เห็นลู่ทางในการปรับปรุงทักษะการให้คำปรึกษานั้น และสามารถฝึกทักษะนั้นซ้ำได้ ช่วยให้อาจารย์ผู้ฝึกได้เห็น

เทคนิคการฝึกในแง่มุมต่าง ๆ อย่างชัดเจน ทำให้ได้รู้ทางว่ามีวิธีการปรับปรุงการฝึกอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพ (วัชร ทรัพย์มี, 2550, หน้า 26)

สรุปว่า ความสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากว่าการให้คำปรึกษาเป็นการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้สามารถแก้ไขปัญหาและพึ่งตนเองได้ ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องศึกษาพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะต้องได้รับการศึกษาทางด้านการให้คำปรึกษาโดยตรงโดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยา และต้องมีความรู้พื้นฐานทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ มีสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดมีลักษณะนิสัยที่ดีต่อการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและจะต้องได้รับการฝึกอบรมการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาที่ได้รับการอบรมจนเกิดความชำนาญในการให้คำปรึกษาจะให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ และผู้ให้คำปรึกษาจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการรักษาข้อมูลของผู้รับคำปรึกษาเป็นความลับ มีจริยธรรมในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของตน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษาได้สอดคล้องกับการค้นพบว่าผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้ ด้านการให้คำปรึกษา ทักษะในการให้คำปรึกษา และทักษะในการสื่อสารมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา (Holcomb-McCoy, 2000) อีกทั้งผู้ที่มีความรู้และมีทักษะการให้คำปรึกษาจะสามารถให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษา สำหรับผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนโดยการฝึกอบรมให้ความรู้ การสร้างสัมพันธภาพ ให้ความคิดเชิงบวก พบว่าผู้ให้คำปรึกษา สามารถให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลไปสู่การทำโปรแกรมการฝึกอบรมในอนาคต (Cates et al, 2007) การรับรู้ตนเองของครูในบทบาทของผู้เชี่ยวชาญกรณีศึกษาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งจำเป็นต่อการเป็นผู้นำและการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ครูมองว่าการให้คำปรึกษาเป็นหน้าที่สำคัญสำหรับครู การเข้าใจทางทฤษฎี หลักการและวิธีปฏิบัติมากขึ้น จะทำให้ครูปรับวิธีการให้คำปรึกษาและสามารถให้คำปรึกษานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้น ความเข้าใจในทฤษฎี และทักษะการให้คำปรึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อ

การพัฒนาครู (Falls, 1999) การสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาวิธีคิดตามแนวโยนิโสมนสิการ พบว่า ครูแนะแนวผู้รับการอบรมเห็นว่าครูจำเป็นต้องมีทักษะการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ทักษะการใส่ใจ ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะการทวนสาระ ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการสะท้อนความหมาย และมีความเห็นว่า สื่อวีดิทัศน์และเอกสารชุดฝึกอบรมช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกอบรมสูงขึ้น (อาภา จันทรสกุล และวรพิมพ์ ธีระวัฒน์, 2544) และการพัฒนาความสามารถการให้คำปรึกษาแก่แกนนำนักเรียนวัยรุ่นจังหวัดนครราชสีมา เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาวัยรุ่น พบว่าแกนนำนักเรียนวัยรุ่นมีความสามารถให้คำปรึกษาทั้งในด้านความรู้และด้านทักษะในการให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้น (ภัสราพร กินจะโปะ, 2547)

นอกจากนั้น การฝึกการให้คำปรึกษาแบบจุลภาคที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการให้คำปรึกษาในภาวะวิกฤตของเจ้าหน้าที่สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น (ปิยฉัตร เทพรัตน์, 2547) การพัฒนาสมรรถภาพครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่มีวุฒิทางการแนะแนวและจิตวิทยาให้คำปรึกษา พบว่าครูแนะแนวส่วนใหญ่ ขาดความรู้ ขาดทักษะในการให้คำปรึกษา อยากให้มีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการให้คำปรึกษา (เพชรสุดา เพชรใส, 2547) และสภาพปัญหาของครูแนะแนวส่วนใหญ่ขาดทักษะในการให้คำปรึกษา (วัชร ฐวธรรม, 2526) อีกทั้งบทบาทของครูในการจัดระบบงานแนะแนว พบว่า ครูไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการแนะแนว คิดเป็นร้อยละ 82.30 (อุบล ภัคค์สุนทร, 2553) เพื่อสำรวจความรู้ในการให้คำปรึกษาและคิดหาผลของชุดฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส ผลการศึกษาพบว่า ครูกลุ่มทดลองมีความรู้และมีทักษะการให้คำปรึกษาเพิ่มสูงขึ้นหลังจากได้มีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษา (สกล วรเจริญศรี, 2550; สุวิธดา คำผิว, 2553) สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาโดยให้ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา ทฤษฎีให้คำปรึกษา และฝึกทักษะ

พื้นฐานการให้คำปรึกษา แก่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พร้อมกับเสริมสร้างเจตคติต่อการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

กระบวนการการฝึกทักษะให้คำปรึกษา การสอนทักษะให้คำปรึกษาเป็นกลวิธีในการสอนโดยใช้วิธีในการช่วยเหลือแต่ละทักษะอย่างเป็นระบบด้วยการใช้วิถีทัศนคู่มือปฏิบัติซึ่งแบ่งทักษะออกเป็นขั้น ๆ และใช้วิธีสังเกตด้วยตนเอง สำหรับทักษะในการให้คำปรึกษานี้ ได้แก่ การใช้คำถาม การสะท้อนความรู้สึกและการตีความหมายซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานในการช่วยเหลือให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ (Ivey & Authier, 1978, pp. 8-9) การฝึกทักษะการให้คำปรึกษาจะต้องฝึกทีละทักษะ เรียงร้อยประสานกันไป เมื่อนำไปใช้ในสภาพจริงของการให้คำปรึกษาก็จะสามารถใช้ได้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้รับการฝึกปฏิบัติจะเรียนรู้ทักษะเพียงทักษะเดียวในแต่ละครั้ง เมื่อเรียนรู้จนครบกระบวนการของหลาย ๆ ทักษะแล้ว จึงพัฒนาประมวลรูปแบบเหมาะสมเฉพาะที่ตนจะใช้ เพื่อให้ผู้ที่ยังใหม่ต่ออาชีพการให้คำปรึกษา เตรียมตนให้พร้อมที่จะให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลสูงขึ้น นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการสอนและฝึกทักษะมักเป็นคู่มือที่อธิบายให้เข้าใจในแต่ละทักษะหรือวิถีทัศนให้ผู้ฝึกเรียนรู้โดยการสังเกตถึงการใช้ทักษะนั้น ๆ ทีละทักษะ (วัชร ฐวธรรม, 2526)

การฝึกหัดการให้คำปรึกษาไปทีละทักษะ (microskill) ผู้ให้คำปรึกษาสามารถเลือกใช้ทักษะได้หลากหลาย ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว เพราะจุดมุ่งหมายและสถานการณ์ของผู้ให้คำปรึกษานั้นแตกต่างกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ทักษะของผู้ให้คำปรึกษาแต่ละคน ได้แก่ ทฤษฎีการปรึกษาที่เลือก จุดมุ่งหมาย (objective) และเป้าหมาย (goal) ของการปรึกษา ความชำนาญและ/หรือความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา (อาภา จันทรสกุล, 2545) หลังการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา วิธีช่วยให้ผู้รับการฝึกได้ทราบผลการฝึกทักษะการปรึกษาของตนทันที โดยมีการวิเคราะห์และประเมินด้วยการสังเกต ใช้แบบประเมินผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นจากอาจารย์และเพื่อนที่ฝึกด้วยกัน เมื่อผ่านการฝึกทักษะการปรึกษาทีละทักษะแล้ว ก็ถึงขั้นผสมผสานทักษะเหล่านั้นในสภาพการปรึกษาเปรียบเสมือนการฝึกว่ายน้ำ ผู้เรียนฝึก ว่ายน้ำทีละทักษะ เช่น ทักษะการใช้ท่ากระทุมน้ำ การใช้แขนขา การหายใจ การลอยตัว เมื่อฝึกทักษะทีละทักษะคล่องแล้วจึงให้ว่ายน้ำโดยใช้ทักษะเหล่านั้นผสมผสานกัน (วัชร ทรัพย์มี, 2554, หน้า 56)

สรุปได้ว่า วิธีการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา ต้องฝึกทีละทักษะ โดยใช้สื่อวิทัศน์ หรือคู่มือการปฏิบัติ อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนตามลำดับ ได้แก่ ทักษะการใส่ใจ ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการตีความหมาย ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะการสรุปประเด็น การฝึกทักษะการให้คำปรึกษา มีวิธีช่วยให้ผู้รับการฝึกได้ทราบผลการฝึกทักษะการปรึกษาของตนทันที โดยมีการวิเคราะห์และประเมินด้วยการสังเกต ใช้แบบประเมินผล หลังการฝึกแล้ว และนำทักษะแต่ละทักษะมาผสมผสานกันให้คำปรึกษาต่อไป การฝึกทักษะจึงเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี

ขั้นตอนการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา Ivey and Authier (1978, p. 11) ได้เสนอลำดับขั้นตอนในการฝึกการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. ให้ผู้รับการฝึกสัมภาษณ์เพื่อนสมาชิกในกลุ่มซึ่งแสดงเป็นผู้รับคำปรึกษาโดยใช้เวลา 5 นาที พร้อมทั้งมีการบันทึกวิทัศน์ไว้ เพื่อบันทึกลักษณะธรรมชาติของผู้รับการฝึก
2. ให้ผู้รับการฝึก อ่านรายละเอียดทักษะที่จะใช้ในการฝึก
3. ให้ผู้รับการฝึก ศึกษารูปแบบทักษะที่ฝึกจากวิทัศน์ทั้งในด้านดีและไม่ดี
4. ให้ผู้รับการฝึกและผู้ฝึก อภิปรายร่วมกันจนเกิดความเข้าใจ
5. ให้ผู้รับการฝึกได้มีโอกาสแสดงทักษะต่าง ๆ แล้วบันทึกภาพไว้
6. ถ้าผู้รับการฝึกยังไม่สามารถแสดงทักษะได้ตามที่ต้องการ กระบวนการฝึกก็อาจย้อนกลับไปเริ่มต้นในขั้นที่ 1 ใหม่อีก เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกเป็นผู้ให้คำปรึกษาให้ขึ้นไปสู่ระดับที่ต้องการ

วัชร ทรัพย์มี (2550, หน้า 84) ได้แบ่งขั้นตอนการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความคุ้นเคยและปฐมนิเทศการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค โดยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างอาจารย์ผู้ฝึกและสมาชิกด้วยกัน และชี้แจงความหมาย จุดประสงค์และข้อตกลงในการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค

ขั้นที่ 2 ทดลองให้คำปรึกษาก่อนฝึก ให้สมาชิกในกลุ่มทดลองให้คำปรึกษาก่อนประมาณ 5-10 นาที บันทึกเสียงหรือบันทึกวิทัศน์ไว้

ขั้นที่ 3 ศึกษาหลักเกณฑ์ทักษะ โดยอาจารย์ผู้ฝึกจะบรรยายเกี่ยวกับทักษะ

ขั้นที่ 4 คู่มืออย่างการใช้ทักษะจากวิดีโอหรือการสาธิตจากอาจารย์ผู้ฝึก

ขั้นที่ 5 ลงมือฝึกทักษะ ให้ผู้รับการฝึกแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 3 คน สลับทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษา และเป็นผู้สังเกตการณ์ คิดสถานการณ์เองแล้ว ลองลงมือฝึกทักษะคนละ 5 นาที แล้ววิพากษ์วิจารณ์กันเองในกลุ่ม อาจใช้แบบประเมินพฤติกรรม แต่ละทักษะที่กำลังฝึกได้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจารณ์ อาจารย์ผู้ฝึกจะสังเกตการณ์และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 6 ประเมินผลการฝึกทักษะหลังจากสิ้นสุดการฝึกทักษะในกลุ่มย่อยแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อประเมินผลการฝึกโดยอาศัยภาพเสียงและแบบประเมินเป็นแนวทางเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ทราบส่วนดี และส่วนบกพร่องที่ยังต้องปรับปรุง และให้ระบุว่าแต่ละคนได้รู้อะไรจากการฝึกทักษะ

ขั้นที่ 7 ฝึกทักษะซ้ำ จากการอภิปรายและประเมินผล หากผู้รับการฝึกยังมีสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขก็ย้อนกลับไปฝึกทักษะซ้ำและมีการประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 8 และขั้นต่อไป เป็นการฝึกทักษะต่อ ๆ ไปจนครบ ซึ่งมีวิธีการเหมือนขั้นที่

3-7

จากการศึกษากระบวนการให้คำปรึกษาดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความคุ้นเคยและปฐมนิเทศการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา โดยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ให้การอบรมและสมาชิกด้วยกัน และชี้แจงความหมาย จุดประสงค์ และวิธีการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา

ขั้นที่ 2 ให้ผู้รับการฝึก อ่านรายละเอียดทักษะที่จะใช้ในการฝึกและศึกษารูปแบบทักษะที่ฝึกจากวิดีโอทั้งในด้านดีและไม่ดี

ขั้นที่ 3 ให้สมาชิกในกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 3 คน ทดลองให้คำปรึกษาก่อน 5-10 นาที สลับทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษา และเป็นผู้สังเกตการณ์ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ลงมือฝึกทักษะคนละ 5 นาที แล้วใช้แบบสังเกตประเมินแต่ละทักษะที่กำลังฝึกได้

ขั้นที่ 4 ลงมือฝึกทักษะ ให้ผู้รับการฝึกแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 3 คน สลับทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษา และเป็นผู้สังเกตการณ์ ลงมือฝึกทักษะคนละ 5 นาที แล้ววิจารณ์กันเองในกลุ่ม โดยใช้แบบสังเกตประเมินพฤติกรรม แต่ละทักษะที่กำลังฝึกและบันทึกเสียงหรือบันทึกวิดีโอไว้

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการฝึกทักษะให้ผู้เข้ารับการฝึกมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อประเมินผลการฝึกโดยอาศัยภาพหรือแบบประเมินพฤติกรรมเป็นแนวทางเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ทราบส่วนดี และส่วนบกพร่องที่ยังต้องปรับปรุง และให้ระบุว่าแต่ละคนได้เรียนรู้อะไรจากการฝึกทักษะแต่ละทักษะ

สรุป วิธีการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาจะต้องฝึกทีละทักษะ เรียงร้อยประสานกันอย่างมีกระบวนการ ขั้นตอนและวิธีการสอดคล้องกับทฤษฎีให้คำปรึกษา เมื่อนำไปใช้ในสภาพจริงของการให้คำปรึกษาจะสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกทักษะการให้คำปรึกษามีความสำคัญต่อการเปิดโอกาสให้ครูพัฒนานุคลิกภาพของตนและเป็นการเตรียมครูที่ไม่มีความรู้และไม่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา มีความพร้อมจะเกิดความมั่นใจต่อการเป็นผู้ให้คำปรึกษา ดังนั้น การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำปีการศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ จึงให้ความรู้ด้านการให้คำปรึกษาแล้วฝึกทักษะการให้คำปรึกษาทีละทักษะ โดยการใช้สื่อวีดิทัศน์ และการแสดงบทบาทสมมติ และฝึกปฏิบัติจริงในโรงเรียน ทำให้การให้คำปรึกษาเพิ่มประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษาแก่ครู

ทฤษฎีให้คำปรึกษา

ทฤษฎีให้คำปรึกษาเป็นกรอบแนวคิดในการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่มีทฤษฎีการให้คำปรึกษาใดเพียงทฤษฎีเดียวที่สามารถสะท้อนหรืออธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ทั้งหมด

ทฤษฎีให้คำปรึกษามีความสำคัญต่อการให้คำปรึกษา เพราะมีการรวบรวมข้อมูลที่ได้ปฏิบัติกันมาโดยแบ่งไว้อย่างมีแบบแผน ซึ่งเปรียบเสมือนแผนที่ที่บอกให้ผู้ให้ทราบถึงสิ่งที่ควรสังเกต พิจารณาว่าอะไรจะเกิดขึ้น เป็นการกำหนดทิศทางที่จะดำเนินการอย่างไร อีกทั้งพฤติกรรมของมนุษย์มีความแตกต่างกัน จึงมีการสร้างระเบียบแบบแผน

การปรับพฤติกรรมของมนุษย์ให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา, 2557, หน้า 1)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ผู้เข้ารับการอบรมควรมีความรู้พื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาแนวคิดที่สำคัญมีหลายทฤษฎี เพื่อจัดกลุ่มแนวคิดและให้ได้ประโยชน์ต่อการวางพื้นฐานในการอบรมพัฒนาทักษะใน การให้คำปรึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (in-depth interview) จำนวน 5 คน และใช้แบบสอบถามครูแนะแนวที่ได้รับรางวัลจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย จำนวน 5 คน สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีที่สำคัญและเป็นพื้นฐานทำให้เข้าใจพฤติกรรม ของบุคคลพบว่ามี 4 ทฤษฎี คือ (1) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (person-centered counseling theory) (2) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (behavioral counseling) (3) ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม (rational emotion behavior therapy) และ (4) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบ เคารพความจริง (reality therapy) โดยนำแนวคิดดังกล่าวมาบูรณาการพัฒนาทักษะและ เจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เป็นการให้คำปรึกษาแบบ ไม่นำทาง (non-directive counseling) เนื่องจากการให้คำปรึกษาโดยยึดผู้รับคำปรึกษา เป็นศูนย์กลาง (client-centered counseling) จึงทำให้มีอีกชื่อหนึ่งว่า การให้คำปรึกษา แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (person-centered counseling)

Rogers (1961, pp. 91-92) เชื่อว่า มนุษย์มีความซื่อสัตย์และมีความดีมาตั้งแต่ กำเนิด คิดในเชิงบวก ให้ความร่วมมือและเป็นอิสระมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพ อย่างเต็มที่ มนุษย์มีความนับถือตนเอง มีทัศนคติต่อตนเองในทางบวก ซึ่งสามารถพัฒนา ศักยภาพอย่างเต็มที่ไปในทิศทางที่จะช่วยรักษาและส่งเสริมให้เจริญงอกงามได้ อีกทั้ง มนุษย์ เป็นผู้ที่มิมีเหตุผล การได้รับการจัดเวลาและสามารถตัดสินใจเลือกทางชีวิตด้วย ตนเองได้ ก็จะทำให้มนุษย์พัฒนาศักยภาพของตนเองไปได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนั้น การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เป็นการให้คำปรึกษาที่มองมนุษย์มีคุณค่า และเป็นการพัฒนามนุษย์ มีหลักการว่าปัญหาของบุคคลเกิดจากความไม่สอดคล้องกัน

(incongruence) ระหว่างความรู้สึกของตนเองกับความเป็นจริง ความรู้สึกนึกคิดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยตระหนักถึงความเป็นจริงกับความรู้สึกนึกคิดของผู้รับคำปรึกษา การสร้างสัมพันธภาพต่อผู้รับคำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาสามารถระบายความขัดแย้งทางจิตใจด้วยคำพูด และสีหน้าท่าทาง สามารถใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหาหรือปรับตัวได้

ทฤษฎีแบบยี่ดุนุคคลเป็นศูนย์กลางมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจัดความรู้สึกและความทุกข์ทางอารมณ์ของผู้รับคำปรึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกอบอุ่นไว้วางใจ ผ่อนคลายจากการเก็บความรู้สึก ตระหนักในปัญหาของตน อีกทั้งแสวงหาวิธีแก้ปัญหา และสามารถดำเนินการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความจริง เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และตระหนักถึงความจริงอย่างมีเหตุผล เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งตนเอง และรู้จักตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง และพยายามพัฒนาตนเองสามารถปฏิบัติการกิจในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านส่วนตัว การเรียนและการทำงาน (วัชร ทรัพย์มี, 2547, หน้า 97)

วัชร ทรัพย์มี (2547, หน้า 90) ได้กล่าวถึงขั้นการให้คำปรึกษาแบบยี่ดุนุคคลเป็นศูนย์กลาง ดังนี้ (1) สร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา (2) เล่าถึงปัญหาที่เกิดความคับข้องใจ (3) เล่าปัญหาเพิ่มมากขึ้น ผู้ให้คำปรึกษารับฟังเรื่องราวและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเองอย่างกระจ่าง โดยวิธีการสะท้อนเนื้อหา (reflect content) (4) ผู้รับคำปรึกษาจะพูดถึงความรู้สึกของตน และพูดถึงเรื่องส่วนตัวมากขึ้น สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความรู้สึกมากขึ้น (5) ผู้รับคำปรึกษาจะเริ่มระบายความรู้สึกความต้องการที่จะสำรวจตัวเอง ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ทักษะสะท้อนความรู้สึก (reflect feeling) (6) ผู้รับคำปรึกษาเพิ่มความเชื่อมั่นว่า จะสามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และ (7) ผู้รับคำปรึกษาลดความต้องการและขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นลดลง

เทคนิคสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบยี่ดุนุคคลเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญกับการติดตามเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา เทคนิคที่นำมาใช้จึงมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา ประกอบด้วย การฟัง (listening) การตั้งคำถาม (questioning) เทคนิคการสะท้อน (reflection) เทคนิคการสรุป (summarizing) (รัญจวน คำวชิรพิทักษ์, 2551, หน้า 269-272)

สรุป ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยิ่คบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีแนวคิดว่ามันมนุษย์ทุกคนใฝ่ดี สามารถพัฒนาตนเองได้และต้องการความรัก ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ต่อผู้รับคำปรึกษา จุดประสงค์ของทฤษฎีเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความจริงและรับประสบการณ์ใหม่ ๆ อีกทั้งสามารถพึ่งตนเองรู้สึกว่าคุณค่าและใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำปรึกษามีหลักว่าการเกิดอารมณ์และความรู้สึกเป็นทุกข์ทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาต้องตระหนักถึงความจริงกับความคิดของผู้รับคำปรึกษา ตลอดทั้งต้องสร้างสัมพันธภาพให้เกิดความไว้วางใจ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยิ่คบุคคลเป็นศูนย์กลาง จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองตามประสบการณ์ที่เป็นจริง มีความมั่นใจ และดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม Bandura (1969) นักจิตวิทยาสังคม ที่ใช้วิธีการเรียนรู้จากตัวแบบในการแก้ไขพฤติกรรม ทำการศึกษาโดยการสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบ ซึ่งอยู่ในสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความกลัวต่อสิ่งนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมในการตอบสนองแบบใหม่ ความกลัวก็จะค่อย ๆ ลดลงและหายไป อีกทั้งมีแนวคิดว่ามันมนุษย์รู้จักสังเกตสิ่งต่าง ๆ แล้วเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบสิ่งแวดล้อมและมนุษย์มีอิทธิพลต่อกัน มนุษย์จะสังเกตสิ่งที่ตนสนใจ และประเมินตนเองได้จากการเลียนแบบว่า สามารถเลียนแบบได้ดีเพียงใด แต่ถึงแม้สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพล มนุษย์ก็สามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีหลักการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีมีพื้นฐานมาจากการงานของ Pavlov (1897) ที่เกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (classical onditioning) และงานของ Skinner (1971) การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเองหรือให้รู้จักสภาพแวดล้อม โดยผู้ให้คำปรึกษาจะตกลงกับผู้รับคำปรึกษาว่าต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมใด ผู้ให้คำปรึกษาต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาสิ่งที่เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและกำหนดพฤติกรรมให้ผู้รับคำปรึกษาและจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาล้าแสดงออกและจัดความหวาดกลัวที่ไม่เหมาะสม ที่ทำให้ไม่กล้าแสดงออกในสังคมให้หมดไป

Corey (2004, pp .360-363) กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ขั้นที่ 1 การประเมินพฤติกรรม (behavioral assessment)

ใช้รวบรวมข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการวางแผนการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา ขั้นที่ 2 ระบุถึงเป้าหมายที่บุคคลต้องการได้โดยการสร้างนิยามปัญหาในเชิงรูปธรรมที่บุคคลต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงและต้องการที่จะได้เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ขั้นที่ 3 การวางแผนการปฏิบัติ (treatment plan) หลังจากระบุถึงเป้าหมาย ก็ช่วยกันระดมสมอง (brainstorming) จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการช่วยวางแผนการปฏิบัติ เพื่อกำหนดสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาจะต้องปฏิบัติในการให้คำปรึกษา ขั้นที่ 4 การประเมินวัตถุประสงค์ (objective evaluation) โดยการประเมินเทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เช่น (1) การเรียนจากตัวแบบที่มีชีวิต (live modeling) (2) ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic modeling) (3) การแสดงบทบาทสมมติ (role playin) (4) ตัวแบบมีส่วนร่วม (participant modeling) และ (5) ตัวแบบที่ซ่อนเร้น (covert modeling)

การใช้เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (modeling) เป็นพื้นฐานหลักในการให้คำปรึกษา ตามแนวการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา (bundura) และจะเกิดขึ้นเมื่อได้สังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น และใช้ประโยชน์จากการสังเกตนั้น การเรียนรู้จากตัวแบบ สามารถทำได้โดยผ่านการสาธิต เช่น ตัวอย่างการดูคนขว้างลูกเบสบอล หรือการดูคนปอกผลไม้ ตัวแบบโดยการเสริมแรงเช่น เมื่อพ่อแม่ให้ลูกช่วยทำความสะอาดบ้าน และกำหนดให้เป็นเกม เด็ก ๆ จะเห็นว่าการทำความสะอาดบ้านเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นต้น การลดความวิตกกังวล เช่น เด็กลงไปเล่นในน้ำ หลังจากที่ได้เห็นเด็กคนอื่น ๆ ได้ลงไปเล่นในน้ำ เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบต่าง ๆ ได้แก่ (1) ตัวแบบที่มีชีวิต (live modeling) (2) การแสดงบทบาทสมมติ (role playing) (3) ตัวแบบแบบมีส่วนร่วม (participant modeling) (5) ตัวแบบที่ซ่อนเร้น (covert modeling) โดยการให้จินตนาการเกี่ยวกับพฤติกรรมในทางที่สร้างสรรค์มากกว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

สรุป ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีแนวคิดที่ว่ามนุษย์เกิดมาไม่มีทั้งดีและเลว พฤติกรรมเป็นผลมาจากการเรียนรู้หลักการให้คำปรึกษาอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นำมาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์และจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อีกทั้งผู้ให้คำปรึกษาต้องชำนาญในการพิจารณาสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพฤติกรรมต้องสามารถสังเกตได้ เพื่อให้ผู้รับ

คำปรึกษากลับแสดงออกและขจัดความกลัวที่ไม่เหมาะสม มีเทคนิคของกระบวนการให้คำปรึกษาด้วยการเสริมแรง การลดพฤติกรรม การปรับพฤติกรรม ตลอดจนการใช้ตัวแบบและการเลียนแบบ ในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา

ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม Ellis (1955)

เป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ใช้วิธีจิตวิเคราะห์ และมีความเห็นว่าวิธีการแบบจิตวิเคราะห์ใช้ไม่ได้กับทุกกรณีจึงได้พัฒนาวิธีบำบัดแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational Emotion Behavior Therapy--REBT) และได้เสนอหลักการและกลวิธีนี้ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และยุโรป REBT เป็นวิธีการบำบัดที่เน้นความคิด การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และการกระทำ โดยมีข้อตกลงพื้นฐานว่าปัญหาทางจิตใจรวมทั้งอาการที่มาจากปัญหาเกิดขึ้นจากตัวบุคคลเอง โดยแปลความหมาย เหตุการณ์และสภาพการณ์ REBT พื้นฐานจากข้อเสนอว่า การรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุและเป็นผลแก่กันและกัน Ellis (1955) มีแนวความคิดว่ามนุษย์ (view at human nature) มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สามารถที่จะเข้าใจขอบเขตของตน และจะประเมินค่านิยมของตนเองโดยขาดการคิดหาเหตุผลใด ๆ มนุษย์ยังมีความสามารถที่จะเผชิญต่อการตัดสินใจของตนและเปิดรับความเชื่อและค่านิยมใหม่ที่เหมาะสม เมื่อมนุษย์ได้รับเงื่อนไขให้คิดและรู้สึกเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ก็มักจะยึดติด ยึดความรู้สึกในแบบเดิม ๆ แม้การกระทำดังกล่าวจะเป็นการทำร้ายตนเองก็ตามรูปแบบให้ผู้รับคำปรึกษา โดยการเผชิญหน้ากับปัญหาของตนโดยให้ชี้แจงถึงสาเหตุของปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองในทางลบ ด้านการดำเนินตนเอง วิธีการแก้ไขก็คือให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงความคิด (อาภา จันทรสกุล, 2545, หน้า 248)

ทฤษฎี REBT คือ การลดการลงโทษตนเอง และพยายามใช้ความสามารถของตนเองพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิตที่เป็นไปได้ตามสภาพความเป็นจริง มีปรัชญาดำเนินชีวิตที่ไม่ทำให้เกิดความทุกข์ให้กับตนเองและผู้อื่น จุดมุ่งหมายของทฤษฎี มุ่งช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไม่กล่าวโทษตนเองและบอกตนเองอย่างมีเหตุผล ไม่เกิดอารมณ์ทางลบ ถ้าบุคคลมีอารมณ์ด้านลบที่รุนแรงจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ช่วยให้ผู้บุคคลมีความสุข รักตนเองและผู้อื่นช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพึ่งตนเองได้หรือเมื่อต้องการ

ความช่วยเหลือ ก็ขอความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความคิดกว้างไกล มองหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็ได้หลายวิธี ยอมรับสภาพจริง อีกทั้งยอมรับว่าคนเราย่อมผิดพลาดและล้มเหลวได้ ซึ่งการผิดพลาดหรือล้มเหลวจะช่วยให้ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ยอมรับและสนใจตนเองและผู้อื่นช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาก้าวตัดสินใจกล้ารับผิดชอบต่อการกระทำของตนและกล้าที่จะพัฒนาตนเองไปให้เต็มศักยภาพ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความมั่นใจไม่ลงโทษตนเองไม่ใช่เกณฑ์หรือบรรทัดฐานทางสังคมประเมินตนเองอย่างสิ้นเชิง หรือวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลาว่าผู้อื่นจะไม่ยอมรับทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ REBT เป็นการพยายามช่วยค้นหาสาเหตุของปัญหาและให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญกับปัญหาโดยใช้สติปัญญา จึงใช้เทคนิค ได้แก่ (1) เทคนิคการสอน (teaching) เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง (2) เทคนิคการเผชิญหน้า (confrontation) เพื่อหาเหตุผลเปลี่ยนความคิดจากคิดผิดให้กลับมาคิดใหม่และคิดให้ถูก (3) การตั้งคำถาม (pose a question) เพื่อให้ใช้สติปัญญาค้นหาเหตุผลมาแก้ไขปัญหา และ (4) เทคนิคการให้การบ้าน (home work assignment) เป็นการให้นำแนวทางแก้ไขปัญหามาทดลองปฏิบัติ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา, 2557, หน้า 94)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (REBT) มีแนวคิดว่ามนุษย์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีความสามารถ เมื่อมนุษย์ได้รับเงื่อนไขให้คิดและรู้สึกแบบใดแล้วก็จะยึดถือความรู้สึกในแบบเดิม ๆ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการทำร้ายตนเองก็ตามปัญหาทางอารมณ์เกิดขึ้นจากความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองในทางลบและการกำหนดตนเอง จุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาลดอารมณ์ลบต่อตนเองและคิดอย่างมีเหตุผล ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความคิดกว้างไกลรักตนเองและผู้อื่น อีกทั้งยอมรับความแตกต่าง เข้าใจว่าการมีความคิดที่ย่ำในเรื่องเดิม ๆ และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านลบไม่มีเหตุผลเป็นการคิดที่ไม่สร้างสรรค์ การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีนี้จึงให้ความช่วยเหลือโดยเน้นการให้เปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบเป็นทางบวก ซึ่งจะทำให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางสร้างสรรค์

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง Glasser (2000) ได้เสนอวิธีการให้คำปรึกษาแบบเน้นความเป็นจริง มุ่งฝึกให้เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและคิดแก้ไขปัญหา ไม่พยายามแก้ตัวต่อการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของตน Glasser (2000) ได้อุทิศเวลาในการให้การอบรมครู ผู้บริหารนักแนะแนวทางการศึกษาเขา เล็งเห็นถึงการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กพึ่งตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และมีสุขภาพจิตที่ดี แนวคิดในธรรมชาติของมนุษย์ เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น การหายใจ การย่อยอาหาร การขับเหงื่อ ทำให้ร่างกายมีความสมดุล และพฤติกรรมของมนุษย์ยังสัมพันธ์ไปยังจิตใจ 4 ประการ ได้แก่ (1) ความต้องการมีเพื่อน มีครอบครัว มีความรัก (2) ความต้องการยอมรับ (3) ความต้องการเลือกในการตัดสินใจ และ (4) ความต้องการสนุกสนาน การสันทนการ มนุษย์มีธรรมชาติที่ดีในแง่ของโครงสร้างสรีรค์มีความสำคัญต่อสังคม เช่น การเอื้อเฟื้อ ความต้องการมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง (identity) มนุษย์ทุกคนรู้สึกรักตนเอง และรู้สึกว่าตนเองมีค่า จะรักและเห็นคุณค่าในผู้อื่นเมื่อเขาประสบความสำเร็จ แต่ความรู้สึกโดดเดี่ยว ว้าเหว ทำให้รู้สึกว่าชีวิตไม่มีคุณค่า จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความล้มเหลวไม่มีกำลังใจที่จะเผชิญปัญหาขาดความอดทนต่อสู้กับอุปสรรคจึงทำให้ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ การเปิดโอกาสให้บุคคลรู้สึกว่าเขาได้รับความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถจะทำให้เขารู้สึกว่าได้รับการยอมรับ ซึ่งจะนำมาสู่เอกลักษณ์ของความสำเร็จ จะช่วยให้บุคคลมีความเชื่อมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในชีวิต และมีเป้าหมายชีวิต

หลักการของทฤษฎีแบบเผชิญความจริง คือ การรับรู้ในปัจจุบันการยอมรับความจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แม้ปัญหาจะเป็นผลมาจากอดีต แต่การแก้ไขปัญหาคือการทำหน้าที่ในปัจจุบันให้ดีที่สุด อดีตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ปัจจุบันเป็นความจริงที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข และความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อเลือกทำสิ่งใดแล้วต้องรับผิดชอบต่อทางเลือกและในสิ่งที่ตนเลือก จุดมุ่งหมายของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (reality therapy) มุ่งให้ผู้รับคำปรึกษามีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาตนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้กระจำงในแนวทางที่ยังคับข้องใจอยู่ และมีสิทธิในการเลือกเป้าหมายชีวิตของตนได้โดยไม่กระทบ

กับสิทธิของผู้อื่น ให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักในคุณค่าของตนเอง โดยสร้างสัมพันธภาพทางสังคม ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินค่านิยม รู้จักพิจารณาว่าอะไรถูกอะไรผิด สิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดไม่ควรกระทำ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ตามทฤษฎีแบบเผชิญความจริง ได้แก่ (1) ขั้นสร้างสัมพันธภาพ (2) ขั้นผู้รับคำปรึกษาสารวจความต้องการของตน (wants) เช่น ตั้งคำถามเกี่ยวกับอนาคต หรือสิ่งที่ต้องการ (3) ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้อธิบายวิถีชีวิตของตนในแต่ละวัน (describe) (4) ขั้นช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตน (self evaluation) โดยการอภิปรายร่วมกันว่าสิ่งใดถูกต้องและไม่ถูกต้อง (5) ขั้นช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาวางโครงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน (6) ขั้นข้อผูกพันหรือคำมั่นสัญญาว่าผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติตามโครงการที่วางไว้ อาจเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ระบุดำเนินการอย่างชัดเจน และ (7) ขั้นการตรวจสอบคำมั่นสัญญา ถ้าผู้รับคำปรึกษาไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ ผู้ให้คำปรึกษาตามทฤษฎีแบบเผชิญความจริง จะไม่รับคำแก้ตัวใด ๆ จากผู้รับคำปรึกษา

เทคนิคการให้คำปรึกษาที่ใช้ ได้แก่ (1) การสร้างสัมพันธภาพ (building relationship technique) (2) การตั้งคำถาม (questioning technique) (3) การพูดในลักษณะเผชิญหน้า (confrontation technique) จะต้องให้สัมพันธภาพดีก่อน มิฉะนั้นอาจกลายเป็นการทำลายสัมพันธภาพ (4) การใช้อารมณ์ขัน (humor technique) (5) การชี้ประเด็น (point out technique) เป็นการชี้ให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงความไม่รับผิดชอบของตน (6) การให้ข้อเสนอแนะ (advice technique) และ (7) การเปิดเผย (self technique) เป็นเทคนิคช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เปิดเผยประสบการณ์ ความคิด ปัญหาอุปสรรคของเขา

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (reality therapy) มีแนวคิด ว่ามนุษย์ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น และก็สามารถให้ความรักต่อผู้อื่นได้ ความรักในแง่ของโครงสร้างควรปลูกฝังให้ตั้งแต่วัยเด็ก ทุกคนรู้สึกรักตนเองและเห็นคุณค่าในผู้อื่นเมื่อเขาประสบความสำเร็จ การเปิดโอกาสให้บุคคลรู้สึกรักเขาได้รับความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง รับผิดชอบการกระทำของตนเอง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในชีวิต และรู้จักวางแผนชีวิต

การให้คำปรึกษามุ่งให้ผู้รับคำปรึกษา มีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาตนเองให้
สอดคล้องกับความเป็นจริง แสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม และ
สามารถวางแผนเป้าหมายชีวิตได้

ตาราง 1

การเปรียบเทียบทฤษฎีการให้คำปรึกษา

การเปรียบเทียบ	ทฤษฎีแบบยีนดุกค เป็นศูนย์กลาง (person therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม (behavior therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม (REBT)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง (reality)
1. ธรรมชาติของมนุษย์	มนุษย์ทุกคนเฝ้าดี มนุษย์จะ เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ มนุษย์มีความซื่อสัตย์ มีพื้นฐาน เป็นบวก และสามารถพัฒนา ศักยภาพของตนเอง อย่างสมบูรณ์ ได้ เมื่ออยู่ในสถานการณ์และ เงื่อนไขที่เหมาะสม มนุษย์มี การปฏิสัมพันธ์กับสังคม และ การใช้กลไกป้องกันตนเองและ เชื่อว่าการให้คำปรึกษาเป็น การพัฒนามนุษย์	มนุษย์ไม่มีทั้งดีและเลว การจัด สภาพเงื่อนไขต่าง ๆ ให้มนุษย์เกิด การเรียนรู้ และสามารถควบคุม พฤติกรรมของตนเองได้	มนุษย์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สามารถประเมินค่านิยมของตน โดยปราศจากเหตุผล และสามารถ เปลี่ยนแปลง ค่านิยมที่เป็นอยู่และเปิดรับ ค่านิยมที่เหมาะสม ความต้องการ ทางด้านร่างกายทำให้เกิด พฤติกรรม และเมื่อมีความคิด หรือความรู้สึกแบบใดก็จะยึดติด ย้ำทำในเรื่องนั้นสูง บางครั้งเป็น การทำร้ายตัวเอง	พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจาก ความต้องการของร่างกาย ซึ่ง สัมพันธ์ไปยังจิตใจและสมอง มนุษย์ต้องการความรักและ สามารถให้ความรักผู้อื่นได้ และ ต้องการมีเอกลักษณ์เป็นของตน รู้สึกรักตนเองรู้คุณค่าในตนเอง และผู้อื่นรักผู้อื่นเมื่อเขามี เอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ การเปิดโอกาสให้ได้ตาม ความสามารถ นำมาซึ่งการมี เอกลักษณ์ในความสำเร็จ ทำให้ เขามั่นใจไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และรู้จักวางแผนชีวิต

ตาราง 1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบ	ทฤษฎีแบบยูนิตบุคคล เป็นศูนย์กลาง (person therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม (behavior therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม (REBT)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง (reality)
2. หลักการให้คำปรึกษา	จัดบรรยากาศให้ผู้รับคำปรึกษา อบอุ่น ไว้วางใจ ผ่อนคลายจาก การเก็บกดความรู้สึก	ใช้วิธีการวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ - การสังเกตพฤติกรรม - การวางเงื่อนไขการกระทำ - การเสริมแรง - การปรับพฤติกรรม - การใช้ตัวแบบ	- ลดการลงโทษตัวเอง - พยายามให้ใช้ความสามารถของ ตนเองพัฒนาไปสู่เป้าหมายใน ชีวิต ที่เป็นไปตามสภาพจริง - มีปรัชญาในการดำเนินชีวิต และ ไม่ก่อทุกข์ให้กับตนเอง	ใช้หลักการรับรู้ในปัจจุบันและ การยอมรับความจริง ที่อยู่ใน ปัจจุบัน ไม่ยึดเอาปัญหาในอดีต มาเชื่อมโยงกับปัจจุบัน การทำ หน้าที่ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ดีที่สุดใน เพราะอดีตเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อตัดสินใจเลือก ตัดสินใจเลือกแล้ว ต้อง รับผิดชอบในสิ่งที่เลือก
3. จุดมุ่งหมายของทฤษฎี ให้คำปรึกษา	มุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นบุคคลที่ สมบูรณ์ ได้แก่ การเข้าใจตนเอง ตามความเป็นจริง เปิดรับ ประสบการณ์ มีความรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับตนเอง	ให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง รู้จัก สภาพแวดล้อม ให้ผู้ให้คำปรึกษา และมีการตกลงระหว่างผู้ให้ คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาว่า ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ใดเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากลับ แสดงออกและขจัดความกลัว	- เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาลดอารมณ์ ด้านลบไม่กล่าวโทษตัวเอง - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพึ่งตนเอง ได้หรือขอความช่วยเหลือ อย่างเหมาะสม - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับ สภาพจริง มีความคิดกว้างไกล	- เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนา ตนเอง มีความรับผิดชอบที่ สอดคล้องต่อความเป็นจริง - ช่วยให้กระจำในแนวทางที่ กับข้อใจและเลือกเป้าหมาย ชีวิต โดยที่ไม่กระทบต่อผู้อื่น

ตาราง 1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบ	ทฤษฎีแบบยิคนุคคล เป็นศูนย์กลาง (person therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม (behavior therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม (REBT)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง (reality)
			- ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา ยอมรับ การเปลี่ยนแปลง - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา ยอมรับ และสนใจตนเองและผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้ยอมรับ สนใจและ รักใคร่ตนเองและผู้อื่นช่วยให้ ผู้รับคำปรึกษาใจกว้าง ยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา รู้จัก วางแผน หาแนวทางแก้ไข ปัญหา กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง รู้ถึงสิ่งที่ทำให้ตนเองมีความสุข โดยไม่กระทบบุคคลอื่น - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามั่นใจ ในตนเอง ไม่วิตกกังวลว่าใคร จะไม่ยอมรับ	- ช่วยให้ตระหนักในคุณค่าของ ตนเอง รู้จักให้และรับความรัก จากผู้อื่นมีสัมพันธภาพทาง สังคม - ช่วยให้รู้จักคำนึง รู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก สิ่งไหนควรทำ สิ่งไหน ไม่ควรทำ

ตาราง 1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบ	ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง (person therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม (behavior therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม (REBT)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง (reality)
4. กระบวนการให้คำปรึกษา	- ผู้รับคำปรึกษามาขอความช่วยเหลือ หรือมีผู้ส่งมา - ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงกระบวนการให้ความช่วยเหลือ - ผู้ให้คำปรึกษา สร้างสัมพันธภาพโดยสร้างบรรยากาศอบอุ่น สนใจ ยอมรับจริงใจ รักษาความลับให้ผู้รับคำปรึกษามีความไว้วางใจ - ผู้รับคำปรึกษาเล่าปัญหาของตนเอง - ผู้รับคำปรึกษาเล่าปัญหาเพิ่มเติมแก่ผู้ให้คำปรึกษา - ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความรู้สึก - ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจได้ด้วยตนเอง	- เก็บรวบรวมข้อมูล - วางเป้าหมายร่วมกันในการแก้ไขพฤติกรรม - ชี้แจงให้ทราบถึงทฤษฎีที่เหมาะสม ระบุขั้นตอนในการปฏิบัติตามเทคนิค และการนำประสบการณ์ไปใช้ - การประเมินผลโดยผู้รับคำปรึกษา รายงานผลที่เกิดขึ้น - เทคนิคใหม่ได้	- ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจง ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาแยกความคิดที่ไร้เหตุผลและมีเหตุผลออกจากกัน - กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาต้องรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเนื่องมาจากความคิดที่ไร้เหตุผล - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา จัดความคิดอันไร้เหตุผลออกไปโดยใช้กลวิธีชักชวนชี้แจงเหตุผล - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา มีความคิดที่มีเหตุผลในเรื่องทั่ว ๆ ไป	- สร้างสัมพันธภาพโดยความเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม - ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ให้สำรวจตนเองโดยตั้งคำถามถึงสิ่งที่ต้องการหรือเกี่ยวกับอนาคต - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนในแต่ละวัน (describe) - ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตน

ตาราง 1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบ	ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง (person therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม (behavior therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม (REBT)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง (reality)
5. เทคนิคการให้คำปรึกษา	- ผู้รับคำปรึกษาลด ความต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นลง - การฟัง (listening) - การตั้งคำถาม (questions) - เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก (reflection) - เทคนิคการสรุป (summarizing)	- ตัวแบบที่มีชีวิต (live modeling) ได้แก่ ผู้ให้คำปรึกษาเอง พ่อ แม่ บุคคลต่าง ๆ - ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic modeling) เช่น ภาพยนตร์หรือวิดีโอเทป หรือรูปภาพหนังสือต่าง ๆ - การแสดงบทบาทสมมติ (role playing) ผู้รับคำปรึกษาแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่าง ๆ	- การสอน (teaching) เพื่อให้รู้สิ่งใหม่ ๆ เข้าใจถูกต้อง - การเผชิญหน้า (confrontation) เปลี่ยนความคิดให้คิดใหม่และคิดให้ถูก - การตั้งคำถาม (challenge) เพื่อให้หาเหตุผลมาแก้ไข - การสอบซัก (probing) เพื่อทราบข้อมูลและค้นหาสาเหตุของปัญหาให้ชัดเจนขึ้น	- การสร้างสัมพันธภาพ - การตั้งคำถาม - การพูดแบบเผชิญหน้า (หลังจากการสร้างสัมพันธภาพแล้ว) - การใช้อารมณ์ขัน - การชี้ประเด็น - การให้ข้อเสนอแนะ - การเปิดเผย - การตีความ

ตาราง 1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบ	ทฤษฎีแบบยืคบุคคล เป็นศูนย์กลาง (person therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม (behavior therapy)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม (REBT)	ทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง (reality)
		- ตัวแบบมีส่วนร่วม (participant modeling) คือ ผู้ให้คำปรึกษาร่วมแสดงพฤติกรรมกับผู้รับคำปรึกษา เช่น การปีนบันไดให้ดู และร่วมกันปีนบันไดเป็นต้น - ตัวแบบที่ซ่อนเร้น (covert modeling) คือ การให้ผู้รับคำปรึกษาจินตนาการถึงตัวแบบที่มีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์	- เทคนิคการให้กำบ้าน (home work assignment) เป็นการให้นำแนวทางแก้ไขปัญหามาทดลองปฏิบัติ ผู้รับคำปรึกษาแสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์ต่าง ๆ	

เจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ความหมายของเจตคติ เจตคติเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เจตคติเป็นการสะท้อนความคิด ความรู้สึก แบบมีทิศทางเป็นบวกและเป็นลบ ถ้ามีทิศทางเป็นบวก ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ต่อการให้คำปรึกษา จะทำให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยความพอใจตั้งใจที่จะให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจและให้เกิดผล แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีทิศทางเป็นลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ต่อการให้คำปรึกษาจะทำให้มีพฤติกรรมแสดงออกในทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้น เจตคติจึงมีความสำคัญต่อการปฏิสัมพันธ์ของผู้ให้คำปรึกษาต่อผู้รับคำปรึกษา ถ้าผู้ให้คำปรึกษามีความคิดและความรู้สึกเป็นบวกต่อการให้คำปรึกษา ก็จะมี ความพอใจ และเต็มใจให้คำปรึกษาและถ้ามีความคิดและความรู้สึกเป็นลบต่อผู้รับคำปรึกษา ก็จะให้ ความเมตตา ความเข้าใจในผู้รับคำปรึกษา และมุ่งช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาจนประสบความสำเร็จ เจตคติจึงมีความสำคัญต่อการให้คำปรึกษาและจะส่งผลต่อการเป็นผู้ให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

Thurstone (1967, p. 77) เจตคติ คือ การแสดงถึงผลของความรู้สึกที่เกิดขึ้นก่อนความคิด ความกลัวการบังคับบัญชา

Anastasi (1982, p. 52) เจตคติ คือ การลงความเห็นของมนุษย์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเป็นลักษณะหนึ่งของบุคคลที่โน้มเอียงต่อสิ่งหนึ่ง ตลอดทั้งความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดและการกระทำต่อบุคคล สิ่งของ สังคม และเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ

Wilkinson and Campbell (1997, p. 262) เจตคติ คือ การพูดหรือแสดงออกด้วยท่าทางของบุคคลจากความคิด ความเชื่อต่อสิ่งนั้นต่อบุคคลนั้นในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ

Allport (1961, p. 418) เจตคติเป็นความรู้สึกความเข้าใจที่มีแนวโน้มในการนำไปสู่การสนองต่อบุคคล สิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในทางบวกหรือทางลบ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528, หน้า 172) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกหรือในทางลบ ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใด ๆ ซึ่งบุคคลจะแสดงความรู้สึกออกทางด้านพฤติกรรมอยู่สองลักษณะ คือ พฤติกรรมภายนอก

สังเกตได้จาก คำพูด ท่าทาง หน้าตา และพฤติกรรมภายใน ซึ่งพฤติกรรมภายในเป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ และเจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ และเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้

สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2542, หน้า 64) เจตคติ เป็นท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนอกจากนี้เจตคติก่เกิดจากความรู้สึกต่อบุคคลหนึ่งและต่อสถานการณ์หนึ่ง ที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 244-245) เจตคติ เป็นการแสดงออกในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สุชาดา นิภานันท์ (2548, หน้า 110-111) เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลแล้วแสดงออกในรูปของการประเมินค่าในทางยอมรับหรือปฏิเสธและความรู้สึกเหล่านี้จะส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม

ชูชีพ อ่อน โลกสูง (2552, หน้า 60, 157) เจตคติ คือ การแสดงความรู้สึกออกทางด้านพฤติกรรมภายนอก สังเกตได้จาก คำพูด ท่าทาง หน้าตาและพฤติกรรมภายในที่สังเกตไม่ได้ เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์เดิม และเสริมสร้างให้ทำนายหรือชี้นำพฤติกรรมในอนาคตได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, หน้า 17) เจตคติ เป็นแบบแผนการรู้จัก อารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แสดงออกทั้งจากการพูดและท่าทางความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ต่อสิ่งนั้น ในความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ และความรู้สึกที่เป็นกลาง

สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบหรือเป็นกลางซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก สังเกตได้จาก คำพูด ท่าทาง หน้าตา และพฤติกรรมภายใน เช่นความกลัวการบังคับ ชูเชิญ ความรัก ความไม่พอใจในระดับต่าง ๆ ที่สามารถเรียนรู้หรือเกิดจากความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นและความรู้หรือประสบการณ์ต่อสิ่งหนึ่ง บุคคลหนึ่ง และสถานการณ์หนึ่งตามการประเมินค่าในการยอมรับหรือปฏิเสธ และเสริมสร้างให้ทำนายหรือชี้นำพฤติกรรมในอนาคตได้ดังนั้น ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ จึงควรมีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาต่อผู้รับโดยเรียนรู้จากโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติการให้คำปรึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

องค์ประกอบของเจตคติ Triandis (1971, p. 6) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเกิดเจตคติ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการรู้คิด (cognitive component) ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลสรุปความเชื่อต่อสิ่งเร้านั้น ๆ
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า และเป็นผลเนื่องมาจากบุคคลประเมินสิ่งเร้าแล้วว่า พอใจหรือไม่ดีหรือเลวองค์ประกอบทั้งสองข้อนี้จะสัมพันธ์กัน ขึ้นอยู่กับว่าส่วนใดมากหรือน้อย เช่น เกี่ยวกับการแต่งกายตามแฟชั่น บุคคลจะมีองค์ประกอบทางความรู้สึกมาก แต่มีองค์ประกอบทางการรู้คติน้อย (ความรู้ความเข้าใจ) เช่น การเรียนภาษาอังกฤษ บุคคลจะมีองค์ประกอบทางการรู้คิดมาก แต่มีองค์ประกอบทางความรู้สึกน้อย เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavioral component) หรือการกระทำ (action component) เป็นองค์ประกอบที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นกับความเชื่อของบุคคลที่ได้แสดงพฤติกรรมออกมาสอดคล้องกับความรู้สึกที่เป็นอยู่ เช่น ผู้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ก็จะตั้งใจใฝ่เรียนรู้มานะในการเรียนพยายามที่จะเรียนให้ดี และเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป

Triandis (1971, pp. 321-333) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบ คือ

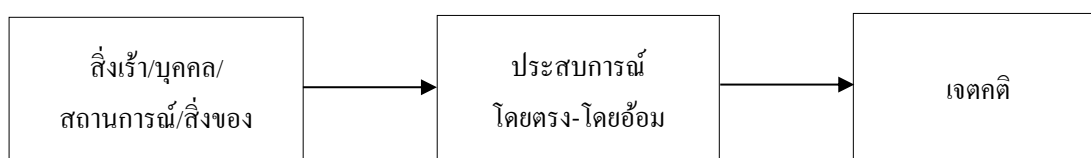
1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (cognitive component) คือ ความคิดซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) เป็นส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความรู้สึกดีและไม่ดี ซึ่งเป็นตัวเร้าความคิด ให้คิดบวก หรือคิดลบ
3. องค์ประกอบทางด้านการปฏิบัติ (behavioral component) แนวโน้มการปฏิบัติเมื่อมีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือจะมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการรู้คิด องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม การแสดงพฤติกรรมจะสอดคล้องกับความคิดและความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งนั้น

การเกิดเจตคติ Foster (1952, p. 78) กล่าวว่า การที่บุคคล เกิดความคิด อารมณ์ หรือความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมทั้งโดยท่าทางหรือการพูดนั้น เป็นผลมาจากการเกิด

เจตคติเป็นด้านบวกหรือด้านลบ ตามปัจจัยของการเกิดเจตคติแนวคิดของการเกิดเจตคติเกิดจาก 2 ปัจจัย คือ

1. ประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ จากการได้พบเห็น คั่นเคย ซึ่งเป็นประสบการณ์โดยตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ ได้อ่านได้ประสบของจริง และประสบการณ์ทางอ้อม ดังนั้นเจตคติจึงเกิดจากการที่บุคคลมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. ค่านิยมและการตัดสินใจ เนื่องจากแต่ละคนมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน ทั้งเจตคติที่ดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ถ้าบุคคลใดมีประสบการณ์พึงพอใจต่อสิ่งนั้น ก็มีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงข้ามถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น บุคคลก็มีโอกาสที่จะมีเจตคติในทางที่ไม่ดี หรือไม่พึงพอใจต่อสิ่งนั้น

ภาพ 1 การเกิดเจตคติ

ที่มา. จาก *Psychology of Life Adjustment* (p. 78), by C. R. Foster, 1952, Chicago: American Technical Society.

Secord and Backman (1964, p. 129) กล่าวว่า อิทธิพลต่อการเกิดเจตคติของบุคคลนั้น ๆ อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ อาจอยู่ใกล้ หรือไกลตัวบุคคลนั้นก็ได้ ชีระพร อุวรรณโณ, ลิขิต กาญจนภรณ์ และดุชนิ แก้วกำเนิด (2533, หน้า 457-459) กล่าวว่า การเกิดเจตคติมีแหล่งที่มีอิทธิพลส่งผล ดังนี้

1. ครอบครัว พ่อแม่มีอิทธิพลต่อเด็ก เนื่องจากเป็นผู้ถ่ายทอดความคิด ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติต่าง ๆ ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา
2. บุคคลอื่น คือ ผู้คนที่เด็กพบปะ เช่น เพื่อน พี่ ครู โดยเฉพาะครูที่สอนระดับประถมศึกษาจะมีอิทธิพลมากต่อเจตคติของนักเรียน ทั้งด้านสถานศึกษาและการเรียน

3. สื่อมวลชน สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ทั้งทางบวกและทางลบ และยังเป็นแหล่งถ่ายทอดทางสังคม

4. ประสบการณ์ทางตรงกับที่หมายของเจตคติ เป็นประสบการณ์ที่สอดคล้องต่อพฤติกรรม และเป็นหนทางที่ให้ผู้บุคคลมีเจตคติต่อที่หมายได้

สรุป เจตคติเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ ในทางบวกและทางลบ หรือสถานการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ความคุ้นเคย การเรียนรู้การอบรมจากครอบครัว ครู และความสัมพันธ์กับเพื่อน และบุคลิกภาพของบุคคลนั้นจะเป็นในรูปของความประทับใจในทางบวกและความพึงใจในทางลบ

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ McGuire (1969, pp. 155-156) กล่าวว่า การที่บุคคลเกิดความคิด อารมณ์หรือความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมทั้งโดยทางหรือการพูดนั้น เป็นผลมาจากการเกิดเจตคติไม่ว่าเป็นด้านบวกหรือด้านลบ และเจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

1. การใส่ใจ (attention) ในขั้นนี้บุคคลจะต้องสนใจเกี่ยวกับข่าวสารต่าง ๆ จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การสื่อสาร

2. ขั้นความเข้าใจ (comprehension) ในขั้นนี้บุคคลจะรับทราบข่าวสารแล้วและจะเข้าใจข่าวสารนั้น การจะเข้าใจได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับข่าวสารและลักษณะของสารที่สื่อด้วย

3. การยอมรับ (acceptance) บุคคลต้องการสิ่งจูงใจภายนอก (incentives) ซึ่งอาจอยู่ในรูปของเหตุผลหรือข้อถกเถียง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความเชื่อถือของผู้เปลี่ยนเจตคติอีกด้วย

4. การเก็บความจำ (retention) ในขั้นนี้บุคคลจะเก็บความจำเกี่ยวกับเจตคติที่เกิดขึ้นใหม่นั้นไว้ในลักษณะประจำตัวของเขา การเก็บความจำนี้จะมีทั้งเนื้อหาของข่าวสารและลักษณะของผู้เปลี่ยนเจตคติ

5. การกระทำ (action) เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะจุดหมายในการเปลี่ยนเจตคติก็คือให้ผู้บุคคลได้เปลี่ยนการกระทำตามเจตคตินั้นเอง

สุโท เจริญสุข (2520, หน้า 85) การเปลี่ยนแปลงเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี คือ ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง จะช่วยเปลี่ยนเจตคติได้ ใช้การฝึกฝนให้เกิดทักษะใช้แบบอย่างที่มีอิทธิพลจะทำให้บุคคลคล้อยตาม ใช้วิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนว และการใช้กระบวนการกลุ่มโดยการให้ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า การที่บุคคลจะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ต้องมีความใส่ใจ กับข้อมูลต่าง ๆ มีความเข้าใจในข้อมูล การยอมรับในข้อมูลการเก็บความจำเกี่ยวกับเจตคติที่เกิดขึ้นใหม่ การเปลี่ยนเจตคติจะใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ ให้ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลแก่บุคคล ใช้แบบอย่างให้คล้อยตาม การให้คำปรึกษา การใช้กระบวนการกลุ่ม และใช้การฝึกทักษะ

การให้คำปรึกษากับเจตคติ

อาคัม นิละไพจิตร (2553, หน้า 51) กล่าวว่า เจตคติส่งผลต่อบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษา เจตคติเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ทำให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนาไปสู่การยอมรับตนเองและการรู้จักตนเอง ดังนี้

1. การมองโลกในแง่ดี มองว่ามนุษย์ยังมีความหวัง สามารถพัฒนาได้ เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ มนุษย์มีศักยภาพอยู่ในตนเองสามารถนำออกมาใช้ได้ แก้ปัญหาชีวิตได้ด้วยตนเอง และมีความศรัทธาในวิชาชีพ
2. ความเต็มใจ ผู้ให้คำปรึกษาต้องเต็มใจช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเอง ซึ่งการยอมรับตนเอง แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ (1) การยอมรับด้วยสติปัญญา (Intellectual Acceptance) หมายถึงการรับรู้สำนึกถึงสภาพตนเองด้วยสติปัญญา ยอมรับข้อมูล แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ และ (2) การยอมรับด้วยอารมณ์ (emotional acceptance) เป็นการยอมรับตนเองที่เกิดการเปลี่ยนแปลง รู้สำนึกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นการยอมรับจากใจ การยอมรับตนเองของผู้ให้คำปรึกษา ควรพัฒนามาในระดับที่สอง จึงจะเป็นการยอมรับอย่างสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อตนเองอย่างเต็มที่
3. ความเชื่อ ความเชื่อของมนุษย์สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ร่วมกับผู้รับคำปรึกษา ในการแสวงหาทางเลือก ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจแจ่มแจ้งถึงทางที่จะเลือก ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจและให้ความมั่นใจ

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย ผู้อบรมเป็นผู้ฝึกปฏิบัติทักษะและเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา การพัฒนาเจตคติต่อการเป็นผู้ให้คำปรึกษาใช้สื่อวิทัศน์ ภาพยนตร์ เรื่องสั้น หนังสือ และการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

การวัดเจตคติ

วัชร ทรัพย์มี (2554, หน้า 55) ได้กำหนดงานด้านการให้คำปรึกษาว่าจะให้ได้ผลดี ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องได้รับการศึกษาทางด้านวิชาชีพนี้ เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ เรื่องสุขภาพจิต สภาพทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความเจริญทางเทคโนโลยี ความรู้ทางด้านจิตวิทยา จิตวิทยาให้คำปรึกษา มีทักษะการให้คำปรึกษา ทฤษฎีการให้คำปรึกษา เทคนิคการให้คำปรึกษา และจรรยาบรรณวิชาชีพการให้คำปรึกษา กล่าวถึงทักษะการให้คำปรึกษาว่า คือ เทคนิคการปรึกษาที่จะได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง เพื่อให้การปรึกษาเกิดประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการให้กำลังใจ ทักษะการให้ข้อมูล เป็นต้น เพื่อต้องการทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของเจตคติ ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเกิดจากการใช้ โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงวัดการเปลี่ยนแปลงของเจตคติ เพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา โดยใช้มาตรวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก กมลภัทร์ พุทธสันติธรรม (2545, หน้า 63-64) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. เจตคติการให้คำปรึกษา ประกอบด้วยความคิด ความรู้สึกและการกระทำต่อการให้คำปรึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี กระบวนการ และทักษะให้การปรึกษา
2. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการให้คำปรึกษาและให้จำนวนข้อคำถามที่กล่าวถึงเป็นในทางบวกและทางลบ
3. ตรวจสอบข้อคำถามเกี่ยวกับเจตคติที่สร้างขึ้น โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่า IOC (Item-Objective Congruence) โดยใช้มาตรวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert scale) ที่กำหนด 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมากเห็นด้วยปานกลาง

เห็นด้วยน้อย ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สรุป การวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา จะทำการวัดภายใต้องค์ประกอบของเจตคติ คือ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ คือ การให้คำปรึกษาโดยสร้างข้อคำถาม และตรวจสอบข้อความเกี่ยวกับเจตคติที่สร้างขึ้น โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและหาค่า IOC (Item-Objective Congruence)

แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ความหมายของการฝึกอบรม

Good (1973, p. 613) ให้ความหมายว่า การฝึกอบรม คือกระบวนการ การให้ความรู้และการฝึกทักษะแก่บุคคล โดยมีเงื่อนไขบางประการ เป็นการฝึกความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะตามวัตถุประสงค์ขององค์กร เป็นการวางแผน และมีระบบในการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ (knowledge) เจตคติ (attitude) และทักษะ (skill) ให้มีประสิทธิภาพการเรียนรู้ เพื่อให้ปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาความสามารถของบุคลากรให้มีความรู้และมีทักษะในวิชาชีพมากขึ้น และเป็นการพัฒนาความสามารถของคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

หลักการฝึกอบรม

วิจิตร อวະกุล (2545, หน้า 14-15) กล่าวว่า หลักการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่เพิ่มความรู้ความชำนาญความสามารถ เป็นการพัฒนาบุคคล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในตัวของคน อย่างมีระเบียบแบบแผน ให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจมีเจตคติ ทักษะความชำนาญประสบการณ์ที่เหมาะสม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรและมีมาตรฐาน เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรซึ่งแบ่งออกได้ 3 ด้าน คือ

(1) ด้านความรู้ (knowledge) (2) ด้านทักษะ (skill) และ (3) ด้านเจตคติ (attitude) ทำที่ ความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่ถูกที่ควรและการสร้างสรรค์ การฝึกอบรมจะแตกต่างจากงานสอน ทั่วไป เนื่องจากว่าการฝึกอบรมจะเน้นเฉพาะเจาะจงเพื่อแก้ไขปัญหาของงานอาชีพที่ทำ อยู่ในชีวิต

สมชาติ กิจรรมย และอรจิรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550, หน้า 14) หลักการอบรม บุคคล ต้องมีความพร้อมในการอบรม ต้องพัฒนาบุคลากรในองค์กร ต้องทำให้บุคคลมีความรู้ (knowledge) มีทักษะ (skill) มีเจตคติ (attitude) มีความสามารถ (ability) อันจะนำไปสู่ การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น จะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคล อันจะช่วย ปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็น โครงการที่ ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้บุคลากรมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

วิจิตร อาวะกุล (2545, หน้า 10-13) กล่าวว่า ก่อนตั้งวัตถุประสงค์ของการอบรม อาจตั้งคำถาม ถามว่า อบรมทำไม จะอบรมใคร เรื่องอะไร อย่างไร เมื่อไร ที่ไหน จะช่วย ให้เป็นประโยชน์ต่อการอบรมมากขึ้น ลักษณะของวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ดี ดังนี้

1. ต้องระบุพฤติกรรมที่คาดหวังจะทำให้เกิดขึ้นในตัวผู้เข้าอบรมหลังการอบรม
2. ต้องมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมเป็นหลัก
3. คำที่บ่งบอกพฤติกรรมต้องชัดเจน เช่น คำว่า สามารถ จำแนก คำว่าเพื่อให้ทราบถึง เพื่อให้เข้าใจถึง เป็นต้น
4. จะต้องช่วยให้วิทยากรมองเห็นวิธีการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ เช่น การเตรียมการสอน การใช้เทคนิค และอุปกรณ์ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ให้บรรลุ วัตถุประสงค์
5. จะต้องช่วยให้วิทยากรได้มองเห็นพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม จะต้อง แสดงออก เพื่อการปรับปรุงการสอนและการประเมินผล

6. ต้องระบุเกณฑ์ขั้นต่ำของพฤติกรรมที่คาดหวัง เพื่อใช้วัดการประเมินผลการอบรม เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เข้ารับการอบรม มีพฤติกรรมและมีความสามารถตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 210) กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (changed behavior) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากก่อนการอบรม (learning outcome) หรืออีกนัยหนึ่ง คือต้องการให้พฤติกรรมของผู้รับการอบรมเปลี่ยนไปหลังจากอบรมแล้ว สามารถวัดได้ สังเกตได้ เพื่อทราบว่า การอบรมบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม

สรุป วัตถุประสงค์ของการอบรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม หลังจากอบรมแล้ว สามารถวัดได้ สังเกตได้ เพื่อทราบว่า การอบรมบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่และเพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้

ประโยชน์ของการอบรม

ชูชัย สมितिไกร (2556) กล่าวว่า ประโยชน์ของการฝึกอบรมจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานของบุคลากรให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การฝึกอบรมเป็นประโยชน์ต่อองค์กรให้องค์กรได้บุคลากรที่มีคุณภาพ ผู้บริหารได้ลดภาระในการสอนงานและการปกครองและผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีโอกาสในความก้าวหน้าในการทำงาน การฝึกอบรมจึงเป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้บุคลากรมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับประโยชน์โดยตรง เกิดความรู้ (knowledge) ความเข้าใจ (understanding) มีทัศนคติ (attitude) ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ ในการอบรมในการทำงาน ได้นำไปพัฒนางานของตนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งหน่วยงานได้ผลของงานที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปว่า การฝึกอบรม คือกระบวนการ การให้ความรู้และการฝึกทักษะแก่บุคคล ให้เกิดความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ในการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ (knowledge) เจตคติ (attitude) และทักษะ (skill) ให้มีประสิทธิภาพการเรียนรู้ เพื่อให้ปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมจะแตกต่างจากงานสอนทั่วไป เนื่องจากการฝึกอบรมเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อแก้ไขปัญหาของงานอาชีพที่ทำอยู่ในชีวิต ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ดังนั้นจะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคล อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้บุคลากรมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากคำจำกัดความนิยามศัพท์ที่ให้ความหมายของการฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะ และเจตคติให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมคือ ชุดฝึกอบรมที่ได้รับการออกแบบโดยผู้วิจัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา คือ การสร้างเสริมความเชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือ ด้วยการพูดคุย เพื่อเสริมสร้างความคิด ความรู้สึก การกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมต่อการให้คำปรึกษา

3. การพัฒนาเจตคติต่อการให้คำปรึกษา คือ ความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ถูกต้อง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีให้คำปรึกษา ความรู้สึกเห็นคุณค่าในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและมีความรักความเข้าใจต่อผู้รับคำปรึกษา และการกระทำภายนอก ที่สังเกตได้จาก คำพูด สีหน้าท่าทาง และการกระทำภายใน เช่น ความพึงพอใจ

4. การฝึกอบรมเป็นการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ สามารถทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ ทักษะ เจตคติเพื่อให้เหมาะสมกับการทำงาน

สรุป การฝึกอบรมเป็น กระบวนการ ให้ความรู้และฝึกทักษะแก่บุคคล ให้มีความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ อย่างมีระเบียบแบบแผน การอบรมจะทำให้

บุคคลมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติที่ดีมีความสามารถ อีกทั้งสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างถาวรซึ่งจะช่วยให้การทำงานของบุคคลมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สูงขึ้นการฝึกอบรมเป็นประโยชน์ต่อองค์กรให้องค์กรได้บุคลากรที่มีคุณภาพ ผู้บริหาร ได้ลดภาระในการสอนงานและการปกครองและผู้เข้ารับการอบรม ได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีโอกาสนในความก้าวหน้า ในการทำงาน ผู้วิจัยจึงนำเอาหลักการฝึกอบรมที่ศึกษาค้นคว้าดังกล่าว มาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ฝึกอบรมเพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำ ความรู้และมีทักษะไปใช้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน อีกทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเป็น ผู้ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปิยฉัตร เทพรัตน์ (2547) ศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการให้คำปรึกษาในภาวะวิกฤตของเจ้าหน้าที่ สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย พบว่า เจ้าหน้าที่ สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย ที่เข้ารับการฝึกอบรม การให้คำปรึกษาแบบจุลภาคมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น และสูงกว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจ้าหน้าที่ที่จบ การฝึกอบรมในระยะหลังการทดลอง 1 เดือน หรือระยะติดตามผลสูงขึ้นอย่างนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

เพชรสุดา เพชรใส (2547) ศึกษาเรื่อง การศึกษาและการพัฒนาสมรรถภาพใน การให้คำปรึกษาสำหรับครูแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ ขาดความรู้ ขาดทักษะ ในการให้คำปรึกษา อยากให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ ขาดงบประมาณในการส่งครู เข้ารับการอบรม ครูมีสมรรถภาพในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.42

เป็นเพราะครูแนะแนวทั้งหมดไม่มีวุฒิทางการแนะแนวหรือจิตวิทยาให้คำปรึกษาจึง
 ไม่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา รวมทั้งคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
 ไม่เคยได้รับการอบรม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ที่ไม่มีวุฒิทางการแนะแนวและจิตวิทยาการให้คำปรึกษา แสดงความคิดเห็นว่าตนเองมี
 คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาน้อย โดยเฉพาะเรื่องความเข้าใจปัญหาและความรู้สึก
 อารมณ์ที่มั่นคงและการให้ความอบอุ่นและเอาใจใส่ปัญหา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการที่
 ช่วยให้การให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาได้สำเร็จ ผู้รับคำปรึกษาอาจ
 เกิดความรู้สึก ไม่ไว้วางใจ ไม่สบายใจที่จะรับคำปรึกษา สำหรับเรื่องนี้อาจเป็นไปได้ว่า
 ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางการแนะแนวหรือจิตวิทยาให้คำปรึกษาจึง
 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา และทักษะการให้คำปรึกษารวมทั้งคุณลักษณะของ
 ผู้ให้คำปรึกษา ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนวหรือจิตวิทยาการให้
 คำปรึกษา นอกจากนี้ผลการประเมินด้านคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษายังสอดคล้องกับ
 ด้านทักษะการให้คำปรึกษาที่ใช้ภาษาด้อยคำ การใช้ท่าทาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย
 ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาควรมีความสามารถในด้านการสื่อสาร

ศิริเนตร สุขดี (2547) ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่มีต่อ
 ความสามารถในการให้คำปรึกษาของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพรหมบุรี จังหวัด-
 สิงห์บุรี พบว่า หลังการเข้ารับโปรแกรมฝึกอบรมการให้คำปรึกษาพยาบาล มี
 ความสามารถในการให้คำปรึกษาและรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกล วรเจริญศรี (2550) ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดล
 กลุ่มอบรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า มีองค์ประกอบของทักษะทาง
 สังคม ทักษะด้านการคิด ทักษะทางอารมณ์ โมเดลฝึกอบรมประกอบด้วย ขั้นเริ่มต้น ขั้น
 ดำเนินการและขั้นยุติการฝึกอบรม โดยมีการประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา
 ตลอดจนใช้เทคนิคทางจิตวิทยามาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิต ผลกลุ่มทดลองก่อนและ
 หลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สติมา คำมา (2553) ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนของครูประจำชั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอไชยปราการ

จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูประจำชั้นมีการดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลของนักเรียน ส่วนปัญหาและอุปสรรคนั้น พบว่า ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือน้อย ครูมีภาระงานมากจึงมีเวลาในการติดตามดูแลนักเรียนน้อยและขาดบุคลากรที่มีความรู้และเข้าใจระบบการดำเนินงานอย่างแท้จริง

สุวิธดา คำพิว (2553) ศึกษาเรื่อง ผลของชุดฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส พบว่า ครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มศึกษามีความรู้ในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับน้อย ครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีความรู้และมีทักษะการให้คำปรึกษาเพิ่มสูงขึ้น หลังจากได้มีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ในการให้คำปรึกษา

อุบล ภัคส์สุนทร (2553) ศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการจัดระบบงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ครูมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.40 และไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการแนะแนว คิดเป็นร้อยละ 82.30 บทบาทของครูในการจัดการแนะแนว ลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียน ด้านงานติดตามประเมินผล ด้านงานให้ทุนการศึกษาและฝึกอาชีพระหว่างเรียน และด้านงานให้คำปรึกษาเป็นอันดับสุดท้าย และในการเปรียบเทียบบทบาทของครู พบว่า ครูที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และการได้รับความรู้ การอบรมด้านการแนะแนว มีความคิดเห็นและบทบาทในการจัดระบบงานแนะแนวในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและทุก ๆ ด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

Holcomb-McCoy (2000) ศึกษาเรื่อง “Multicultural Counseling Competencies: An Exploratory Factor Analysis” พบว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจะมีความสามารถทางด้านความรู้ มีข้อมูลที่จำเป็นในการช่วยเหลือ มีทักษะในการให้คำปรึกษาจะสามารถประสานองค์ความรู้ บุคลิกภาพของตน อีกทั้งทักษะในการปรึกษาเข้าด้วยกัน มีความตระหนักรู้และรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีเจตคติที่

ดีต่อวิชาชีพ มีความเข้าใจวัฒนธรรมสังคม รู้ข้อเด่นและข้อจำกัดของบุคลิกภาพและทักษะในการแก้ไขปัญหาของตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดี มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีทักษะทางคลินิก ทักษะทางเทคนิค มีการตัดสินใจไวต่อความรู้สึก มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา มีทักษะในการสื่อสารและมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา

Cates et al. (2007) ศึกษาเรื่อง “Comparing Multicultural with General Counseling Knowledge and Skill Competency for Students Who Completed Counselor Training” พบว่า การสร้างสัมพันธภาพ การฝึกคิดในเชิงบวก และการเยี่ยมบ้านผู้ขอรับคำฝึกอบรม เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ที่ส่งผลต่อการฝึกอบรมผู้ให้คำปรึกษา ให้กลุ่มทดลองมีความสามารถให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพกว่ากลุ่มควบคุม และยังส่งผลไปสู่การทำโปรแกรม การฝึกอบรมในอนาคตอีกด้วย

Falls (1999) ศึกษาเรื่อง *Teachers' Self-perceptions of Their role as Generalist: A Study of the Interpersonal Skills Necessary for Effective Leadership and Counseling* พบว่า ครูให้คำปรึกษานักเรียนหลายวิธีการหลายรูปแบบ และมีข้อสังเกตว่า สิ่งที่ดีที่สุดในการเป็นครู คือ การเป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในการเป็นผู้นำและให้คำปรึกษาคูมองว่าตนเองมีบทบาทสำคัญมากในการให้คำปรึกษาและการให้คำปรึกษาเป็นหน้าที่สำคัญสำหรับครู ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในด้านการให้คำปรึกษา เพื่อที่จะได้นำไปใช้ให้คำปรึกษานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคูมองว่าตนเองให้คำปรึกษาตามธรรมชาติ พวกเขาไม่รู้ทฤษฎี หลักการให้คำปรึกษา การเข้าใจทางทฤษฎี หลักการและวิธีปฏิบัติมากขึ้น จะทำให้ครูปรับวิธีการให้คำปรึกษาและความสามารถที่มีอยู่ในธรรมชาติ ไปใช้ในการให้คำปรึกษานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คูมองว่าตนมีบทบาทที่จะต้องรับผิดชอบในการสอนและการให้คำปรึกษา ถ้าครูมีความชำนาญในการสอน การเป็นผู้มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการช่วยเหลือ ความเข้าใจพื้นฐานในการให้คำปรึกษา ซึ่งทักษะดังกล่าวจะทำให้คูมีความสามารถในการเป็นครู “ดีที่สุด” ดังนั้น ความเข้าใจในทฤษฎีและทักษะการให้คำปรึกษาจึงควรเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาครู

Carey and Harrington (2010) ศึกษาเรื่อง *Nebraska School Counseling Evaluation Report* พบว่า (1) ผู้ให้คำปรึกษาที่มีปริญญ่าจะได้รับการไว้วางใจและความเชื่อถือจากสาธารณชน (2) การสนับสนุนการให้คำปรึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก (3) อัตราส่วนระหว่างนักเรียนและผู้ให้คำปรึกษาเป็นสิ่งที่หนึ่งที่มีผลกระทบต่อการใช้คำปรึกษา (4) โปรแกรมการให้คำปรึกษาที่จัดเป็นระบบจะเป็นผลดีต่อการให้คำปรึกษา และ (5) เรื่องที่ผู้ให้คำปรึกษาเลือกที่จะศึกษาและให้ความช่วยเหลือมีผลต่อนักเรียน

Onyett (2011) ศึกษาเรื่อง “A Technology Assisted Counseling Observation System: A Study of the Impact on Teaching and Learning” พบว่า การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าระบบ Landro มีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างมาก มีคนสนใจในการใช้ระบบการให้ปรึกษาด้านเทคโนโลยี ที่เพิ่มขึ้น

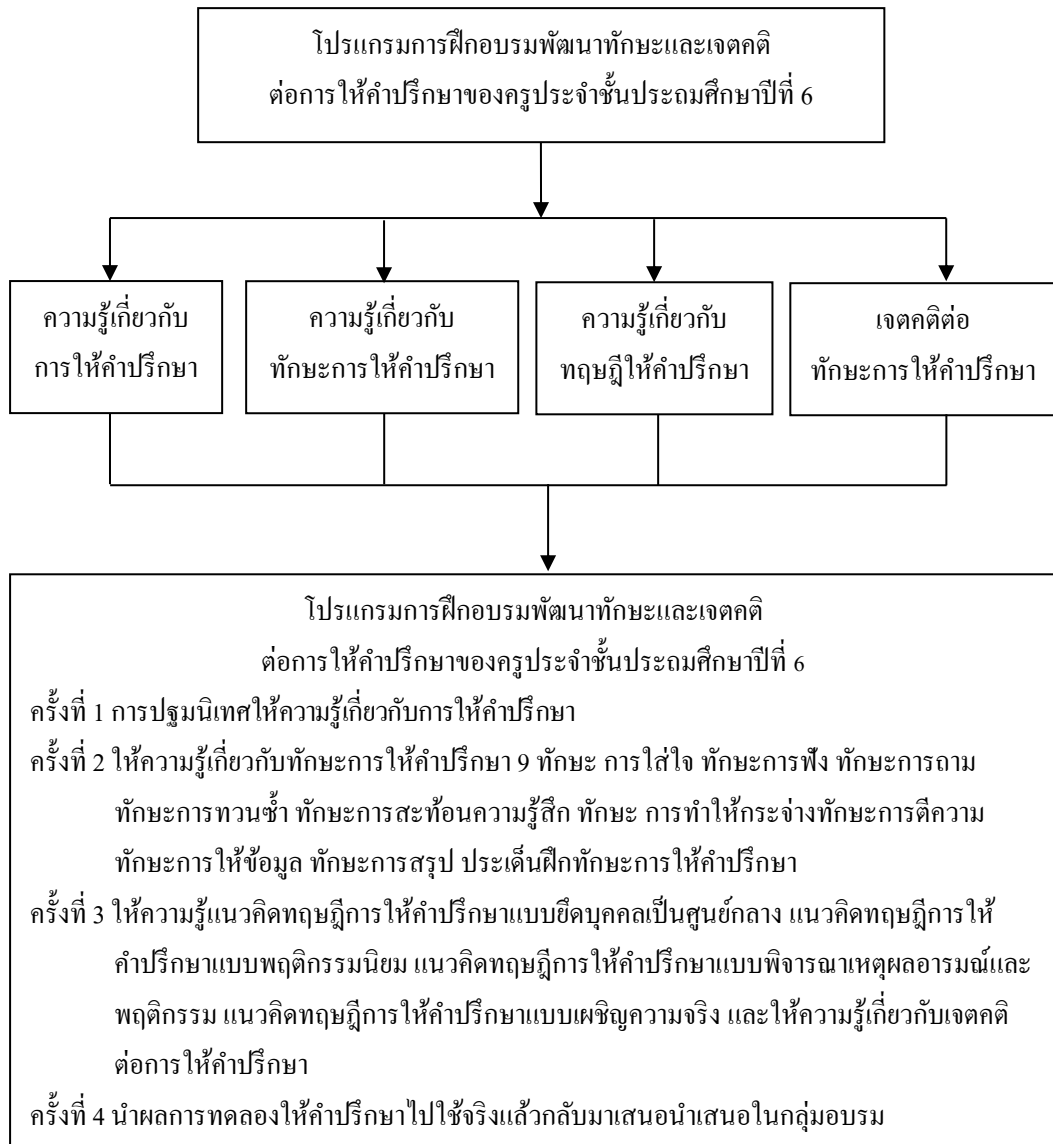
Warren and Dowden (2012) ศึกษาเรื่อง *Elementary School Teachers' Beliefs and Emotions: Implications for School Counselors and Counselor Educators* พบว่า ครูที่มีความเชื่ออย่างเฉพาะเจาะจงคือ ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลจะมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความเครียด ครูที่มีความเข้มงวดมีรูปแบบการคิดที่เป็นแบบเดิมจะมีภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวลรุนแรงมากขึ้น ความเชื่อที่ไร้เหตุผลจะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความเครียด ระดับความเครียดของครูจะมีความสัมพันธ์กับความจริงใจและความเข้มงวด กล่าวคือ ครูที่เก็บงำความคิดที่ไม่มีเหตุผลจะมีแนวโน้มที่จะประสบความตึงเครียดในระดับที่สูงและครูที่มีความเชื่อที่ไร้เหตุผลจะนำไปสู่การมีภาวะอารมณ์เชิงลบ เช่น ภาวะ ซึมเศร้า วิตกกังวลและความโกรธ และครูที่มักมีความวิตกกังวล จะมีระดับภาวะของความซึมเศร้า ความวิตกกังวลและความเครียดที่รุนแรงขึ้น และจากการศึกษาโดยการวิเคราะห์ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความเครียดของตน พบว่า ครูที่รับรู้ถึงความสามารถของตนเอง มองว่าตนเองมีความสามารถในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ จะมีภาวะความซึมเศร้าความวิตกกังวลและความเครียดน้อย พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับภาวะความทุกข์ของครู และพบว่า ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลของครูนั้น จะส่งผลให้ครูมีความเครียด ความวิตกกังวล

และรู้สึกไม่สบายใจ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของครูกับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน เพื่อความเชี่ยวชาญทางด้านการให้คำปรึกษาที่เป็นพื้นฐานที่ดีมีประสิทธิภาพ โรงเรียนต้องพัฒนาครูเพื่อที่ครูจะสามารถให้คำปรึกษาได้ดี

สรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ และไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ซึ่งครูกลุ่มที่เข้ารับการอบรมการให้คำปรึกษาในครั้งนี้หลังเข้ารับการอบรม จะมีความสามารถในการให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม การสำรวจความรู้ในการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ พบว่า จะต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษา มีทักษะการให้คำปรึกษา มีบุคลิกภาพที่ดี และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้ด้านการให้คำปรึกษาจะได้รับการไว้วางใจและความเชื่อถือจากผู้ปกครอง ทำให้เกิดการสนับสนุนงานการให้คำปรึกษาในโรงเรียนซึ่งมีประโยชน์ต่อนักเรียนยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก ด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และจิตวิทยาการแนะแนว ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ดำเนินการในรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) โดยออกแบบการทดลองที่มีการสุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการวัดตัวแปรตามก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม (pre-test post- test control group design) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การจัดทำข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี รวมจำนวน 6,215 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ใช้ในการหาประสิทธิภาพของแบบวัดการพัฒนาทักษะ และ เจตคติต่อการให้คำปรึกษาและแบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา เป็นครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 361 คน กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และหลังจากนั้นได้ทำการสุ่มอย่างง่าย หลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้

1. จำแนกประชากรตามขนาดของโรงเรียนและจังหวัดแล้วคำนวณหาค่าของ สัดส่วนแต่ละจังหวัดและขนาดของโรงเรียน (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก)
2. กำหนดขนาดโรงเรียนและจำนวนครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละ โรงเรียนแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนของประชากรและขนาดของโรงเรียน
3. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) ให้ได้จำนวนครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 361 คน เพื่อนำมาหาประสิทธิภาพของแบบวัดทั้ง 2 ชุด (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. นครราชสีมา	ใหญ่	130	15
	กลาง	502	28
	เล็ก	689	33
2. ชัยภูมิ	ใหญ่	57	7
	กลาง	220	14
	เล็ก	440	20
3. บุรีรัมย์	ใหญ่	120	14
	กลาง	343	20
	เล็ก	380	18

ตาราง 2 (ต่อ)

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
4. สุรินทร์	ใหญ่	109	13
	กลาง	347	21
	เล็ก	296	11
5. ชัยภูมิ	ใหญ่	13	2
	กลาง	104	6
	เล็ก	264	13
6. ศรีสะเกษ	ใหญ่	77	10
	กลาง	339	19
	เล็ก	443	21
7. อำนาจเจริญ	ใหญ่	14	2
	กลาง	63	4
	เล็ก	181	8
8. อุบลราชธานี	ใหญ่	113	13
	กลาง	352	19
	เล็ก	619	30
รวม		6,215	361

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดตัวอย่าง 62 คน คัดเลือกเข้ากลุ่มเพื่อทำการทดลอง โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เลือกจังหวัดอุบลราชธานีเป็นตัวอย่างจังหวัด (ดูตาราง 3)

ตาราง 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดอุบลราชธานี

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	113	7
กลาง	352	20
เล็ก	619	35
รวม	1,084	62

โดยใช้แบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา คัดกรอง คัดเลือกจากผู้ที่มีศรัทธาและมีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 30 เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ครอบคลุมทำให้ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 18 คน และเหมาะสมต่อการทดลอง หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบจับฉลาก แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 9 คน กลุ่มควบคุม 9 คน เพื่อนำไปทำการศึกษาวิจัยต่อไป

อนึ่งการที่ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างเพียง 18 คน โดยใช้กระบวนการข้างต้น เนื่องจากการวัดผลโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เป็นการศึกษาถึงทดลอง ไม่สามารถทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ได้ และมีอุปสรรคเกี่ยวกับการเดินทางของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเข้าร่วมการอบรม

การป้องกันตัวแปรแทรกซ้อน การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามป้องกันตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจทำให้ผลวิจัยคลาดเคลื่อนไปโดยใช้วิธีการ ดังนี้

1. กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์เหมาะสม
2. กำหนดประชากรเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ได้ประชากรที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติและกลุ่มนักเรียนที่มีการปฏิสัมพันธ์เป็นประจำใกล้เคียงกัน
3. เลือกกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาแบบวัดพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล นำไปสู่การมีความเที่ยงตรงภายนอก (external validity)
4. เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาในการวิจัยขั้นที่ 2 โดยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) และจัดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อลดความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคลนำไปสู่การมีความเที่ยงตรงภายใน (internal validity)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปรตาม คือ ทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างโปรแกรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและคะแนนจากแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษา และแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง คะแนนเปรียบเทียบแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง มีการติดตามผลหลังการทดลอง เพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรม (randomized control group pre-test, posttest, follow-up design) (ดูตาราง 4)

ตาราง 4

แบบแผนการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบ	ตัวแปรอิสระ	ทดสอบ	ติดตามผล
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
RE	P1E	X	P2E	E3
RC	P1C	~X	P2C	—

โดยที่

E หมายถึง กลุ่มทดลอง

C หมายถึง กลุ่มควบคุม

P1E หมายถึง การวัดการพัฒนาทักษะเจตคติต่อการให้การให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการทดลอง (pre-test) ของกลุ่มทดลอง

P2E หมายถึง การวัดพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลอง (post-test) ของกลุ่มทดลอง

P1C หมายถึง การวัดพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการทดลอง (pre-test) ของกลุ่มควบคุม

P2C หมายถึง การวัดพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลอง (post-test) ของกลุ่มกลุ่มควบคุม

X หมายถึง การเข้ารับการอบรมโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

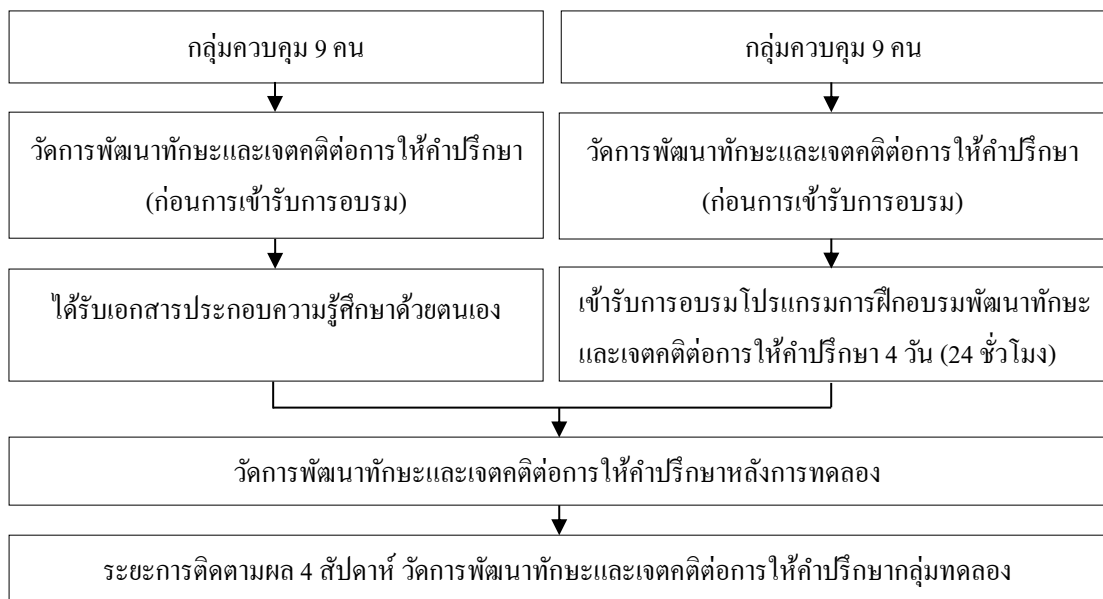
~X หมายถึง การไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

E3 หมายถึง การติดตามผลโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง จากประชากร จำนวน 1,084 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie and Morgan (1970) จำนวน 62 คน แล้วสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 18 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายทั้งกลุ่มควบคุมกลุ่มและทดลอง

ภาพ 3 ขั้นตอนการทดลองการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเตรียมการทดลอง ดำเนินการ ดังนี้

1. เตรียมเครื่องมือใช้ในการวิจัย
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากโครงการปรัชญาคุุณยัฒนัตถิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมอบรมเป็นเวลา 4 วัน โดยใช้สถานที่ห้องศูนย์อาเซียน โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี เวลา 09.00-16.00 น. ในวันที่ 28 มีนาคม ถึงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2559 และระยะติดตามผล วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2559
3. ผู้วิจัยทำการคำนวณขนาดตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 1,084 คน โดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวน 62 คน
4. จากนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณไว้ได้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 30 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลาก (simplerandom sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 9 คน กลุ่มควบคุม 9 คน
5. ผู้วิจัยวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นผู้วิจัยจึงอธิบายรายละเอียดการทดลองให้สมาชิกรับทราบ พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่ทำการทดลอง

ขั้นตอนทดลอง ดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเป็นผู้นำในการฝึกอบรมโดยให้ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษาพร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมสร้างเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา มีผู้ร่วมวิจัยจำนวน 2 คน คอยอำนวยความสะดวก ระยะเวลาในการฝึกอบรม 4 วัน วันละ 6 ชั่วโมง 3 วันแรก เป็นการอบรมให้ความรู้ และฝึกทักษะการให้คำปรึกษาและสร้างเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา แล้วนำความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาไปปฏิบัติในโรงเรียนของตน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จากนั้นนำผลกลับมานำเสนอ ณ สถานที่อบรมอีก 1 วัน รวมเวลาที่ใช้ในการอบรมทั้งสิ้น จำนวน 4 วัน รวม 24 ชั่วโมง

2. กลุ่มควบคุม ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ได้รับเพียงเอกสารประกอบความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการให้คำปรึกษา ทฤษฎี ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา

ระยะหลังการทดลอง

วันที่ 3 หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมผู้วิจัยได้ให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทำแบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบแล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ระยะติดตามผล (flowup) หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองไปให้คำปรึกษาในสภาพจริงแก่นักเรียนในโรงเรียนของตนจำนวน 1 คนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยให้บันทึกการให้คำปรึกษาและบันทึกเป็นวิดีโอคลิป ภาพถ่าย จัดทำป้ายนิเทศ แล้วนำมาเสนอในสถานที่อบรมอีก ใช้เวลา 1 วัน จากนั้นทำแบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เพื่อสรุปผลของการจัดโปรแกรม การฝึกอบรม พัฒนาทักษะและเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงเป็นการสิ้นสุดในโปรแกรมการฝึกอบรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมี ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ (1) แบบวัดการพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา (2) แบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา และ (3) แบบประเมินทักษะในการให้คำปรึกษา

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และมีความเหมาะสมโดยมีวิธีการ ดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ทำการสังเคราะห์โปรแกรมการฝึกอบรมหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
2. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ตาราง 5

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ประเภท	โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา	ตัวแปรที่พัฒนา
ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา - ความหมายและความสำคัญของการให้คำปรึกษา - หลักการให้คำปรึกษา - จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา - กระบวนการให้คำปรึกษา - คุณลักษณะที่ดีต่อการให้คำปรึกษา - จรรยาบรรณวิชาชีพการให้คำปรึกษา	วันแรก ช่วงเช้า เวลา 09.00-12.00 น. - ปฐมนิเทศ 30 นาที และแนะนำชี้แจงประโยชน์ที่จะได้รับจากการอบรม - สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้เข้ารับการอบรม - วางพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา วันแรก ช่วงบ่าย เวลา 13.00-16.00 น. - ให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา	บรรยากาศอบอุ่นช่วยให้ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน/ได้ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการให้คำปรึกษา
ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีให้คำปรึกษา - ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบฮัตทิลเลอร์เป็นศูนย์กลาง - ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม - ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม - ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง	วันที่ 2 ช่วงเช้า เวลา 09.00-12.00 น. - ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะ วันที่ 2 ช่วงบ่าย เวลา 13.00-16.00 น. - ทดลองฝึกปฏิบัติทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะ	ได้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา/ได้ลงปฏิบัติการให้คำปรึกษา

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเภท	โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะ และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา	ตัวแปรที่พัฒนา
ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา - ทักษะการใส่ใจ - ทักษะการฟัง - ทักษะการถาม - ทักษะการทวนซ้ำ - ทักษะการสะท้อนความรู้สึก - ทักษะการทำให้กระจ่าง - ทักษะการตีความ - ทักษะการให้ข้อมูล - ทักษะการสรุปประเด็น	วันที่ 3 ช่วงเช้า เวลา 09.00-12.00 น. - ให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีให้คำปรึกษา - ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง - ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม - ทฤษฎีแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม - ทฤษฎีแบบเผชิญความจริง วันที่ 3 ช่วงบ่าย เวลา 13.00-16.00 น. - ให้ความรู้เกี่ยวกับเจตคติต่อการให้คำปรึกษา - การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา - มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา
ความรู้เกี่ยวกับเจตคติให้คำปรึกษา - ด้านความคิด - ด้านความรู้สึก - ด้านการกระทำ	วันที่ 4 ช่วงเช้า เวลา 09.00-12.00 น. - ผู้เข้ารับการอบรม คนที่ 1-5 - นำเสนอผลการให้คำปรึกษานักเรียนในโรงเรียน วันที่ 4 ช่วงบ่าย เวลา 13.00-16.00 น. - ผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 6-9 นำเสนอผลการให้คำปรึกษานักเรียนในโรงเรียนของตน - ทำแบบทดสอบการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา	- สามารถให้คำปรึกษา - มีทักษะการให้คำปรึกษา - มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีลำดับขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วุฒิปริญญาเอกที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการให้ความรู้ และการให้คำปรึกษาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และสอบถามครูแนะแนวดีเด่นจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย
2. ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ด้านการให้คำปรึกษาด้านทฤษฎี ให้คำปรึกษา ด้านทักษะการให้คำปรึกษา และด้านเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
3. เขียนโครงสร้างกรอบความรู้ ทฤษฎี ทักษะ และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา แล้วสร้างโปรแกรมการอบรมพัฒนาทักษะ และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
4. ทำการสังเคราะห์โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำไปสู่การสร้างโปรแกรมฝึกอบรม
5. นำโปรแกรมการฝึกอบรมไปให้ประธาน และกรรมการควบคุมดูแลนิพนธ์เป็นผู้พิจารณาแก้ไข
6. นำโปรแกรมการฝึกอบรมไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และเชิงเนื้อหา
7. ทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา (pilot study) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน
8. นำโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาที่สร้างไปทำการทดลอง

การสร้างโปรแกรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาโดยวิธีการ ดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานของทฤษฎี ทักษะการให้คำปรึกษา และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษาหรือจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 5 ท่าน และสอบถามครูแนะแนวในส่วนภูมิภาคที่ได้รับรางวัลครูแนะแนวดีเด่นจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผลการศึกษาความคิดเห็นของ

ผู้ทรงคุณวุฒิและครูแนะแนวดีเด่น พบว่า การพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษา ทักษะการให้คำปรึกษาและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา ได้แก่ ความหมายของการให้คำปรึกษา หลักการให้คำปรึกษา จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษา ลักษณะที่ดีต่อการให้คำปรึกษา จรรยาบรรณวิชาชีพผู้ให้คำปรึกษา

1.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษา ได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง แลความรู้และการสร้างแรงจูงใจเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

1.3 ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาและฝึกทักษะ ได้แก่ ทักษะการใส่ใจ ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการตีความ ทักษะการให้ข้อมูล ทักษะการทำให้กระจ่าง และทักษะการสรุป

1.4 ผู้วิจัยนำแนวคิดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และความคิดเห็นของครูแนะแนวดีเด่นในส่วนภูมิภาค ที่ได้รับรางวัลครูแนะแนวดีเด่น จากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย มาสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา จำนวน 20 ปัจจัย คือ (1) ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา (2) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง (3) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (4) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (5) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (6) จิตวิทยาวัยรุ่น (7) การสร้างเจตคติการให้คำปรึกษา (8) คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา (9) จรรยาบรรณวิชาชีพ (10) เทคนิคการให้คำปรึกษา (11) ทักษะการใส่ใจ (12) ทักษะการถาม (13) ทักษะการฟัง (14) ทักษะการทวนซ้ำ (15) ทักษะการสะท้อนความรู้สึก (16) ทักษะการทำให้กระจ่าง (17) ทักษะการตีความ (18) ทักษะการให้กำลังใจ (19) ทักษะการให้ข้อมูล และ (20) ทักษะการสรุปประเด็น แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิปริญญาเอกสาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษาและจิตวิทยา

การแนะแนวที่มีประสพการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน พิจารณาปัจจัยที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่าปัจจัยใดบ้างส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานของทฤษฎี ทักษะการให้คำปรึกษา และเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีค่าดัชนี-ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่าปัจจัยสังเคราะห์ได้ จำนวน 20 ปัจจัย ส่งผลต่อทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา (2) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง (3) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (4) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (5) ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (6) การสร้างเจตคติการให้คำปรึกษา (7) คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา (8) จรรยาบรรณวิชาชีพ (9) ทักษะการใส่ใจ (10) ทักษะการถาม (11) ทักษะการฟัง (12) ทักษะการทวนซ้ำ (13) ทักษะการสะท้อนความรู้สึก (14) ทักษะการทำให้กระจ่าง (15) ทักษะการตีความ (16) ทักษะการให้ข้อมูล และ (17) ทักษะการสรุปประเด็น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา 17 ปัจจัย ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ด้านความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ความหมายของการให้คำปรึกษา ความสำคัญของการให้คำปรึกษา หลักการให้คำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษา คุณลักษณะที่ดีต่อการให้คำปรึกษา (2) ด้านทฤษฎีให้คำปรึกษา ได้แก่ ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เจตคติต่อการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่ดีต่อการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและต่อผู้รับคำปรึกษา และ (3) ด้านทักษะการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ทักษะการใส่ใจ ทักษะการถาม ทักษะการฟัง ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการตีความ ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะการสรุปประเด็น ผู้วิจัยกำหนดการฝึกอบรม จำนวน 4 ครั้ง ระยะเวลาในการอบรม จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ

6 ชั่วโมง และระยะเวลาติดตามผล จำนวน 1 ครั้ง รวม 4 ครั้ง หลังจากจบการอบรม ในครั้งที่ 3 ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา และแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา หลังการฝึกอบรม เป็นการวัดหลังการอบรม (post-test) จากนั้นให้กลุ่มทดลองไปปฏิบัติการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนของตน ในสภาพปัญหาต่างกัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ และนำผลการให้คำปรึกษามานำเสนออีกครั้งเป็นครั้งที่ 4 เวลา 1 วัน จำนวน 6 ชั่วโมง และทำแบบวัดการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาอีกครั้ง เพื่อหาคะแนนเมื่อสิ้นสุดในระยะเวลาติดตามผล

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรม การฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา พิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษา และจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 5 ท่าน ใน 4 ประเด็น ดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ของโปรแกรมสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา (2) ความเหมาะสมของเนื้อหาในโปรแกรม (3) ความเหมาะสมของกระบวนการจัดฝึกอบรม และ (4) ความเหมาะสมในการเลือกใช้ทฤษฎี ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาที่มีค่าดัชนี-ความสอดคล้องตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาให้ครอบคลุม 4 ประเด็น หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงนำโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหา ต่าง ๆ ของโปรแกรม ตลอดจนเพื่อหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และทำการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรม โดยทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 9 คน เป็นเวลา 3 วัน ผลปรากฏว่า ครูมีความเข้าใจในคำชี้แจง ขั้นตอน และเนื้อหาในโปรแกรม โดย การพิจารณาจากการสอบถามครูว่ามีความสงสัยในประเด็นใดบ้าง ครูตอบว่าไม่มี และพิจารณาจากการปฏิบัติตามคำชี้แจง ปฏิบัติตามขั้นตอน ได้ถูกต้อง สอดคล้องตามเวลาที่

กำหนดไว้ในโปรแกรมการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดของเวลาในการใช้โปรแกรม
พัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา (ดูตาราง 6)

ตาราง 6

ผลการตรวจความเหมาะสมของเวลาในการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและ
เจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ครั้งที่	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
1	การปฐมนิเทศ	1
	- ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา	2
	- ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษา	1
	- จรรยาบรรณวิชาชีพ	1
	- คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา	1
2	ให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีให้คำปรึกษา	3
	- ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง/ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม	
	- ทฤษฎีแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม/ทฤษฎีแบบเผชิญความจริง	
	การให้ความรู้เกี่ยวกับเจตคติต่อการให้คำปรึกษา	3
3	ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะ	6
	- การฝึกทักษะการใส่ใจ/การถามและทักษะการฟัง	
	- การฝึกทักษะการทวนซ้ำ /ทักษะการสะท้อนความรู้สึกลับ/ทักษะการทำให้ กระจำ/ทักษะการตีความ/ทักษะการให้ข้อมูล/ทักษะการสรุป	
4	- การรายงานการให้คำปรึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3
	- การรายงานการให้คำปรึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	2
	- การสรุปผลการอบรมการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา	1

ตาราง 7

การทดลองของกลุ่มทดลองระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2559

ที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	สถานที่	การฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติ
1	28 มีนาคม พ.ศ. 2559	09.00-12.00 น. (เช้า) 13.00-16.00 น. (บ่าย)	ห้องกิจกรรมอาเซียน โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี	- ปฐมนิเทศ - สร้างปฏิสัมพันธ์ - วางพื้นฐานความรู้การให้คำปรึกษา - ให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ - ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีต่อการให้คำปรึกษา
2	29 มีนาคม พ.ศ. 2559	09.00-12.00 น. (เช้า) 13.00-16.00 น. (บ่าย)	ห้องกิจกรรมอาเซียน โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี	- ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะ - ฝึกปฏิบัติทักษะการให้คำปรึกษา
3	30 มีนาคม พ.ศ. 2559	09.00-12.00 น. (เช้า) 13.00-16.00 น. (บ่าย)	ห้องกิจกรรมอาเซียน โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี	- ให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีให้คำปรึกษา - ทฤษฎีแบบยี่ดุนุคตเป็นศูนย์กลาง - ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม - ให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม - ทฤษฎีแบบเผชิญความจริง - ให้ความรู้เกี่ยวกับเจตคติต่อการให้คำปรึกษา - การเสริมสร้างเจตคติต่อการให้
4	1 พฤษภาคม พ.ศ. 2559	09.00-12.00 น. (เช้า) 13.00-16.00 น. (บ่าย)	ห้องกิจกรรมอาเซียน โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี	- ผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 1-5 นำเสนอผลการปฏิบัติให้คำปรึกษา - ผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 6-9 นำเสนอผลปฏิบัติการให้คำปรึกษา

ตาราง 8

โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
ครั้งที่ 1	- เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้วิจัยและผู้รับ การอบรม	- การปฐมนิเทศผู้รับการอบรม โดยผู้วิจัยแนะนำตัวและทำ ความรู้จักผู้รับการอบรมเพื่อ ร่วมสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้ เกิดความไว้วางใจ รู้สึกอบอุ่น ชี้แจงข้อตกลงกฎระเบียบ ข้อผูกพัน สถานที่ ช่วงเวลา รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่ผู้รับ การอบรมจะต้องปฏิบัติและ ประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งจะ นำไปสู่การเป็นผู้มีความรู้ พื้นฐานและทักษะในการให้ คำปรึกษาที่ดี	ขั้นนำ - ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ด้วยท่าทาง ผ่อนคลายเพื่อสร้างความอบอุ่น และความไว้วางใจต่อผู้รับ การอบรม - ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ใน การเข้ารับการอบรม และ ประโยชน์ที่จะได้รับจาก การเข้าร่วมอบรมโปรแกรม พัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา ของครูประจำชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ขั้นดำเนินการ - ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรม แนะนำตนเอง จากนั้นวาดภาพ สัตว์ที่ตนชอบลงในกระดาษ รูปหัวใจแล้วติดไว้ที่หน้าอก	ผู้วิจัยประเมินผลผู้รับการอบรม โดยการสังเกตพฤติกรรมที่มี ความตั้งใจในการรับการอบรม การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
	- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีสมาธิและรู้สึกผ่อนคลาย ก่อนได้รับความรู้จากการอบรม	- การให้คำปรึกษาต้องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นผู้ฟังที่ดีเคารพสิทธิของ ผู้รับคำปรึกษาอีกทั้งต้องเป็น ผู้ที่มีความรู้และผ่านการฝึกฝน เพื่อความชำนาญ	ด้านซ้าย และให้บอกเหตุผลที่ ชอบภาพสัตว์ที่วาด ซึ่งเหตุผล จะบอกเอกลักษณ์ของผู้เข้ารับ การอบรม เช่น ชอบปลา เป็นคนที่ชอบน้ำ ชอบอากาศ เย็น ใจเย็น เป็นต้น เพื่อเป็น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อ กันของผู้เข้ารับการอบรมใน บรรยากาศของความเป็นมิตร อันจะก่อให้เกิดความอบอุ่น และไว้วางใจ ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ ของการอบรม และกำหนด ข้อตกลงเบื้องต้นร่วมกัน ตลอดทั้งบทบาทหน้าที่ที่ผู้เข้า รับการอบรมจะต้องปฏิบัติ แจ้งตารางกำหนดการอบรม เวลา 3 วัน และระยะติดตามผล อีก 1 วัน รวม 4 ครั้ง ตั้งแต่	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
			เวลา 9.00 -16.00 น.รวม วันละ 6 ชั่วโมง ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 ผู้วิจัยเปิดเพลงบรรเลงเพื่อทำสมาธิ (เพลงนิพพาน sound of paradise โดย จำรัส เสวตาภรณ์) ให้ผู้รับการอบรมนั่งสมาธิ ฟังการหายใจ เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย ก่อนรับความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา - บรรยาย วางพื้นฐานเพื่อให้เข้าใจพื้นฐานการให้คำปรึกษาหลักการให้คำปรึกษา ความสำคัญและกระบวนการให้คำปรึกษา จุดมุ่งหมาย การให้คำปรึกษาและกระบวนการให้คำปรึกษา	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
			- ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา - การเป็นผู้ฟังอย่างเข้าใจ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล - การเคารพสิทธิของผู้รับคำปรึกษาและมุ่งช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข - ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องผ่านการฝึกฝน เมื่อมีความชำนาญแล้วจึงจะสามารถให้คำปรึกษาได้ - ผู้วิจัยใช้วิธีอธิบายความชำนาญของจรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษาโดยใช้สื่อ Power Point ประกอบการบรรยาย	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
ครั้งที่ 1 เวลา 13.00-16.00 น. (บ่าย) - จรรยาบรรณวิชาชีพผู้ ให้คำปรึกษา	- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้ให้คำปรึกษา - เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม นำความรู้ไปใช้ในการให้ คำปรึกษานักเรียน	- จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นบรรทัดฐานที่ควรยึดถือ ในการให้คำปรึกษาจะต้อง ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้ผู้รับ คำปรึกษาเชื่อถือ ไว้วางใจ เคารพและศรัทธา เชื่อมั่นต่อ การขอรับคำปรึกษาต่อผู้ให้ คำปรึกษาแต่ละคน ตลอดจน ทำให้กระบวนการให้คำปรึกษา มีประสิทธิภาพ ไม่ด่วนตัดสิน ผู้อื่น สามารถเป็นตัวแบบ	- เปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรม ซักถามข้อสงสัยร่วมกัน อภิปรายประเด็นนี้ให้ชัดเจน ขึ้นสรุป - ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันสรุป สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการเข้ารับ การอบรมครั้งนี้และนัดหมาย การอบรมในช่วงบ่ายต่อไป ขึ้นนำ - ให้ผู้รับการอบรมช่วยกัน ทบทวนความรู้จากช่วงเช้า และ บอกวัตถุประสงค์ที่จะอบรม ในช่วงบ่าย ขึ้นดำเนินการ - ให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณ วิชาชีพ ของผู้ให้คำปรึกษา ของ สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่าง จากนั้นอภิปราย	การสังเกตผู้เข้าร่วมฝึกอบรม การถามข้อสงสัยและการตอบ ประเด็นสำคัญการอภิปรายและ การนำเสนอข้อสรุปผล การอภิปราย

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
		และเป็นผู้ที่ตั้งอยู่ในศีลธรรม อันดีงาม	ร่วมกันและแสดงความคิดเห็น อีกทั้งการนำไปใช้ - ผู้รับการอบรมร่วมกันทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับ จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ให้ คำปรึกษาด้วยการอภิปรายกลุ่ม ขั้นสรุป - ผู้วิจัยและผู้รับการอบรม ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และ เปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรม ซักถามข้อสงสัยและประเด็น สำคัญ	
ครั้งที่ 2 เวลา 09.00-12.00 น. (เช้า) - ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี การให้คำปรึกษา	- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการให้ คำปรึกษาแบบบุคคลเป็น ศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้ คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบ พิจารณาเหตุผลอารมณ์และ	- ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึด บุคคลเป็นศูนย์กลาง มีความเชื่อ เกี่ยวกับมนุษย์ มนุษย์ใฝ่ดี สามารถพัฒนาตนเองได้และ ต้องการความรักการเกิด อารมณ์และความรู้สึกเป็นทุกข์ ทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้คำปรึกษา	ขั้นนำ - ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์และ ประโยชน์ที่จะได้รับในการเข้า รับการอบรมในครั้งนี้ - ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบ การให้ความรู้	ผู้วิจัยสังเกตความสนใจและ ความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม ตลอดทั้งการซักถามและ การตอบคำถามของผู้รับ การอบรม

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
	พฤติกรรม และทฤษฎีการให้ คำปรึกษาทฤษฎีแบบเผชิญ ความจริง	ต้องตระหนักถึงช่องว่างของ ความจริงกับความคิดของผู้รับ คำปรึกษา อีกทั้งต้องสร้าง สัมพันธภาพให้เกิดความ ไว้วางใจ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา เข้าใจตนเองตามประสบการณ์ ที่เป็นจริง มีความมั่นใจ และ ดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์	ขั้นดำเนินการ - ผู้เข้ารับการอบรม ศึกษาความรู้ ทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลาง แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎี แบบพฤติกรรมนิยมและ แบบเผชิญความจริง จากนั้น ผู้วิจัยบรรยายให้ความรู้เพิ่มเติม ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น - ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งเป็น สองกลุ่ม กลุ่มที่ 1 ระดม ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ด้านแนวคิดทฤษฎีแบบบุคคล เป็นศูนย์กลาง แบบพฤติกรรม- นิยม กลุ่มที่ 2 วิเคราะห์ทฤษฎี ให้คำปรึกษาแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม และทฤษฎีให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริง	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
		- ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม พฤติกรรมเป็นผลมาจาก การเรียนรู้ ให้ผู้รับคำปรึกษา รู้จักตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม เปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยน อารมณ์ที่ไม่กล้าแสดงออก ในสังคมให้หมดไป มีเทคนิค ให้คำปรึกษาด้วยการเสริมแรง การลดพฤติกรรมการปรับ พฤติกรรม ตลอดจนการใช้ ตัวแบบและการเลียนแบบใน การช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา - ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ พิจารณาเหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรมมีแนวความคิดว่า มนุษย์ มีเอกลักษณ์เป็นของ ตนเองสามารถที่จะเข้าใจ	โดยวิเคราะห์หลักการ จุดมุ่งหมาย และกระบวนการ ให้คำปรึกษาตามแนวคิดของ ทฤษฎีให้คำปรึกษาลงใน กระดาษที่ผู้วิจัยแจกให้ ขึ้นสรุป - ผู้รับการอบรมร่วมกันอภิปราย ถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และแนว ทางการนำทฤษฎีไปใช้ ประกอบการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยสรุป	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
		ขอบเขตของตน และจะ ประเมินค่านิยมของตนเองที่ รับเข้ามาโดยปราศจากการคิด หาเหตุผลใด ๆ เมื่อได้รับ เงื่อนไขให้คิดและรู้สึกแบบ หนึ่งแล้วก็มักจะยึดติด ความรู้สึกในแบบเดิม ๆ แม้ว่า การกระทำดังกล่าวจะเป็น การทำร้ายตนเอง การให้ คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษา เผชิญหน้ากับปัญหาของตนโดย ให้ชี้แจงถึงสาเหตุของปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาทางอารมณ์ที่ เกิดขึ้นจากความคิด ความเชื่อ เกี่ยวกับตนเองในทางลบ ด้านการดำเนินตนเอง วิธีแก้ไข ก็คือ ให้ผู้รับคำปรึกษา เปลี่ยนแปลงความคิด		

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
ครั้งที่ 2 เวลา 13.00-16.00 น. (บ่าย) - การพัฒนาเจตคติการให้ คำปรึกษา	- เพื่อให้รับรู้ถึงคุณค่าและเข้าใจ ถึงบทบาทหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษา - เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษามีเจตคติ ที่ดีต่อการให้คำปรึกษา	เจตคติเป็นความรู้สึกที่เกิดจาก ประสบการณ์หรือการเรียนรู้ที่มี ต่อสิ่งหนึ่งหรือ สถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่ง ทั้งความรู้สึก ด้านบวกและด้านลบ โดย พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์ หรือมีการเรียนรู้ที่แตกต่างไป จากเดิม ผู้ให้คำปรึกษาต้อง สามารถรับรู้ถึงคุณค่าและรู้สึก ภาคภูมิใจในการเป็นผู้ให้ คำปรึกษา จึงจะทำให้การ ช่วยเหลือประสบผลสำเร็จและ ได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์	ชั้นนำ - สอบถามถึงความรู้สึกใน การเข้ารับการอบรมช่วงเช้า - ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้รับการอบรมในช่วงบ่าย และ ประโยชน์ที่จะได้รับ ขั้นดำเนินการ - ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันศึกษา กรณีตัวอย่างจากข่าวใน หนังสือพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี ที่ผู้วิจัยนำเสนอเกี่ยวกับ การดำเนินชีวิตประจำวันของ บุคคลที่มีเจตคติด้านบวกและ ด้านลบ แล้วอภิปรายถึง พฤติกรรมการแสดงออกและ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในชีวิต ผู้มีเจตคติด้านบวกจะมี พฤติกรรมสร้างสรรค์	สังเกตความสนใจความตั้งใจใน การเข้ารับการอบรม การถาม คำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหา และการตอบคำถามที่ถูกต้องตรง ประเด็น

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
			ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือเมื่อพบปัญหาจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไป - ให้ผู้รับการอบรมควิดีทัศน์ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเมตตาของหมอต่เด็ก ๆ กำพร้า โดยการตั้งกองทุนและสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าเพื่อดูแลและให้การศึกษาพร้อมกับฝึกทักษะชีวิตด้วยแนวคิดที่ว่า เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ หากได้รับการเลี้ยงดู พร้อมทั้งอบรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมในทุก ๆ ด้าน เด็ก ๆ จะเติบโตเป็นผลเมืองที่ดี ที่จะนำมาซึ่งความเจริญ ความสุขในสังคม กรณีของผู้เมตตา เป็นผู้มีเจตคติในด้านบวก จึงทำให้หมอมีพฤติกรรมในทาง	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
			สร้างสรรค์สังคม จากนั้น ร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาใน วิดีทัศน์ถึงการเกิดและ การเปลี่ยนแปลงของเจตคติ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มา นำเสนอและอภิปรายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับเด็ก กำพร้าและคุณหมอมูมิตดา รวมถึงความรู้สึกของผู้รับ การอบรมหลังจากดูวีดีทัศน์ โดยผู้วิจัยสรุปข้อคิดจากผล การวิเคราะห์และการอภิปราย ของผู้รับการอบรมพร้อมกับให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวมถึง ความรู้สึกของผู้รับการอบรม หลังจากที่ได้ดูวีดีทัศน์ โดย เจตคติด้านบวก จึงทำให้หมอ มีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ สังคม แล้วร่วมกันวิเคราะห์-	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
			เนื้อหาในวิดีโอทัศน์ถึงการเกิดและการเปลี่ยนแปลงของเจตคติ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มานำเสนอและอภิปรายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับเด็กกำพร้าและคุณหมอมือเมตตา รวมถึงความรู้สึกของผู้รับการอบรมหลังจากดูวิดีโอทัศน์ โดยผู้วิจัยสรุปข้อคิดจากผลการวิเคราะห์และการอภิปรายของผู้รับการอบรมพร้อมกันให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวมถึงความรู้สึกของผู้รับการอบรมหลังจากที่ได้ดูวิดีโอทัศน์ โดยผู้วิจัยสรุปข้อคิด ความคิดและความรู้สึก จากผลการวิเคราะห์และการอภิปรายของผู้รับการอบรมพร้อมกันให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
ครั้งที่ 3	- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจและบอกถึงการแสดงพฤติกรรมใส่ใจได้	- การใส่ใจด้วยการสบตาหรือการประสานสายตา แต่ไม่ควรทอดสายตาไปไกล เป็นเวลานานขณะที่ผู้รับคำปรึกษาการโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ไม่นั่งไขว่ห้าง นั่งในท่าที่ผ่อนคลาย สิ้นน้ำแววตาที่อบอุ่น การแสดงออกด้วยน้ำเสียง อ่อนโยน นุ่มนวล กระตือรือร้นแจ่มใส ปลอดภัย	ขั้นสรุป - ผู้วิจัยและผู้รับการอบรมร่วมกันสรุปเจตคติต่อการให้คำปรึกษา	สังเกตความสนใจและการตอบข้อซักถามของผู้รับการอบรมอีกทั้งการอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน
			ขั้นนำ - ผู้วิจัยสอบถามถึงความรู้สึกและบรรยากาศในการอบรมที่ผ่านมา เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความจริงใจ ให้ผู้รับการอบรมเกิดความอบอุ่นไว้วางใจ พร้อมที่จะร่วมกิจกรรมด้วยความสบายใจ	
เวลา 09.00-12.00 น. (เช้า)	- ทักษะการใส่ใจ/ทักษะการถาม/ทักษะการฟัง	- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสัมพันธภาพ	- ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการใส่ใจ ทักษะการถามและทักษะการฟัง	
- การให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการทวนซ้ำ/ทักษะการสะท้อนความรู้สึกลักษณะการทำให้กระจำ	- เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้และมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติด้วยการฟัง และผลที่เกิดจากการฟังได้	- การใส่ใจด้วยการสบตาหรือการประสานสายตา แต่ไม่ควรทอดสายตาไปไกล เป็นเวลานานขณะที่ผู้รับคำปรึกษาการโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ไม่นั่งไขว่ห้าง นั่งในท่าที่ผ่อนคลาย สิ้นน้ำแววตาที่อบอุ่น การแสดงออกด้วยน้ำเสียง อ่อนโยน นุ่มนวล กระตือรือร้นแจ่มใส ปลอดภัย	- ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการใส่ใจ ทักษะการถามและทักษะการฟัง	
	- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถให้คำปรึกษาโดยใช้ทักษะการฟังและการถาม	- การใส่ใจด้วยการสบตาหรือการประสานสายตา แต่ไม่ควรทอดสายตาไปไกล เป็นเวลานานขณะที่ผู้รับคำปรึกษาการโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ไม่นั่งไขว่ห้าง นั่งในท่าที่ผ่อนคลาย สิ้นน้ำแววตาที่อบอุ่น การแสดงออกด้วยน้ำเสียง อ่อนโยน นุ่มนวล กระตือรือร้นแจ่มใส ปลอดภัย	ขั้นดำเนินการ - ผู้รับการอบรมศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง “พฤติกรรมใส่ใจ”	
	- เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจและหลักการปฏิบัติของทักษะการทวนซ้ำสะท้อน	- การใส่ใจด้วยการสบตาหรือการประสานสายตา แต่ไม่ควรทอดสายตาไปไกล เป็นเวลานานขณะที่ผู้รับคำปรึกษาการโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ไม่นั่งไขว่ห้าง นั่งในท่าที่ผ่อนคลาย สิ้นน้ำแววตาที่อบอุ่น การแสดงออกด้วยน้ำเสียง อ่อนโยน นุ่มนวล กระตือรือร้นแจ่มใส ปลอดภัย		

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
	ความรู้สึกรู้สึกได้และทักษะการทำ ให้กระจ่างได้	- การให้ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการ ต่อผู้รับคำปรึกษาหารือ การให้คำปรึกษามีวัตถุประสงค์ เพื่อได้รับข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้ ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจปัญหา ของตนเองและให้รายละเอียด ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น - การฟังคือการนำสิ่งที่ได้ยินมา คิดเพื่อเข้าใจเรื่องราวความรู้สึก ทัศนคติและค่านิยมของผู้รับ คำปรึกษา ผู้ฟังที่ดีจะต้องตั้งใจ ฟังคำพูด ฟังจังหวะการพูด จับประเด็นสำคัญ การสังเกต ภาษา ท่าที่แสดงออกมาใน ขณะที่พูดจึงจะทำให้ผู้รับรู้ เรื่องราวของผู้รับคำปรึกษา ได้ตรงตามความจริง การฟังที่ดี จะทำให้สามารถให้คำปรึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	การแสดงพฤติกรรมใส่ใจ เพื่อ นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ใน การฝึกทักษะการใส่ใจ จากนั้น อนุญาตให้ผู้รับการอบรม ซักถามข้อสงสัย ผู้วิจัยชี้ ประเด็นสำคัญและเสนอแนะ เพิ่มเติมเรื่องทักษะการใส่ใจ - ผู้วิจัยให้ความรู้เรื่องทักษะ การฟัง และทักษะการถามโดย ใช้สื่อเอกสารประกอบความรู้ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหา ทักษะการใส่ใจ ทักษะการฟัง และทักษะการถาม - ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะ การสะท้อนความรู้สึกและ ทักษะการทำให้กระจ่าง ผู้วิจัย บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ เนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์และ หลักการปฏิบัติของทักษะ	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
		- การทวนซ้ำ เป็นการให้ผู้ให้คำปรึกษาทวนซ้ำคำพูดของผู้รับคำปรึกษา อาจจะทวนซ้ำทั้งประโยคหรือบางส่วน โดยทำให้ข้อความกะทัดรัด แต่ยังคงความหมายไว้ดังเดิม การทวนซ้ำคำหรือข้อความของผู้รับคำปรึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาคิดถึงสิ่งที่พูดถึงอีกครั้งหนึ่งและผู้ให้คำปรึกษาประเมินว่าสิ่งที่พูดนั้นเข้าใจถูกต้องหรือไม่	การทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึกและทักษะการทำให้กระจ่าง - ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย จากนั้นแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ให้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการใส่ใจ การฟัง การถาม การทวนซ้ำ การสะท้อนความรู้สึกและการทำให้กระจ่าง ขั้นสรุป - ผู้วิจัยให้ผู้รับการอบรมวิพากษ์การปฏิบัติซึ่งกันและกัน	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
ครั้งที่ 3 เวลา 13.00-16.00 น. (บ่าย) - การให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะ การตีความ ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะการสรุปประเด็น	- เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ- ปฏิบัติของทักษะการตีความ ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะ การสรุปประเด็นได้ - เพื่อให้ผู้รับการอบรมสามารถ ให้คำปรึกษาโดยใช้ทักษะ การตีความ ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะการสรุปประเด็นได้	- ทักษะการสะท้อนความรู้สึกเป็น ทักษะที่ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา ตระหนักในเรื่องราวและ ความรู้สึกของตน อีกทั้งรู้ว่าผู้ให้ คำปรึกษาเข้าใจเขาและจะเดิน เคียงข้างไปกับเขา ผู้ให้คำปรึกษา รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ที่ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงออกมา ไม่ว่าด้วยวาจา หรือกิริยาท่าทาง และเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ อย่างชัดเจนด้วยภาษาพูดหลัง การใช้ทักษะการทำให้กระจ่าง ให้สังเกตปฏิกิริยาของผู้รับ คำปรึกษา เช่น พยักหน้า สายหน้า ขมวดคิ้ว หรือพูดว่าใช่ ไม่ใช่ เพื่อแสดงว่าผู้รับคำปรึกษา กระจ่างในเรื่องราวของตนแล้ว - ทักษะการตีความ คือ การที่ผู้ให้ คำปรึกษาตีความหมายของ	ขั้นนำ - ผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในช่วงเช้า - ผู้วิจัยเริ่มบรรยายหัวข้อที่ เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา ตามเอกสารการบรรยาย ขั้นดำเนินการ - ผู้วิจัยบรรยายสรุปเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์และหลักปฏิบัติ ของทักษะการตีความทักษะ การให้ข้อมูลและทักษะ การสรุปประเด็น - ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรม แบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มละสามคน ฝึกทักษะต่าง ๆ ในช่วงบ่าย โดยฝึกเป็นผู้ให้คำปรึกษา ผู้รับ คำปรึกษาและผู้สังเกตการณ์ให้ คำปรึกษา หมุนเวียนกันไปจน ครบก่อนฝึกผู้วิจัยสาธิตทักษะ	สังเกตความสนใจและการตอบ ข้อซักถามของผู้รับการอบรมอีก ทั้งการอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้ ร่วมกัน

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
		คำพูดและภาษาท่าทางของผู้รับ คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษา ตระหนักในตนเองและเข้าใจ ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองแง่มุม และสาเหตุของพฤติกรรมโดย ผู้ให้คำปรึกษาอธิบาย พฤติกรรม ความรู้สึกและสภาพ อารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงสาเหตุ ของปัญหาเพื่อขยายความเข้าใจ และปัญหาในแง่มุมใหม่ ทำให้ มองโลกกว้างขึ้น เข้าใจตนเอง และเปิดเผยมากขึ้น - ทักษะการให้ข้อมูล คือ การที่ ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลแก่ผู้รับ คำปรึกษา เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เช่น กระบวนการ ให้คำปรึกษากรอบนโยบาย บทบาทของผู้รับคำปรึกษา	ต่าง ๆ ที่บรรยายในช่วงบ่าย ได้แก่ทักษะการตีความ ทักษะ การให้ข้อมูล และทักษะ การสรุปประเด็น แล้วให้ผู้เข้า รับการอบรมจับกลุ่ม กลุ่ม ๆ ละสามคน ฝึกทักษะการฟัง และทักษะดังกล่าว - หลังจากฝึกทักษะเสร็จสิ้น แต่ละทักษะ ผู้เข้ารับการอบรม นำผลการวิพากษ์การฝึกของ แต่ละคน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา จากการฝึก ผู้วิจัยเสนอแนะ แนวทางแก้ไข ขั้นสรุป - ผู้วิจัยและผู้รับการอบรม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ต่อการฝึกทักษะต่าง ๆ และ มอบหมายการบ้านให้ผู้เข้ารับ	

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
		- การสรุปประเด็น คือ รวบรวม คำพูดและความรู้สึก เพื่อให้ ผู้รับคำปรึกษาสำรวจเรื่องราว และความรู้สึกของตนเอง ได้กว้างขวางขึ้น	การอบรมกลับไปยังโรงเรียน และฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษา ตามที่ได้รับการอบรม เป็นเวลา 4 สัปดาห์ แล้วกลับมาเสนอ ผลการฝึกปฏิบัติในชีวิตจริง เป็นเวลา 1 วัน	
ครั้งที่ 4 เวลา 09.00-12.00 น. (เช้า)	- เพื่อติดตามผลการพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับ การอบรม	- กระบวนการให้คำปรึกษา (ชั้นนำ/ขั้นตอนการ/ขั้นสรุป)	ชั้นนำ	ประเมินผลโดยการสังเกต
- ระยะติดตามผล รายงานผล การให้คำปรึกษาของครูประจำ- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- เพื่อวัดทักษะและเจตคติต่อ การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับ การอบรม	- การสร้างสัมพันธภาพ - ทักษะที่ใช้ให้คำปรึกษา - ผลการให้คำปรึกษา	- ผู้วิจัยแสดงความยินดีและ ขอบคุณผู้เข้ารับการอบรมที่ กลับมาพบกันอีกครั้ง จากนั้น ผู้เข้ารับการอบรมชมละครสั้น เรื่องทางเลือก ซึ่งเป็นละคร แนวความสัมพันธ์ระหว่าง วัยรุ่นชายและหญิง และแต่ละ คนจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ แตกต่างกัน แนวทางของแต่ละ คนที่เลือกในการแก้ไขปัญหา จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ แนวทางแก้ไขปัญหาของ	การรายงานการให้คำปรึกษาว่า มีความมีความรู้และความเข้าใจ และนำไปใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
ครั้งที่ 4 เวลา 13.00-16.00 น. (บ่าย) - ติดตามผลต่อเนื่อง	- เพื่อติดตามผลการพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับ การอบรม		ตัวละครให้ผู้เข้ารับการอบรม เข้าใจ เพื่อจูงใจให้เข้าใจปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาคือ เบื้องต้น	
			- ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรม รายงานการให้คำปรึกษานักเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ตน เป็นครูประจำชั้น คนที่ 1-5 วิพากษ์ความถูกต้องของวิธี การให้คำปรึกษา ตลอดจน ความถูกต้องในการใช้ทักษะต่าง ๆ ขึ้นสรุป	
			- ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมสรุป และให้คะแนนซึ่งกันและกัน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ขั้นนำ	ประเมินผล โดยการสังเกต
			- ผู้วิจัยเชื่อมโยงเหตุการณ์ของ ภาคเช้ากับผู้เข้ารับการอบรม นำเสนอผลงานไปแล้ว 1-5 คน	การรายงานการให้คำปรึกษาว่ามี ความรู้และความเข้าใจ และนำไปใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	วิธีดำเนินการ	ประเมินผล
	- เพื่อวัดทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา		ในช่วงบ่ายจะนำเสนอให้ครบ คือ ลำดับที่ 6-9 ขั้นตอนการ - ให้ผู้รับการอบรมลำดับที่ 6-9 แสดงผลงาน - ให้ผู้รับการอบรมคนอื่น ๆ ให้คะแนน - ผู้วิจัยร่วมให้คะแนน ขั้นสรุป - ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรม ทราบผลการประเมินจากผู้วิจัย และให้ทำแบบวัดพัฒนาทักษะ และเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ในช่วงติดตามผล - ปิดการอบรม	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1. แบบวัดพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา

1.1 ลักษณะของแบบวัดมี 4 ตัวเลือกที่มีข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็น รวมทั้งสิ้น 60 ข้อความ ผู้ตอบแบบวัดนี้จะตอบทั้งสิ้น 60 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับโดยมีตั้งแต่ระดับหนึ่งซึ่งบ่งบอกว่าไม่เห็นด้วยจนถึงระดับ 4 เห็นด้วยมากที่สุด ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตัวเองมากที่สุด

ตาราง 9

ตัวอย่างแบบวัดพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
	ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา				
1	การให้คำปรึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง				
2	การให้คำปรึกษาช่วยป้องกันปัญหา				
	ความรู้ทฤษฎีการให้คำปรึกษา				
21	การมีคุณค่าและสามารถพัฒนาคน เป็นแนวคิดสำคัญของทฤษฎี (การยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง)				
22	ผู้ให้คำปรึกษาควรแสดงออกอย่างอบอุ่น ตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง				
	ความรู้ด้านทักษะการให้คำปรึกษา				
40	ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาช่วยให้เกิดทักษะในการให้คำปรึกษา				
41	ควรเริ่มต้นแสดงความใส่ใจต่อผู้รับคำปรึกษาก่อนที่จะดำเนินการให้คำปรึกษา				

1.2 เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ตอบช่องเห็นด้วยที่สุด ได้ 4 คะแนน

ตอบช่องเห็นด้วยมาก ได้ 3 คะแนน

ตอบช่องเห็นด้วยปานกลาง ได้ 2 คะแนน

ตอบช่องเห็นด้วยน้อยได้ 1 คะแนน

1.3 เกณฑ์การแปลความหมายของแบบวัดพัฒนาทักษะให้คำปรึกษา
แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.3.1 ด้านความรู้พื้นฐานในการให้คำปรึกษา 20 ข้อ

1.3.2 ด้านทฤษฎีให้คำปรึกษา 20 ข้อ

1.3.3 ด้านทักษะการให้คำปรึกษา 20 ข้อ

แต่ละด้านมี 20 ข้อมีคะแนนรวม 80 (20 x 4) คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วง
คะแนนเป็น 3 ระดับ ตามหลักอันตรภาคชั้น ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543, หน้า 10)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{80 - 20}{3} = \frac{60}{3} = 20$$

61-80 หมายถึง มีความถูกต้องระดับสูง

41-60 หมายถึง มีความถูกต้องระดับปานกลาง

20-40 หมายถึง มีความถูกต้องระดับต่ำ

คะแนนรวมทั้ง 3 ด้านเท่ากับ 240 คะแนน (60 x 4) ผู้วิจัยแบ่งช่วงคะแนน
3 ระดับ ตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543, หน้า 10)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{240 - 60}{3} = \frac{180}{3} = 60$$

180-240 หมายถึง มีความถูกต้องระดับสูง

120-179 หมายถึง มีความถูกต้องระดับปานกลาง

60-119 หมายถึง มีความถูกต้องระดับต่ำ

1.4 แบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.4.1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการให้
คำปรึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบถึงแนวคิดและความหมายของ
การให้คำปรึกษา

1.4.2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ
การให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากเอกสารตำราและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวคิดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีวุฒิการศึกษา
ระดับปริญญาเอกด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษาหรือการแนะแนวที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ไป และครูที่ได้รับรางวัลครูแนะแนวดีเด่นจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย เพื่อนำมาสร้างข้อคำถามแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.4.3 ศึกษาเนื้อหาโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.4.4 สร้างข้อคำถามแบบวัดการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากเนื้อหาในโปรแกรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 ข้อ เป็นการวัดความรู้ 3 ด้าน คือ (1) วัดความรู้ด้านการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ความหมายของการให้คำปรึกษา หลักการให้คำปรึกษา จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษา คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา และจรรยาบรรณวิชาชีพ (2) วัดความรู้ด้านทฤษฎีให้คำปรึกษา ได้แก่ ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และทฤษฎีแบบเผชิญความจริง และ (3) วัดความรู้ด้านทักษะการให้คำปรึกษา

1.4.5 นำแบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์เพื่อชี้แนะ และตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจพิจารณาความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยกำหนดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามในแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษา เป็นตัวบ่งชี้ถึงทักษะการให้คำปรึกษา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงทักษะการให้คำปรึกษา

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีทักษะการให้คำปรึกษา

1.4.6 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Item-Objective Congruence--IOC) (บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์, 2545) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นจึงปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4.7 นำแบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try-out) กับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบเรื่องการใช้ภาษาและความเหมาะสมของเวลาแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ (try-out) มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสถิติ Item-Total Correlation แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4.8 นำแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาที่คัดเลือกข้อคำถามไว้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (K-R 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

1.4.9 นำแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้วัดทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คน เพื่หาดำเนินการเปอร์เซ็นต์ และคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนจากแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษา เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อไป

1.4.10 พิจารณาดำเนินการเปอร์เซ็นต์ที่ 30 โดยใช้ตำแหน่งคะแนนที่ครอบคลุมครูให้ได้ จำนวนตัวอย่าง 18 คน คัดเลือกครูโดยการสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ และแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 9 คน และกลุ่มควบคุม 9 คน

2. ทำแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีดังนี้

2.1 ลักษณะของแบบวัด เป็นการประมาณค่า (rating scale) มี 4 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1-4 คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อย ประกอบด้วย ข้อความ 20 ข้อ

ตาราง 10

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
1	การให้คำปรึกษาเป็นงานอุทิศตน				
2	การให้คำปรึกษาเป็นงานที่คุ้มค่า				
3	การคำปรึกษาเป็นงานปิดทองหลังพระ				
4	การให้คำปรึกษาเป็นงานหนัก เพราะต้องฟังแต่เรื่องทุกข์ใจของผู้อื่น				

2.2 เกณฑ์การแปลความหมายของแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับคะแนนรวมของแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาจะอยู่ในช่วง 20-80 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ตามหลักการแบ่งอัตรภาคชั้น ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543, หน้า 10)

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{80 - 20}{3} = \frac{60}{3} = 20$$

60-80 หมายถึง มีเจตคติเห็นด้วยต่อการให้คำปรึกษาระดับสูง

40-59 หมายถึง มีเจตคติเห็นด้วยต่อการให้คำปรึกษาระดับกลาง

20-39 หมายถึง มีเจตคติเห็นด้วยต่อการให้คำปรึกษาระดับต่ำ

2.3 คุณภาพของแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบถึงแนวคิดและความหมายของการให้คำปรึกษา

2.3.2 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ

2.3.3 นำแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาคณะนิพนธ์เพื่อชี้แนะ แล้วตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละด้าน และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยกำหนดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความในแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาเป็นตัวบ่งชี้ถึงเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ใช่ว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence--IOC) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545, หน้า 131) ระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นทำการปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.4 นำแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาไปทดลองใช้ (try-out) กับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยนำผลการวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษามาหาค่าอำนาจจำแนกของข้อความ โดยใช้ค่า Item-Total Correlation แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อความ ที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.5 นำแบบวัดเจตคติการให้คำปรึกษาไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้วัดเจตคติการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คน เพื่อหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนจากแบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อไป

2.3.6 พิจารณาคำตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 30 เช่นกัน โดยใช้ตำแหน่งคะแนนที่ครอบคลุมครูให้ได้ตัวอย่าง จำนวน 18 คน และคัดเลือกกลุ่มนี้มาสอบถามความสมัครใจ และสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 9 คน และละกลุ่มควบคุม 9 คน

3. แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ลักษณะของแบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการอบรมการฝึกทักษะ แล้วประเมินด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบ ข้อ (1) ถูกต้อง 1 คะแนน และข้อ (2) ไม่ถูกต้อง 0 คะแนน

ตาราง 11

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะให้คำปรึกษา

การประเมินทักษะการให้คำปรึกษา	ระดับความสามารถ	
	(1) ถูกต้อง	(2) ไม่ถูกต้อง
ทักษะการใส่ใจ		
1. การประสานสายตา		
2. การพยักหน้า		
3. น้ำเสียงอ่อนโยนแจ่มใส		
ทักษะการถาม		
1. สามารถใช้คำถามแบบเปิดเมื่อต้องการทราบเรื่องราวในเชิงลึก		
2. สามารถใช้คำถามแบบปิดเมื่อต้องการคำตอบใช่หรือไม่ใช่		
3. ใช้คำถามได้เหมาะสม		
ทักษะการฟัง		
1. ทำนั่งและการโน้มตัวพร้อมที่จะรับฟัง		
2. ใบหน้าสงบ		
3. ใช้ความคิด		
ทักษะการทวนซ้ำ		
1. สามารถสรุปข้อความของผู้รับคำปรึกษา		
2. สามารถทบทวนข้อความของผู้รับคำปรึกษา		
ทักษะการตีความ		
1. ใช้ภาษาสำหรับแปลความหมายท่าทางของผู้รับคำปรึกษาได้ถูกต้อง		
2. สามารถรับรู้และเข้าใจภาษาของผู้รับคำปรึกษา		

3.2 เกณฑ์การแปลความหมาย สำหรับคะแนนรวมการประเมินทักษะให้คำปรึกษา มีคะแนนอยู่ในช่วง 0-20 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ตามหลักการแบ่งอัตรภาคชั้น โดยการนำค่าต่ำสุดลบด้วยค่าสูงสุด แล้วหารจำนวนช่องหรือระดับที่ต้องการวัดผล ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543, หน้า 10)

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{20 - 0}{3} = 20 = 6.66 \text{ ระดับ} = 7$$

16-20 หมายถึง มีทักษะระดับดีมาก

8-15 หมายถึง มีทักษะระดับปานกลาง

0-7 หมายถึง มีทักษะระดับต่ำ

3.3 คุณภาพของแบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา

3.3.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาให้คำปรึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบถึงแนวคิดและทักษะการให้คำปรึกษา

3.3.2 ศึกษาโปรแกรมในการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสร้างข้อคำถามในแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาตามนิยามเชิงปฏิบัติการ

3.3.3 สร้างแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบตรวจสอบรายการ (check list) สังเกตพฤติกรรมการมีทักษะการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ (1) ทักษะการใส่ใจ (2) ทักษะการฟัง (3) ทักษะการถาม (4) ทักษะการทวนซ้ำ (5) ทักษะการสะท้อนความรู้สึก (6) ทักษะการทำให้กระจ่าง (7) ทักษะการตีความหมาย (8) ทักษะการให้ข้อมูล และ (9) ทักษะการสรุปประเด็น

3.3.4 นำแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการในแต่ละด้าน และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยกำหนดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความในแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาเป็นตัวบ่งชี้ถึงทักษะการให้คำปรึกษา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงทักษะการให้คำปรึกษา

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นไม่ใช่ว่าบ่งชี้ถึงทักษะการให้คำปรึกษา

นำคะแนนจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence--IOC) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545, หน้า 131)

ระหว่างข้อสังเกตกับนิยามศัพท์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 -1.00 จากนั้นทำการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3.5 นำแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) กับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน และนำแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาไปใช้กับกลุ่มทดลอง

การจัดทำข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อต้องการทราบผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ หลังจากผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้นำข้อมูลมาจัดกระทำตามขั้นตอน ดังนี้

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ โดยผู้วิจัยทำแบบวัดนี้ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบว่าครบทุกข้อในแบบวัดหรือไม่
2. ตรวจสอบให้คะแนน ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ได้ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อหาค่าคะแนนจากแบบวัดทักษะให้คำปรึกษา แบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษาและแบบประเมินทักษะให้คำปรึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. เปรียบเทียบทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาระหว่างก่อน และหลัง และระยะติดตามผลการอบรมการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาโดยใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric Statistic) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test
2. เปรียบเทียบทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาระหว่างคุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาโดยใช้สถิติ นอนพาราเมตริก (Nonparametric Statistic) ด้วยวิธี Mann-Whitney U Test
3. การประเมินทักษะให้คำปรึกษาใช้สถิติพื้นฐาน ความถี่ และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่เข้ารับการอบรม ณ ห้องกิจกรรมอาเซียน โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทำการอบรม กลุ่มทดลองเข้ารับการอบรม ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2559 ถึง 30 มีนาคม พ.ศ. 2559 และวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2559 จำนวน 4 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มควบคุม ไม่ได้เข้ารับการอบรม แต่ได้รับเอกสารความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา ทฤษฎีการให้คำปรึกษา ทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรม พบว่า กลุ่มทดลอง 9 คน ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งยุติการฝึกอบรมครบทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ Wilcoxon Signed-Rank, Test และ Mann-Whitney U Test ผู้วิจัยได้กำหนดการยอมรับสมมติฐานการวิจัย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมมีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการอบรมมีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมมีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาระหว่างหลังการเข้ารับการอบรมและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

n หมายถึง จำนวนตัวอย่าง

Mean หมายถึง ค่าเฉลี่ย

SD หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Z หมายถึง ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานจากการทดลอง

sig หมายถึง ระดับนัยสำคัญของการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติ ต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 12

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา	กลุ่มทดลอง ($n = 9$)			กลุ่มควบคุม ($n = 9$)		
	Mean	SD	แปลผล	Mean	SD	แปลผล
1. ด้านความรู้การให้คำปรึกษา	33.67	2.345	ต่ำ	32.78	2.949	ต่ำ
2. ด้านทฤษฎีการให้คำปรึกษา	34.11	2.934	ต่ำ	33.22	1.986	ต่ำ
3. ด้านทักษะการให้คำปรึกษา	33.67	2.345	ต่ำ	33.78	2.438	ต่ำ
รวม	101.44	4.503	ต่ำ	99.778	4.177	ต่ำ

จากตาราง 12 พบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย
ภาพรวมและรายด้าน การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 13

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านเจตคติต่อการให้คำปรึกษาระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา	กลุ่มทดลอง (n = 9)			กลุ่มควบคุม (n = 9)		
	Mean	SD	แปลผล	Mean	SD	แปลผล
1. ด้านความคิด	31.00	4.062	ต่ำ	32.44	3.206	ต่ำ
2. ด้านความรู้สึก	26.00	2.739	ต่ำ	25.78	3.456	ต่ำ
3. ด้านการกระทำ	31.67	3.775	ต่ำ	31.33	3.279	ต่ำ
รวม	88.67	7.018	ต่ำ	89.556	5.151	ต่ำ

จากตาราง 13 พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนน
เฉลี่ยภาพรวมและรายด้านของเจตคติต่อการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 14

เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตาม

การพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษา	กลุ่ม	ผลการฝึกอบรม กลุ่มที่นำมา เปรียบเทียบ	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	p-value
ด้านความรู้พื้นฐาน การให้คำปรึกษา	ทดลอง	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.670*	.008
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.670*	.008
		ติดตาม-หลัง	4	3	2	.000	1.000
	ควบคุม	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.668	.080
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.677	.070
		ติดตาม-หลัง	5	4	0	-1.266	.205
ด้านทฤษฎีการให้ คำปรึกษา	ทดลอง	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.668*	.008
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.677*	.007
		ติดตาม-หลัง	5	4	0	-.543	.587
	ควบคุม	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.670	.078
		ติดตาม-ก่อน	0	8	1	-2.524	.212
		ติดตาม-หลัง	9	0	0	-2.694	.077

ตาราง 14 (ต่อ)

การพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษา	กลุ่ม	ผลการฝึกอบรม กลุ่มที่นำมา เปรียบเทียบ	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	p-value
ด้านทักษะการให้ คำปรึกษา	ทดลอง	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.670*	.008
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.680*	.007
		ติดตาม-หลัง	4	1	4	-1.414	.157
	ควบคุม	หลัง-ก่อน	3	6	0	-1.150	.250
		ติดตาม-ก่อน	7	2	0	-2.209	.027
		ติดตาม-หลัง	6	0	3	-2.207	.027

(Wilcoxon Signed-Rank Test)

* $p < .05$

จากตาราง 14 พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา มีความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ระหว่างหลังการทดลองและก่อนการทดลอง และไม่พบความแตกต่างระหว่างระยะติดตามผลหลังการทดลอง สำหรับกลุ่มควบคุม ทั้งก่อน หลังและระยะติดตามผลไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15

เปรียบเทียบเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ก่อนการทดลองหลังการทดลอง และระยะติดตาม

เจตคติต่อการให้ คำปรึกษา	กลุ่ม	ผลการฝึกอบรม กลุ่มที่นำมา เปรียบเทียบ	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	p-value
ด้านความคิด	ทดลอง	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.670*	.008
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.666*	.008
		ติดตาม-หลัง	3	1	5	-1.000	.317
	ควบคุม	หลัง-ก่อน	0	8	1	-2.527	.012
		ติดตาม-ก่อน	2	7	0	-2.075	.038
		ติดตาม-หลัง	5	1	3	-1.276	.202

ตาราง 15 (ต่อ)

เจตคติต่อการให้ คำปรึกษา	กลุ่ม	ผลการฝึกอบรม กลุ่มที่นำมา เปรียบเทียบ	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	p-value
ด้านความรู้สึกรัก	ทดลอง	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.668*	.008
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.668*	.008
		ติดตาม-หลัง	4	3	2	.000	1.000
	ควบคุม	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.668*	.078
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.668*	.088
		ติดตาม-หลัง	5	0	4	-2.121	.034
ด้านการกระทำ	ทดลอง	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.670*	.008
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.668*	.008
		ติดตาม-หลัง	9	0	0	-2.694	.087
	ควบคุม	หลัง-ก่อน	0	9	0	-2.677*	.077
		ติดตาม-ก่อน	0	9	0	-2.680*	.067
		ติดตาม-หลัง	0	8	1	-2.555*	.011

(Wilcoxon Signed-Rank Test)

* $p < .05$

จากตาราง 15 พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมมีเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และไม่พบความแตกต่างระหว่างหลังการทดลองและก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลกับก่อนการทดลองและหลังการทดลอง สำหรับกลุ่มควบคุมไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16

เปรียบเทียบคะแนนแบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาโดยรวมแต่ละด้าน ระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษา	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	การติดตามผล
ด้านความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา			
กลุ่มทดลอง	Mean Rank = 10.28	Mean Rank = 14.00	Mean Rank = 14.00
	Sum of Rank = 92.50	Sum of Rank = 126.00	Sum of Rank = 126.00
กลุ่มควบคุม	Mean Rank = 8.72	Mean Rank = 5.00	Mean Rank = 5.00
	Sum of Rank = 78.50	Sum of Rank = 45.00	Sum of Rank = 45.00
ด้านทฤษฎีการให้คำปรึกษา			
กลุ่มทดลอง	Mean Rank = 10.28	Mean Rank = 14.00	Mean Rank = 14.00
	Sum of Rank = 92.50	Sum of Rank = 126.00	Sum of Rank = 126.00
กลุ่มควบคุม	Mean Rank = 8.72	Mean Rank = 5.00	Mean Rank = 5.00
	Sum of Rank = 78.50	Sum of Rank = 45.00	Sum of Rank = 45.00
ด้านทักษะการให้คำปรึกษา			
กลุ่มทดลอง	Mean Rank = 9.33	Mean Rank = 14.00	Mean Rank = 14.00
	Sum of Rank = 84.00	Sum of Rank = 126.00	Sum of Rank = 126.00
กลุ่มควบคุม	Mean Rank = 9.67	Mean Rank = 5.00	Mean Rank = 5.00
	Sum of Rank = 87.00	Sum of Rank = 45.00	Sum of Rank = 45.00
รวม			
กลุ่มทดลอง	Mean Rank = 10.39	Mean Rank = 14.00	Mean Rank = 14.00
	Sum of Rank = 93.50	Sum of Rank = 126.00	Sum of Rank = 126.00
กลุ่มควบคุม	Mean Rank = 8.61	Mean Rank = 5.00	Mean Rank = 5.00
	Sum of Rank = 77.50	Sum of Rank = 45.00	Sum of Rank = 45.00

(Mann-Whitney U Test)

จากตาราง 16 พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมมีทักษะ
การให้คำปรึกษาสูงกว่าครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมระหว่าง
หลังการทดลองและก่อนการทดลอง และระยะติดตามผล

ตาราง 17

เปรียบเทียบคะแนนแบบวัดพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาโดยรวมแต่ละด้าน ระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การพัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษา	กลุ่ม	<i>n</i>	Mean Rank	Sum of Rank	<i>Z</i>	<i>p</i> -value
ด้านความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา	ทดลอง	9	14.00	126.00	-3.576*	.000
	ควบคุม	9	5.00	45.00		
ด้านทฤษฎีการให้คำปรึกษา	ทดลอง	9	14.00	126.00	-3.580*	.000
	ควบคุม	9	5.00	45.00		
ด้านทักษะการให้คำปรึกษา	ทดลอง	9	14.00	126.00	-3.854*	.000
	ควบคุม	9	5.00	45.00		
รวม	ทดลอง	9	14.00	126.00	-3.578*	.000
	ควบคุม	9	5.00	45.00		

(Mann-Whitney U Test)

* $p < .05$

จากตาราง 17 พบว่า คะแนนพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาทั้งภาพรวมและ
รายด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18

เปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการให้คำปรึกษาโดยรวมแต่ละด้าน ระหว่างกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

เจตคติต่อการให้คำปรึกษา	กลุ่ม	<i>n</i>	Mean Rank	Sum of Rank	<i>Z</i>	<i>p</i> -value
ด้านความคิด	ทดลอง	9	14.00	126.00	-3.576*	.000
	ควบคุม	9	5.00	45.00		
ด้านความรู้สึกลึก	ทดลอง	9	11.72	105.50	-1.769*	.007
	ควบคุม	9	7.28	65.50		
ด้านการกระทำ	ทดลอง	9	12.22	110.00	-2.168*	.030
	ควบคุม	9	6.78	61.00		

ตาราง 18 (ต่อ)

เจตคติต่อการให้คำปรึกษา	กลุ่ม	<i>n</i>	Mean Rank	Sum of Rank	<i>Z</i>	<i>p</i> -value
รวม	ทดลอง	9	13.89	125.00	-3.492*	.000
	ควบคุม	9	5.11	46.00		

(Mann-Whitney U Test)

* $p < .05$

จากตาราง 18 พบว่า คะแนนเจตคติต่อการให้คำปรึกษาทั้งภาพรวมและรายด้านระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนการเข้ารับการอบรม และหลังการเข้ารับการอบรม พบว่าครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนแบบวัดทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมและผู้ไม่ได้เข้ารับการอบรมพบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมีคะแนนแบบวัดทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาแตกต่างจากครูที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง หลังการเข้ารับการอบรมและระยะสิ้นสุดการติดตามผล พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนแบบวัดทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาหลังเข้าร่วมการฝึกอบรมและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลไม่แตกต่างกัน
4. การสังเกตทักษะให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา พบว่า ผู้เข้าร่วม

โปรแกรมการฝึกอบรม 8 ใน 9 คน มีความสามารถด้านทักษะการใส่ใจ ระดับดี สำหรับความสามารถด้าน ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการตีความ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการให้ข้อมูล และทักษะการสรุปประเด็น ทั้ง 9 คน อยู่ในระดับดีมาก

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย จะขออภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเข้ารับการอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา หลักการและกระบวนการให้คำปรึกษา จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ให้คำปรึกษา คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา ความรู้ถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีเจตคติต่อการให้คำปรึกษาอย่างถูกต้อง ประกอบกับผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกทักษะในการให้คำปรึกษา ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการใส่ใจ ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการตีความ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการให้ข้อมูลและทักษะการสรุปประเด็น ซึ่งทำให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรม สามารถตอบคำถามทำคะแนนแบบวัดพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาได้ดีกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยนัตร์ เทพรัดน์ (2547) ที่ศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองที่เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการอบรม มีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับความรู้

ด้านการให้คำปรึกษา จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ให้คำปรึกษา คุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา ทฤษฎีการให้คำปรึกษา ตลอดจนได้รับการเสริมสร้างเจตคติต่อการให้คำปรึกษา และได้รับการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา คือทักษะการฟัง ทักษะการใส่ใจ ทักษะการทวนซ้ำ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก ทักษะการตีความ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการให้ข้อมูลและทักษะการสรุปประเด็นสำหรับครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้เข้าร่วมฝึกอบรม ได้รับเพียงเอกสารประกอบความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาไปศึกษาด้วยตนเองเท่านั้น จึงส่งผลให้คะแนนแบบวัด ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรม มีคะแนนแบบวัดพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสูงกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Cates et al. (2007) ที่ศึกษา พบว่า การสร้างสัมพันธภาพ การฝึกคิดในเชิงบวก และการเยี่ยมบ้านเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อการฝึกอบรม มีความสามารถให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพกว่ากลุ่มควบคุม สุวธดา คำผิว (2553) ที่ศึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยาย-โอกาสกลุ่มศึกษามีความรู้ในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับน้อย ส่วนครูที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีความรู้และมีทักษะการให้คำปรึกษาเพิ่มสูงขึ้น หลังจากได้มีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ในการให้คำปรึกษา

3. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้ารับการอบรมและเมื่อสิ้นสุดระยะติดตามผล มีการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน เพราะวาโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ แม้ว่าหลังการทดลอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ แล้วกลับมารายงานผลการให้คำปรึกษา ยังคงสามารถทำแบบวัดทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา มีคะแนนหลังการทดลองและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลไม่แตกต่างกัน แสดงว่าโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. จากการสังเกตทักษะให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา พบว่า ผู้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะ 8 ใน 9 คน มีความสามารถด้านทักษะการใส่ใจ ระดับดี ดังนี้ ขณะให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาประสานสายตากับผู้รับคำปรึกษา บางครั้งผู้

ฝึกรอบมละสายตามองที่หน้า ที่จุมกโดยไม่เพ่งมองตาผู้รับคำปรึกษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการทำได้ในระดับดี ขณะเดียวกันก็มีการพยักหน้า เป็นครั้งคราว แสดงถึงการตั้งใจ ฟังและรับรู้ เข้าใจเรื่องราวของผู้รับคำปรึกษา อีกทั้งการใช้น้ำเสียงในการสนทนาก็ อ่อนโยน แจ่มใส ทำให้ผู้รับคำปรึกษามีความอบอุ่นใจ ไว้วางใจที่จะเปิดเผยเรื่องราว ของตนให้ผู้ให้คำปรึกษาฟัง การแสดงทักษะการใส่ใจอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 8 คน

ความสามารถด้านทักษะการฟัง ผู้เข้ารับการอบรมจะนั่งและการโน้มตัว พร้อมทั้งจะรับฟังด้วยใบหน้าสงบและใช้ความคิด ซึ่งผู้ฝึกรอบมแสดงทักษะการฟังได้ ถูกต้องในระดับดีมากทั้ง 9 คน การฝึกทักษะการถามผู้เข้ารับการอบรม ใช้คำถามแบบ เปิดเมื่อต้องการทราบเรื่องราวในเชิงลึกเช่น ถามว่า อย่างไร ซึ่งทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้ ใช้ความคิด ที่กว้างขวางในการตอบคำถาม ขณะเดียวกันเมื่อต้องการคำตอบเพียงสั้น ๆ คือปฏิเสธหรือตอบรับเท่านั้น ผู้เข้ารับการอบรมก็จะใช้คำถามแบบปิดเมื่อต้องการ คำตอบใช่หรือไม่ใช่ อีกทั้งขณะรับเรื่องราวจากผู้รับคำปรึกษาจะใช้คำถามได้เหมาะสม เช่น คุณคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคุณจะต้องแก้ไขส่วนใดก่อน หรือคุณคิดว่าการมาขอ คำปรึกษาเป็นการที่จะหาทางแก้ไขปัญหาย่างหนึ่งใช่ไหม จากการสังเกตผู้เข้ารับ การอบรม สามารถแสดงทักษะการถามระดับดีมาก ทั้ง 9 คน การฝึกทักษะการทวนซ้ำ ผู้เข้ารับการฝึกรอบมสามารถสรุปข้อความของผู้รับคำปรึกษาโดยยังคงเนื้อหาเรื่องราว เดิมไว้ และสามารถทวนทวนข้อความของผู้รับคำปรึกษาได้ถูกต้องเหมาะสม เช่น ผู้เข้ารับ การอบรมท่านหนึ่งได้ฟังผู้รับคำปรึกษาพูดว่า “หนูถูกแม่ตำหนิเพราะไปทำงานที่บ้าน เพื่อนแล้วกลับไม่ตรงเวลาหนูไม่ชอบเลยคะ” แล้วทวนซ้ำว่า “คุณไปทำงานที่บ้านเพื่อน แล้วกลับบ้านไม่ตรงเวลา คุณแม่คุณจึงตำหนิซึ่งคุณไม่ชอบให้แม่ตำหนิคุณ” เป็นต้น ในระดับดีมาก จำนวน 9 คน การฝึกทักษะการสะท้อนความรู้สึกสามารถระบุอารมณ์ และความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาได้ดีมาก จำนวน 9 คน เช่น ผู้รับคำปรึกษาพูดว่า “หนู ไม่อยากให้คุณพ่อกลับไปอยู่ที่กรุงเทพฯ อีกหนูอยากให้คุณพ่อยู่กับพวกเรานาน ๆ ค่ะ” ผู้เข้ารับการอบรมพูดว่า “คุณรู้สึกเหงาว่าเหงาเมื่อพ่อกลับไปอยู่ที่กรุงเทพฯ และถ้าพ่อยู่กับ คุณและทุกคนในบ้าน คุณจะรู้สึกอบอุ่นใจ” ทักษะการตีความ ผู้เข้ารับการอบรมใช้ภาษา สำหรับแปลความหมายท่าทางของผู้รับคำปรึกษาได้ถูกต้อง สามารถรับรู้และเข้าใจภาษา ของผู้รับคำปรึกษามีผู้ทำได้ในระดับดีมาก จำนวน 9 คน และทักษะการทำให้กระจ่าง

สามารถทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถลดความสับสนของผู้รับคำปรึกษาสามารถใช้ภาษาที่ง่ายและเข้าใจในระดับดีมากจำนวน 9 คน

ทักษะการให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา สามารถให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา สามารถชี้แนะแหล่งข้อมูลเมื่อผู้รับคำปรึกษาต้องการหาข้อมูลด้วยตนเองระดับดีมากจำนวน 9 คน และทักษะการสรุปประเด็นสามารถสรุปประเด็นที่สอดคล้องกับปัญหาสามารถจับประเด็นปัญหา สามารถสรุปประเด็นและนำไปสู่การวางแผนแก้ปัญหา มีการสรุปประเด็นสำคัญทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดการให้คำปรึกษา ทั้ง 9 คน อยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปอบรมต่อให้แก่ครูประจำชั้นในระดับอื่น ๆ แก่ไขสภาวะขาดแคลนครูแนะแนวเนื่องจากโปรแกรมอบรม มีเนื้อหาการให้ความรู้ด้านการให้คำปรึกษาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของภารกิจหลักของงานแนะแนวทำให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง เท่ากับเป็นการช่วยเหลือครูที่ไม่ได้ศึกษาสาขาวิชาการแนะแนวมาโดยตรง สามารถนำความรู้ไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา เพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษาแก่ครูในระดับมัธยมและระดับอุดมศึกษา
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกอบรมภายใต้เงื่อนไขของเวลา ที่แตกต่างกันว่าจะส่งผลอย่างไรต่อประสิทธิภาพของการเป็นผู้ให้คำปรึกษา
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของโปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานของทฤษฎี
และทักษะการให้คำปรึกษาและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

1. รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งแสง อรุณ ไพโรจน์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เรียม ศรีทอง ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงศ์อินทร์ ภาควิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา หลักสูตรแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. อาจารย์ ดร. มกฤษณ์ แก้วจินดา ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. นางสาวนลา ม่วงรัตน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
7. นางกลิ่นสุคนธ์ งามสวย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโชคชัยสามัคคี จังหวัดนครราชสีมา
8. นางอนุธิดา สุวรรณรัตน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งศรีฮ่องไหม จังหวัดชัยภูมิ
9. นางระวีวรรณ หล่อพันธ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลบูรพา จังหวัดอุบลราชธานี
10. นางเรณู สีหะวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจพิจารณาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานของทฤษฎี
ทักษะการให้คำปรึกษาและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี ภาควิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ภาควิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพของ
โปรแกรมการฝึกอบรมพัฒนาทักษะและเจตคติต่อการให้คำปรึกษา
สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. รองศาสตราจารย์มุกดา ศรียงค์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา เพชรใส สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี ภาควิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ภาควิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ใหม่จันทร์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบประเมินชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ขอให้ท่านตอบทั้ง 3 ตอน โดยตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบวัดทักษะการให้คำปรึกษา ตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา ขอให้ท่านประเมินตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้ คำตอบของท่านจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ ไม่นำไปเผยแพร่ในที่ใด ๆ และไม่เกิดผลทางลบต่อตัวท่าน ฉะนั้นขอให้ท่านตอบด้วยความสบายใจ และตรงกับความเป็นจริง โปรดตอบทุกข้อ ถ้าขาดคำตอบข้อใดข้อหนึ่ง จะให้ไม่สามารถนำไปทำประโยชน์ต่อการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านและตอบคำถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา ☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับปริญญาโท
☐ ระดับปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. สาขาวิชาที่จบการศึกษา.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน
☐ 2-5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป
6. การได้รับการฝึกอบรมเรื่องเกี่ยวกับการแนะแนวและจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
☐ เคย ☐ ไม่เคย
7. ถ้าเคยได้รับการฝึกอบรม เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องใด
.....
8. ถ้าไม่เคยท่านต้องการได้รับการอบรมหรือไม่ เพราะอะไร
.....

ตอนที่ 2 แบบวัดทักษะการให้คำปรึกษาจำนวน 60 ข้อ

1. ความรู้การให้คำปรึกษา ข้อที่ 1-20
2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษาข้อที่ 21-39
3. ทักษะการให้คำปรึกษา ข้อที่ 40-60

คำชี้แจง

แบบวัดทักษะการให้คำปรึกษานี้เป็นแบบวัดทักษะการให้คำปรึกษา 3 ด้าน คือ (1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา (2) ความรู้ทฤษฎีการให้คำปรึกษา และ (3) ความรู้ด้านทักษะการให้คำปรึกษาขอให้ท่านประเมินว่าเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด ต่อข้อความดังต่อไปนี้ ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงของตัวท่าน เพื่อประโยชน์ด้านการวิจัย

4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2 หมายถึง เห็นด้วยบ้าง

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา					
1	การให้คำปรึกษาเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง				
2	การให้คำปรึกษาช่วยป้องกันปัญหา				
3	สัมพันธภาพที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา คือ การเป็นผู้ฟังที่ดี				
4	ผู้ให้คำปรึกษาควรใช้หลักจิตวิทยาให้คำปรึกษา				
5	การให้คำปรึกษาสามารถทำเป็นแบบรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม				
6	การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล เหมาะสำหรับปัญหารุนแรง				
7	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น				
8	เป้าหมายสำคัญของการให้คำปรึกษา คือ ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น				
9	การให้คำปรึกษาเป็นเรื่องช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
10	ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรเปิดเผยข้อมูลของผู้รับคำปรึกษา				
11	การตัดสินใจว่าจะเลือกแนวทางในแก้ปัญหา เป็นหน้าที่ของผู้รับคำปรึกษา				
12	ผู้ให้คำปรึกษาที่จำเป็นต้องสื่อสารได้ชัดเจนและเป็นกัลยาณมิตร				
13	ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องฟังเพราะจะช่วยให้เข้าใจในปัญหาได้ดี				
14	การให้คำปรึกษาจำเป็นต้องมีขั้นตอนเพื่อควบคุมเวลา				
15	ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้				
16	ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีวิสัยทัศน์				
17	ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความเมตตา				
18	ผู้ให้คำปรึกษาควรมีบุคลิกภาพที่น่าเลื่อม				
19	การเคารพสิทธิผู้ให้คำปรึกษาเป็นบรรทัดฐานการให้คำปรึกษา				
20	ถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็ให้คำปรึกษาควรยุติการให้คำปรึกษา				
ความรู้ทฤษฎีการให้คำปรึกษา					
21	การมีคุณค่าและสามารถพัฒนาตน เป็นแนวคิดสำคัญของทฤษฎีจิตบุคคลเป็นศูนย์กลาง				
22	แสดงออกอย่างอบอุ่น ตามทฤษฎีจิตบุคคลเป็นศูนย์กลาง				
23	เทคนิคการฟังเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา				
24	Rogers. เชื่อว่า มนุษย์เป็นคนดีและคิดบวก มาตั้งแต่เกิด				
25	มนุษย์มักยึดถือความรู้สึกรูปแบบเดิม ๆ ประเมินค่าตนเองอย่างไร้เหตุผลเป็นแนวคิดของ Ellis				
26	หลักการของทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม คือ ลดการลงโทษตนเอง				
27	ทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม มีจุดมุ่งหมายการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาคิดอย่างมีเหตุผล				
28	ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเชื่อว่า มนุษย์สามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองได้ด้วยการควบคุมสิ่งแวดล้อม				
29	พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลจากการเรียนรู้ที่แสดงออกจากการวางเงื่อนไข				
30	หลักสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมคือ เปลี่ยนพฤติกรรมตามเป้าหมาย				
31	ความต้องการความรัก และรู้จักรักผู้อื่นควรปลูกฝังตั้งแต่เด็กเป็นทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญ				
32	เทคนิคการใช้ตัวแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเหมาะที่จะนำมาใช้ให้คำปรึกษากับวัยรุ่น				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
33	ทฤษฎีแบบเผชิญความจริงมีแนวคิดว่าการมีวินัยในตนเองจะทำให้ประสบความสำเร็จ				
34	การเผชิญความจริง จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับสภาพความเป็นจริงและพัฒนาตนเองต่อไปด้วยความรับผิดชอบ				
35	ทฤษฎีเผชิญความจริงเหมาะกับวัยรุ่นที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ค่อยได้ ได้ดีที่สุด				
36	การให้คำมั่นสัญญาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ผู้คุมช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม				
37	การเลียนแบบ เป็นเทคนิคการให้คำปรึกษาอย่างหนึ่งในการให้คำปรึกษา				
38	การเลือกที่จะทำและรับผิดชอบในพฤติกรรมของตนและรู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไปเป็นหลักการของทฤษฎีเผชิญความจริง				
39	ทฤษฎีเผชิญความจริงช่วยให้บุคคลรู้จักพิจารณาว่าอะไรอะไรถูกผิด สิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ				
ความรู้ด้านทักษะการให้คำปรึกษา					
40	ความรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาช่วยให้เกิดทักษะในการให้คำปรึกษา				
41	ควรเริ่มต้นแสดงความใส่ใจต่อผู้รับคำปรึกษาก่อนที่จะดำเนินการให้คำปรึกษา				
42	การใช้คำพูดสนับสนุนความคิดของผู้รับคำปรึกษา เป็นทักษะหนึ่งของการให้คำปรึกษา				
43	ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญในการให้คำปรึกษา				
44	การทวนซ้ำ เป็นเทคนิคเพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาได้รับฟังถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง				
45	การทำให้กระจ่างคือ การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจเรื่องราวของตนเอง				
46	การทวนซ้ำ เป็นทักษะที่ผู้ให้คำปรึกษา ให้ผู้รับคำปรึกษาทบทวนตนเอง				
47	เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดจาวกวนสับสนผู้ให้คำปรึกษาควรใช้ทักษะการ ความรู้สึกลึก				
48	การสะท้อนความรู้สึกควรสะท้อนทันทีที่มีโอกาส				
49	เมื่อผู้รับคำปรึกษาพูดจาวกวนผู้ให้คำปรึกษาควรใช้ทักษะการทำให้กระจ่าง				
50	การใช้ทักษะการตีความช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจตนเองและมองโลกกว้างขึ้น				
51	การให้ข้อมูลแก่ผู้รับคำปรึกษาควรให้ข้อมูลที่สมบูรณ์				
52	ผู้ให้คำปรึกษาที่ดีต้องอาศัยการฝึกฝน				
53	คำถาม“อย่างไร” เป็นคำถามแบบปลายเปิด				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
54	การสรุปประเด็นสามารถสรุป จากเรื่องที่ผู้รับคำปรึกษาพูดจบประโยคหรือหลังจากผู้รับคำปรึกษาเล่าเรื่องทั้งหมด				
55	การสรุปประเด็นจะส่งผลต่อกระบวนการคิดของผู้รับคำปรึกษา				
56					
57	การตั้งใจฟังของผู้ให้คำปรึกษา จะสามารถสรุปเรื่องราวและความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาได้ถูกต้อง				
58	การสะท้อนความรู้สึกจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักความรู้สึกของตน				
59	การได้รับข้อมูลที่ดีจะเป็นประโยชน์ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษานำไปพิจารณาตัดสินใจ				
60	ทักษะการตีความจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจเหตุการณ์ของตนเอง				

ตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษา จำนวน 20 ข้อ

1. ด้านความรู้ ข้อ 1-6
2. ด้านความรู้สึก ข้อ 7-14
3. ด้านการกระทำ ข้อ 15-20

คำชี้แจง

แบบวัดเจตคติต่อการให้คำปรึกษานี้ต้องการถามด้านเจตคติการให้คำปรึกษา 3 ด้าน คือ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านความรู้สึก และ (3) ด้านการกระทำ เมื่อท่านอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้ว ให้ท่านประเมินว่าเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด

4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2 หมายถึง เห็นด้วยบ้าง

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
1	การให้คำปรึกษาเป็นงานอุทิศตน				
2	การให้คำปรึกษาเป็นงานที่ไม่คุ้มค่า				
3	การคำปรึกษาเป็นงานปิดทองหลังพระ				
4	การให้คำปรึกษาเป็นงานหนัก เพราะต้องฟังแต่เรื่องทุกข์ใจของผู้อื่น				
5	แม้ว่าการให้คำปรึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยหาทางออกให้บางคน แต่เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก				
6	การให้คำปรึกษาเป็นการช่วยบุคคลที่มีปัญหา				
7	บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจที่ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา				
8	ข้าพเจ้าพอใจจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี				
9	เวลาให้คำปรึกษา เป็นเวลาที่ข้าพเจ้ามีความสุข				
10	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ให้คำปรึกษาช่วยผู้มีปัญหาให้มีสภาพจิตใจดีขึ้น				
11	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อใจเมื่อผู้รับคำปรึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล				
12	ข้าพเจ้าเบื่อก่อนที่จะฟังผู้รับคำปรึกษาที่พูดยืดยาวไม่ตรงประเด็น				
13	ข้าพเจ้าทนให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้มีปัญหาที่มีช่องทางระบายความในใจ				
14	ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขที่ได้ช่วยให้ผู้อื่นให้คลายทุกข์				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเห็น			
		4	3	2	1
15	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าเต็มใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการให้คำปรึกษา				
16	การเป็นผู้ให้คำปรึกษาบางครั้งต้องใช้เวลาทำงานนอกเวลาแต่ข้าพเจ้าก็ยังอยากจะเป็น				
17	ข้าพเจ้าสนใจติดตามแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ				
18	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะอุทิศเวลาเพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหา				
19	แม้ว่าโรงเรียนจะไม่เห็นความสำคัญของงานแนะแนว ข้าพเจ้ายินดีที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นหลักของงานแนะแนว				
20	ข้าพเจ้าเตรียมพร้อมเสมอ เมื่อจะต้องให้คำปรึกษา				

แบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา 9 ทักษะ สำหรับประเมินความสามารถในการฝึกทักษะการให้คำปรึกษา ระดับความสามารถ ดังนี้ (1) ถูกต้อง 1 คะแนน และข้อ (2) ไม่ถูกต้อง 0 คะแนน
2. ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมที่มี ความสามารถในการให้คำปรึกษา

การประเมินทักษะการให้คำปรึกษา	ระดับความสามารถ	
	(1) ถูกต้อง	(2) ไม่ถูกต้อง
ทักษะการใส่ใจ		
1. การประสานสายตา		
2. พยักหน้า		
3. น้ำเสียงอ่อนโยนแจ่มใส		
ทักษะการถาม		
1. ใช้คำถามแบบเปิดเมื่อต้องการทราบเรื่องราวในเชิงลึก		
2. สามารถใช้คำถามแบบปิดเมื่อต้องการคำตอบใช่หรือไม่ใช่		
3. ใช้คำถามได้เหมาะสม		
ทักษะการฟัง		
1. ทำนั่งและการโน้มตัวพร้อมที่จะรับฟัง		
2. โบกมือสบ		
3. ใช้ความคิด		
ทักษะการทวนซ้ำ		
1. สามารถสรุปข้อความของผู้รับคำปรึกษา		
2. สามารถทบทวนข้อความของผู้รับคำปรึกษา		
ทักษะการสะท้อนความรู้สึก		
1. สามารถระบุอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา		
ทักษะการตีความ		
1. ใช้ภาษาสำหรับแปลความหมายท่าทางของผู้รับคำปรึกษาได้ถูกต้อง		
2. สามารถรับรู้และเข้าใจภาษาของผู้รับคำปรึกษา		

การประเมินทักษะการให้คำปรึกษา	ระดับความสามารถ	
	(1) ถูกต้อง	(2) ไม่ถูกต้อง
ทักษะการทำให้กระจ่าง		
1. สามารถทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น		
2. สามารถลดความสับสนของผู้รับคำปรึกษา		
3. สามารถใช้ภาษาที่ง่ายและเข้าใจ		
ทักษะการให้ข้อมูล		
1. สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา		
2. สามารถให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา		
3. สามารถชี้แนะแหล่งข้อมูลเมื่อผู้รับคำปรึกษาต้องการหาข้อมูลด้วยตนเอง		
ทักษะการสรุป		
1. สามารถสรุปประเด็นที่สอดคล้องกับปัญหา		
2. สามารถจับประเด็นปัญหา		
3. สามารถสรุปประเด็นและนำไปสู่การวางแผนแก้ปัญหา		
4. มีการสรุปประเด็นสำคัญทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดการให้คำปรึกษา		

บรรณานุกรม

54 พระบรมราชโองการด้านการศึกษากในหลวงรัชกาลที่ 9. (2560). ค้นเมื่อ

14 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://campus.campus-star.com/variety/21901.html>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนยุทธศาสตร์การแนะแนวระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).

กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กมลภัทร์ พุทธสันติธรรม. (2545). การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย แบบมุ่งประสบการณ์

ภาษาชนิดวิธีการ (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, คณะศึกษาศาสตร์.

คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2529). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

จตุรพร ลิ้มมันจิง. (2556). วิธีการสอนวิชาแนะแนว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชูชัย สมิตธิไกร. (2556). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2552). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:

ไทยวัฒนาพานิช.

ธีระพร อุวรรณโณ, ลิขิต กาญจนารักษ์ และคุณณี แก้วกำเนิด. (2533). เจตคติ (หน่วยที่ 9).

นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). *ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา* (หน่วยที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม-กรุงเทพ.
- ปิยฉัตร เทพรัตน์. (2547). *ผลของการฝึกการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการให้คำปรึกษาในภาวะวิกฤตของเจ้าหน้าที่สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย*. วิทยานิพนธ์-วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นฤมล สุ่มสวัสดิ์. (2550). *การให้คำปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จินดาณ.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ, คณะศึกษาศาสตร์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). *การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน-ประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตการพิมพ์.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. (2557). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชรสุดา เพชรใส. (2547). *การศึกษาและการพัฒนาสมรรถภาพในการให้คำปรึกษาสำหรับครูแนะแนว*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัศราพร กินจะโปะ. (2547). *การพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่แกนนำนักเรียนวัยรุ่น จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง* (หน่วยที่ 6, พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

- วัชร ทรัพย์มี. (2547). *ทฤษฎีให้บริการปรึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะจิตวิทยา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2550). *กระบวนการปรึกษา: ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะจิตวิทยา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2551). *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคนิคการปรึกษาเบื้องต้น* (หน่วยที่ 11,
พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัชร ทรัพย์มี. (2554). *ทฤษฎีให้บริการปรึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะจิตวิทยา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2556). *ทฤษฎีให้บริการปรึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะจิตวิทยา.
- วัชร ชูธรรม. (2526). *ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน*. กรุงเทพมหานคร:
กรมการฝึกหัดครู, หน่วยศึกษานิเทศก์.
- วิจิตร อวาทกุล. (2545). *พัฒนาบุคลิกภาพเทคนิคและวิธีการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพ-
มหานคร: โอ. เอส. प्रินต์ติ้ง เฮ้าส์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2543). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร:
เจริญผล.
- ศิริเนตร สุกดี. (2547). *ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่มีต่อความสามารถใน
การให้คำปรึกษาของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ศิริบุรณ์ สายโกสุม. (2553). *หลักการพื้นฐานในการให้บริการปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มอบรม เพื่อพัฒนา
ทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. ปริญญานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สดิม คำมา. (2553). *สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู
ประจำชั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอไชยปราการ จังหวัด-
เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

สมชาติ กิจยรรยง และอรจิรัช ณะทะกั่วทุ่ง. (2550). *เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2552). *เอกสารรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2551*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ. (2542). *พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชาดา นิภานันท์. (2548). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, คณะวิทยาการจัดการ.

สุโท เจริญสุข. (2520). *จิตวิทยาพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น พร้อมสูตรแก้ปัญหา*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สุวิธดา คำผิว. (2553). *ผลของชุดฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาสำหรับครูที่ปรึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

อาดัม นิละไพจิตร. (2553). *การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษา สำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนภาษาอิสลาม. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

อาภา จันทรสกุล. (2545). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาในสถาบันการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์.

อาภา จันทรสกุล และวรพิมพ์ ธีระวัฒน์. (2544). *การสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาโยนิโสมนสิการและทักษะการปรึกษาสำหรับครู. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์.*

อุบล ภัคค์สุนทร. (2553). *บทบาทของครูในการจัดระบบงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*

- Allport, G. W. (1961). *Pattern and growth in personality*. New York: Holt, Rinehart, & Winston.
- Anastasi, A. (1982). *Psychological testing* (5th ed.). New York: Macmillan.
- Bandura, A. (1969). *Principles of behavior modification*. New York: Holt, Rinehart, & Winston.
- Brammer, L. M., & MacDonald, G. (1999). *The helping relationship: Process and skills* (7th ed.). Boston :Allyn and Bacon.
- Burks, H. M., & Steffle, B. (1979). *Theories of counseling* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Carey, J. C., & Harrington, K. M. (2010). *Nebraska school counseling evaluation report*. Amherst, MA: Center for School Counseling Outcome Research and Evaluation (CSCORE).
- Cates, J. T., Schaeffe, S. E., Smaby, M. H., Maddux, C. D., & Le Beauf, I. (2007). Comparing multicultural with general counseling knowledge and skill competency for students who completed counselor training. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 35(1), 26-39.
- Corey, G. (2004). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (7th ed.). Boston: Cengage.
- Dryden, W., & Feltham, C. (1994). *Developing counsellor training*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Ellis, A. (1955). Psychotherapy techniques for use with psychotics. *American Journal of Psychotherapy*, 9, 452-476.

- Falls, H. L., Jr. (1999). *Teachers' self-perceptions of their role as generalist: A study of the interpersonal skills necessary for effective leadership and counseling*. Dissertations for the Degree of Doctor of Philosophy, Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg.
- Foster, C. R. (1952). *Psychology of life adjustment*. Chicago: American Technical Society.
- Geldard, D. (1998). *Basic personal counselling : A training manual for counsellors* (3rd ed.). Sydney, Australia: Prentice-Hall.
- George, R. L., & Cristiani, T. S. (1981). *Theory, methods, and processes of counseling and psychotherapy*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- George, R. L. & Cristiani, T. S. (1995). *Counseling: Theory and practice* (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Glasser, W. (2000). *Reality therapy in action*. New York: Harper Collins.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Holcomb-McCoy, C. C. (2000). Multicultural counseling competencies: An exploratory factor analysis. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 28(2), 83-97.
- Ivey, A. E., & Authier, J. (1978). *Microcounseling: Innovations in interviewing, counseling, psychotherapy, and psychoeducation*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.
- Ivey, A. E., D'Andrea, M. J., & Ivey, M. B. (2011). *Theories of counseling and psychotherapy: A multicultural perspective* (7th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Krumboltz, J. D. (1965). Behavioral counseling: Rationale and research. *Journal of Counseling & Development*, 44(4), 383-387.
- McGuire, W. J. (1969). The nature of attitudes and attitude change. In E. Aronson & G. Lindzey (Eds.), *The handbook of social psychology* (2nd ed., pp. 136-314). Boston: Addison-Wesley.
- Nelson-Jones, R. (2012). *Introduction to counselling skills: Text and activities* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Neukrug, E. (1999). *The world of the counselor: An introduction to the counseling profession*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Onyett, L. C. (2011). *A technology assisted counseling observation system: A study of the impact on teaching and learning*. Dissertations for the Degree of Doctor of Education, Indiana University of Pennsylvania.
- Patterson, L. E., & Welfel, E. R. (1999). *The counseling process* (5th ed.). Boston: Brooks/Cole.
- Pavlov, I. P. (1897). *The work of the digestive glands*. London: Griffin.
- Peterson, J. V., & Nisenholz, B. (1998). *Orientation to counseling* (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Rogers, C. R. (1961). *On Becoming a person: A therapist's view of psychotherapy* (8th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Secord, P. F., & Backman, C. W. (1964). *Social psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Skinner, B. F. (1971). *Beyond freedom and dignity*. London: Penguin Books.

- Thurstone, L. L. (1967). *Reading in attitude theory and measurement*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Triandis, H. C. (1971). *Attitude and attitude change*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons
- Wilkinson, J. D., & Campbell, E. A. (1997). *Psychology in counseling and theoretical*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Warren, J. M., & Dowden, A. R. (2012). *Elementary school teachers' beliefs and emotions: Implications for school counselors and counselor educators*. Retrieved April 10, 2018, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ981200.pdf>
- Wrenn, C. G. (1951). Training of vocational guidance workers. *Journal of Counseling and Development*, 29(6), 414-419.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นางกมลลักษณ์ สิทธิสวัสดิวุฒิ
วัน เดือน ปีเกิด	13 มกราคม 2503
สถานที่เกิด	จังหวัดศรีสะเกษ
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2520 สำเร็จปริญญาตรีการศึกษามัธยมศึกษา (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2532 สำเร็จปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา- และการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2552
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอุบลวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ